ANUL 8 ■ NUMĂRUL 170 ■ PREȚ: 19,90 LEI ■ 21.02.-20.03.2025

ROMÂNIA
Newsweek®

IOHANNIS

LUMINI ȘI UMBRE

Ce moștenire politică lasă, după zece ani, ultimul președinte. Pe plan extern, România și-a întărit relațiile cu UE și NATO. În țară, cele două mandate au fost complet diferite: de la „guvernul meu" la coabitarea cu PSD și recrudescența extremismului.

BIBLIOTECA ALEPH

25170
5 948494 000029

Newsweek ROMÂNIA

Alătură-te și tu
celor peste
> 2.500.000
de cititori unici
care aleg
în fiecare lună
newsweek.ro

Cele mai relevante știri,
analize pertinente,
investigații incisive,
opinii echilibrate.

newsweekromania

Newsweek ROMÂNIA

21.02.- 20.03.2025 _ ANUL 8 _ NR.170

Apare lunar. Următoarea ediție va fi pe piață pe 21 martie 2025

SUMAR

Periscop

6 **Analiză**
Iohannis, lumini și umbre

Cronica NATO

12 ION PETRESCU
Schimbarea „sintagmei" strategice?

Dosar

14 **Delirul** lui Călin Georgescu

Internațional

22 **Strategie**
Taxele lui Trump sunt o armă geopolitică
24 Când Rusia încă visează la „spiritul Yaltei"
26 **Proteste**
Temperatură socială crescută la „linia de demarcație"
28 **Militarizare**
Un „Iron Dome" pentru America
34 **Diplomație**
Omul din spatele ofensivei grațioase a Israelului
38 **Tehnologie**
Cursa pentru dominația inteligenței artificiale

Magazin

48 **Sănătate**
Epoca de aur a secvențierii genetice
52 Terapia chatbot
56 **Biotehnologie**
Sânge, transpirație și lacrimi
60 **Auto**
75 de ani de Formula 1: De la „Nino" și Fangio, la Verstappen și Hamilton

Calendar

64 Iosif V. Stalin, propus cetățean de onoare al României

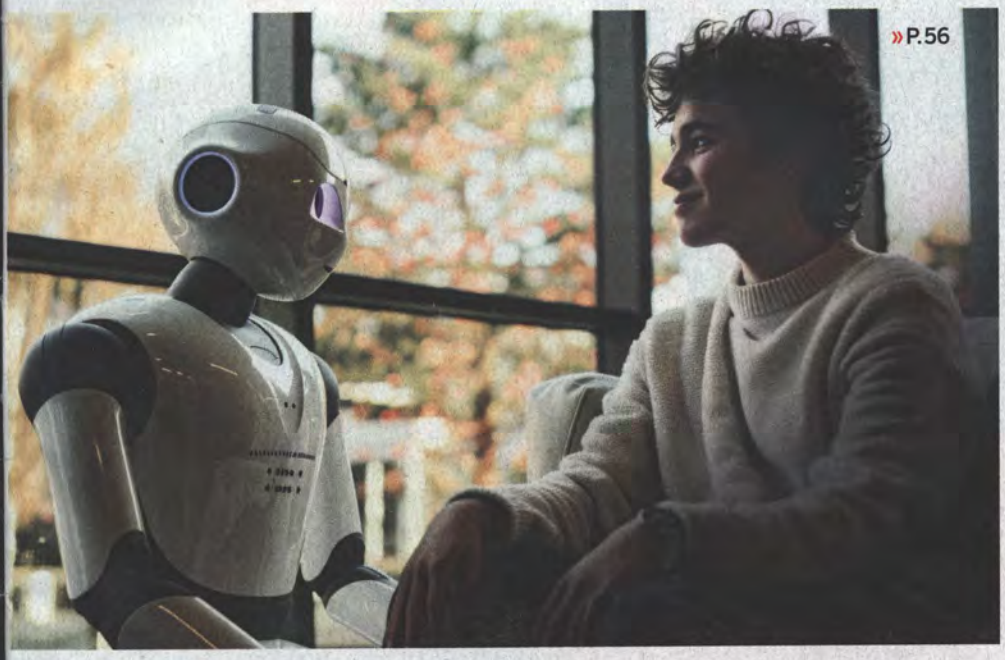

» P.56

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.65

REDACȚIA

DIRECTOR GENERAL _ Sabin Orcan

Redactor-șef _ Petre Bădică
Redactor-șef adjunct _ Mihai Duță

Senior-editori:
Valentin Bolocan, Florin Budescu, Valeria Cupă, Adina Mutăr, Stelian Negrea, Gabriel Peneș, Răzvan Scăești eanu

Reporteri: Catinca Doboș, Alexandru Pop, Daniel Toșa

Contributori: Remus Cernea, Alexandru Lăzescu, Ovidiu Nahoi, Ion Petrescu

Art director _ Cecilia Bălănescu

Corectură _ Monica Ady

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock profimedia

EDITOR
SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ Carmen Dincă

PUBLICITATE _ carmen.dinca@newsweek.ro

EVENIMENTE _ Ioana Dumitru

OFFICE MANAGER _ Andrei Sabin Orcan

TIPAR:
ipg Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

CLUJ NAPOCA, ROMÂNIA

Retragere

Simona Halep și-a anunțat retragerea din activitatea competițională la finalul turneului Transylvania Open de la Cluj Napoca.

➤ INQUAM PHOTOS / ALEX NICODIM

FÂȘIA GAZA

Întoarcere

Palestinienii refugiați se întorc la pământurile lor din nord dinspre sud, pe strada Salah El-deen din Gaza.

➤ PROFIMEDIA IMAGES

SANTORINI, GRECIA

Stare de urgență

Pe insula Santorini a fost declarată stare de urgență din cauza creșterii activității seismice în Marea Egee în ultimele săptămâni.

➤ PROFIMEDIA IMAGES

NISA, FRANȚA

Carnaval

Pregătiri pentru carnavalul „Regele Oceanelor" de la Nisa. Acesta este un preambul la summitul mondial al oceanelor, care va avea loc pe Coasta de Azur în iunie 2025.

➤ PROFIMEDIA IMAGES

ANALIZĂ

IOHANNIS, LUMINI ȘI

Ce moștenire politică lasă, după zece ani, ultimul președinte. Pe plan extern, România și-a întărit relațiile cu UE și NATO. În țară, cele două mandate au fost complet diferite: de la „guvernul meu" la coabitarea cu PSD și recrudescența extremismului. – *Mihai Duță*

LA 16 NOIEMBRIE 2014, KLAUS Iohannis, primar al municipiului Sibiu și candidat al Partidului Național Liberal, a fost ales președinte al României, cu aproape 6,3 milioane de voturi. Au urmat două mandate prezidențiale cu lumini și umbre. La 10 februarie 2025, Klaus Iohannis și-a anunțat demisia, după ce birourile reunite ale Parlamentului au decis începerea procedurii de suspendare a președintelui.

L-a învins pe Ponta cu ajutorul Diasporei

La 16 noiembrie 2014, Klaus Iohannis reușea să-l învingă pe candidatul PSD, Victor Ponta, după revolta românilor din Diaspora care fuseseră împiedicați să voteze în urma măsurilor luate atunci de Guvernul României, al cărui prim-ministru era Victor Ponta.

Românii sperau că noul președinte va aduce cu el și rigoarea și seriozitatea germane pe care le demonstrase ca primar al Sibiului.

Klaus Iohannis s-a dovedit a fi un președinte mult mai puțin comunicativ, mai ales că venea după cele două mandate ale lui Traian Băsescu, un președinte „jucător".

Pe plan extern, Klaus Iohannis a fost un partener serios atât în relația cu Uniunea Europeană, cât și cu NATO.

Pe plan intern, în primul său mandat, 2014 – 2019, s-a remarcat prin opoziția pe care a făcut-o față de deciziile abuzive ale PSD, în special în perioada în care social democrații erau conduși de Liviu Dragnea.

Geaca roșie și elefanții de la Guvern

Definitoriu este momentul din ianuarie 2017, când Klaus Iohannis mergea îmbrăcat cu celebra geacă roșie în Piața Universității din București, unde peste 20.000 de oameni protestau față de proiectele de ordonanță emise de Ministerul Justiției, condus de Tudorel Toader, privind grațierea unor fapte și modificarea Codului Penal, prin dezincriminarea abuzului în serviciu. Celebra Ordonanță 13, care-i servea lui Liviu Dragnea, avea să declanșeze cele mai mari proteste de stradă după 1989.

Atunci le-a promis celor care se aflau în stradă că PSD, „Ciuma roșie", va deveni istorie. În al doilea mandat, avea să formeze o alianță din care făcea parte și PSD.

La 18 ianuarie 2017, Klaus Iohannis participa la ședința Guvernului Grindeanu și vorbea despre „cei doi elefanți din încăpere". Presa vehicula că Guvernul va adopta în acea zi o OUG privind amnistia și grațierea. Ordinea de zi a Executivului nu a fost publică înainte de începerea ședinței, un lucru atipic.

„Cunoașteți povestea că este un elefant în încăpere, dar nu se vede. Sunt doi elefanți, ordonanța de grațiere și ordonanța de modificare a codurilor penale. Evident că și despre acestea am discutat cu domnul prim-ministru mai de dimineață. Domnia sa mi-a spus că discuția avusese loc cu anumiți colegi din Guvern și că nu vor a fi puse pe ordinea de zi suplimentară aceste două chestiuni, grațierea și modificarea codurilor penale", a declarat atunci Klaus Iohannis.

Sorin Grindeanu i-a promis că, în viitor, astfel de modificări vor fi anunțate public înainte de a fi discutate. Ulterior, Klaus Iohannis și președinta CSM au sesizat Curtea Constituțională privind constatarea unui conflict între puterile statului în urma adoptării OUG privind modificarea Codurilor penale, însă CCR nu i-a dat câștig de cauză.

Primul șef de stat din Europa Centrală și de Est în vizită la Trump

Vizita pe care a făcut-o la Casa Albă, în iunie 2017, a fost prima a unui șef de stat din Europa Centrală și de Est în mandatul Președintelui Donald Trump și a fost urmată, doi ani mai târziu, de o nouă întâlnire.

În ianuarie 2015, Klaus Iohannis a ini-

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

UMBRE

KLAUS IOHANNIS a participat la protestul împotriva OUG privind grațierea și amnistia, duminică, 22 ianuarie 2017

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

ţiat consultări cu partidele politice parlamentare care s-au concretizat prin încheierea Acordului privind creşterea bugetului alocat Apărării la 2% din PIB.

Descriindu-se drept un „pro-european convins", Iohannis a evocat summitul de la Sibiu din 9 mai 2019, prima reuniune a şefilor de stat sau de guvern din UE găzduită de România şi întâia astfel de reuniune organizată chiar de Ziua Europei. Sub deviza „spiritului de la Sibiu", Iohannis a subliniat că liderii UE şi-au asumat atunci să apere o Europă unită.

Incidentul cu paltonul

Un incident de protocol a avut loc pe 10 februarie 2015, la aterizarea aeronavei prezidenţiale la Paris, unde avea loc prima sa întâlnire bilaterală oficială cu omologul său, Francois Hollande. Klaus Iohannis s-a enervat în momentul în care a coborât din avion şi s-a dus spre limuzina oficială care îl aştepta lângă scara aeronavei. Preşedintele a ajuns singur la uşa limuzinei, fără să-l secondeze vreun membru al delegaţiei sau un organizator, şi-a scos singur haina şi, după ce a aşteptat câteva secunde să i-o ia cineva, a aruncat-o pe capota maşinii. Potrivit unor surse diplomatice, a fost vorba despre o gafă a protocolului francez.

La scurt timp, haina a fost luată de pe capotă de un membru al delegaţiei, care i-a dat-o generalului Lucian Pahonţu, şeful Serviciului de Pază şi Protecţie (SPP).

O sursă din delegaţia oficială a declarat că preşedintele Iohannis a reacţionat în acest fel după ce ofiţerul francez care se află lângă el nu a schiţat niciun gest pentru a-i lua haina.

În 2019, Klaus Iohannis spunea că în ultimii doi ani nu mai fusese în concediu, pentru că a trebuit să apere România de PSD.

Al doilea mandat, câştigat fără drept de apel în faţa Vioricăi Dăncilă

La 21 decembrie 2019, Klaus Iohannis îşi începea al doilea mandat, după o cursă electorală câştigată fără probleme în faţa Vioricăi Dăncilă.

Două evenimente majore pe plan mondial, pandemia de COVID-19 şi războiul din Ucraina urmau să marcheze acest mandat.

În 2019, Ludovic Orban conducea un guvern minoritar, iar Marcel Ciolacu era preşedintele Camerei Deputaţilor. Mai multe surse politice confirmă faptul că a existat o înţelegere PSD-PNL-Klaus Iohannis pentru alegeri anticipate. De altfel, a fost făcut şi primul pas concret: în ianuarie 2020, Guvernul Orban a căzut prin moţiune de cenzură, după ce şi-a asumat revenirea la alegeri în două tururi pentru primari.

În realitate, a fost doar un pretext ca Parlamentul să respingă două propuneri de prim-ministru, astfel încât preşedintele să poată declanşa alegeri anticipate, conform news.ro. Însă în loc de noi alegeri a venit pandemia de coronavirus.

Pe fond de criză pandemică, liderul PNL Ludovic Orban a revenit în fruntea Guvernului cu voturile PSD, iar România a intrat în stare de urgenţă.

„Jó napot kívánok, PSD!“

În aprilie 2020, un proiect de lege inițiat de UDMR privind autonomia Ținutului Secuiesc a trecut tacit, deci fără să fie dezbătut, de Camera Deputaților.

De la Cotroceni, președintele Iohannis l-a acuzat pe Marcel Ciolacu că a uneltit cu UDMR să vândă Ardealul.

„Jó napot kívánok, PSD! (Bună ziua, PSD! - n.r.) Este incredibil, dragi români, ce se întâmplă în Parlamentul României. PSD a ajutat UDMR să treacă prin Camera Deputaților o lege prin care dă autonomie largă Ținutului Secuiesc. Este incredibil unde s-a ajuns cu acest PSD! Este incredibil ce înțelegeri se fac în Parlamentul României! În timp ce noi, eu, guvernul, celelalte autorități ne luptăm pentru viețile românilor, ne luptăm ca să scăpăm de această pandemie, PSD, marele PSD, se luptă în birourile secrete din Parlament, ca să dea Ardealul ungurilor“, acuza Klaus Iohannis.

Ulterior, Senatul a respins proiectul de lege, iar UDMR a reacționat vehement.

„Klaus Iohannis, isterizat și nervos, a avut o declarație nedemnă pentru un președinte, cu un mesaj tipic PRM-ist violent și periculos: ungurii ne iau Ardealul. Președintele trebuie să-și ceară scuze pentru acest derapaj periculos“, a spus Kelemen Hunor. Președintele nu și-a cerut scuze, iar momentul a marcat ruptura dintre UDMR și Klaus Iohannis, în condițiile în care etnicii maghiari l-au votat masiv pe Iohannis și la alegerile prezidențiale din 2014 și în 2019.

„Dezamăgirea față de Iohannis este la fel de mare pe cât a fost și speranța de mare“, spunea Kelemen Hunor, într-un interviu pentru Insider politic.

Demisia lui Ludovic Orban

În toamna anului 2020, valul pandemic s-a întors. De la Cotroceni, președintele Iohannis a continuat războiul cu PSD. „Îndepărtarea PSD de la butoanele puterii poate să fie, în sfârșit, definitivă! Trebuie să lăsăm în urmă definitiv acest coșmar“, îndemna Iohannis în campania electorală. Cu câteva zile înainte de alegerile parlamentare din decembrie 2020, președintele Klaus

PREȘEDINTELE Klaus Iohannis și premierul Viorica Dăncilă la ședința de guvern, 20 decembrie 2018 (sus). Ludovic Orban, Klaus Iohannis și Florin Cîțu la Congresul PNL din 25 septembrie 2021 (jos). Marcel Ciolacu, Klaus Iohannis și Nicolae Ciucă, la Ziua Armatei, 25 octombrie 2024 (dreapta sus)

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA

Iohannis i-a cerut premierului Ludovic Orban să închidă piețele pentru a limita interacțiunea dintre oameni.

Măsura, venită în apropierea sărbătorilor de iarnă, a stârnit un nou val de critici la adresa PNL, iar liberalii au pierdut alegerile parlamentare în fața PSD, în ciuda susținerii președintelui Iohannis. Imediat, Ludovic Orban a demisionat din fruntea Guvernului, nu și a partidului.

Președintele Klaus Iohannis l-a numit premier interimar pe ministrul Apărării, Nicolae Ciucă, unul dintre apropiații săi.

Ulterior, PNL-USR-UDMR au format o coaliție de guvernare, cu Florin Cîțu în poziția de prim-ministru. Ludovic Orban era instalat în fruntea Camerei Deputaților, iar PSD, sub conducerea lui Marcel Ciolacu, trecea în opoziție, deși se clasase pe primul loc la alegeri.

În septembrie 2021, Ludovic Orban și Florin Cîțu s-au luptat pentru funcția de președinte al PNL. A învins Cîțu, cu susținerea vădită a președintelui Iohannis, însă o parte dintre liberali l-au huiduit pe șeful statului în momentul în care și-a făcut apariția la Congresul PNL. „Festivalul democrației din PNL ne-a omorât", a spus liberalul Gheorghe Flutur la finalul competiției. Învins, Ludovic Orban și-a anunțat demisia din fruntea Camerei Deputaților și a anunțat că „nu mai există niciun parteneriat" cu președintele Iohannis.

Monstruoasa coaliție și rotativa guvernamentală

Pe 25 noiembrie 2021, la 10 luni de când le cerea românilor „să lase definitiv în urmă coșmarul PSD", președintele Klaus Iohannis aducea PSD la guvernare, în alianță cu PNL și UDMR.

Iohannis a preferat liniștea unei majorități parlamentare confortabile alături de PSD, în schimbul unei guvernări de dreapta. Momentul a însemnat ruperea oricărei relații politice între Iohannis și USR. Pentru funcția de prim-ministru a fost ales generalul Nicolae Ciucă, apropiat atât de președintele Iohannis, cât și de liderul PSD Marcel Ciolacu.

Tot atunci s-au stabilit condițiile rotativei guvernamentale.

Conform acordului, Nicolae Ciucă a fost prim-ministru până pe 25 mai 2023, apoi PSD a preluat funcția de premier, Marcel Ciolacu devenind prim-ministru.

Florin Cîțu, ales în funcția de președinte al PNL, la 25 septembrie 2021, a rezistat în această funcție doar 6 luni, apoi, pe 1 aprilie 2022, a fost înlăturat, iar Nicolae Ciucă i-a luat locul.

Deplasări extravagante cu avioane private

În 2022, Klaus Iohannis a efectuat deplasări externe de 3,3 milioane de euro.

În 2023, el a mers în turnee în Africa, America de Sud și Asia, epuizând banii de deplasări externe încă din iunie. Guvernul i-a suplimentat fondurile cu 1,5 milioane de euro anul trecut. În 2023, Iohannis a vizitat Japonia, Emiratele Arabe Unite, Chile, Brazilia, Argentina și altele, plus turneul de 10 zile în Africa, din noiembrie 2023.

Toate aceste călătorii au costat peste 8 milioane de euro. În unele călătorii, avionul privat folosit de președinte a făcut escală în Sibiu, unde locuiește soția președintelui, care îl însoțește în călătoriile oficiale.

Proiectul România Educată

„România Educată" a fost proiectul de suflet al lui Klaus Iohannis, așa cum spunea chiar el, lansat în 2016.

Pe 14 iulie 2021, Klaus Iohannis a prezidat ședința de guvern în care s-a adoptat memorandumul „România Educată". Premierul de atunci, Florin Cîțu, a dat termen 1 octombrie 2021, pentru elaborarea pachetului legislativ care să asigure implementarea proiectului „România Educată".

Abia un an mai târziu, în iulie 2022,

Două crize majore au marcat al doilea mandat al lui Iohannis: Pandemia de COVID 19 și războiul din Ucraina

ministrul Sorin Cîmpeanu a pus în dezbatere publică proiectele de legi ale învățământului universitar, respectiv preuniversitar. „Peste 10.000 de persoane pe parcursul consultărilor s-au exprimat, au formulat propuneri. Acestea au fost integrate la nivelul Proiectului România Educată", declara Sorin Cîmpeanu, citat de Agerpres.

În septembrie 2022, Cîmpeanu a demisionat în urma unui scandal de plagiat. Mandatul de ministru a fost preluat de Ligia Deca, fost consilier prezidențial, care a preluat legile Educației și a mai lucrat la proiecte încă cinci luni.

La 4 iulie 2023, președintele Klaus Iohannis promulga cele două legi ale Educației, privind învățământul preuniversitar și învățământul superior, desprinse din programul „România Educată".

În ceea ce privește legea învățământului preuniversitar, noile legi ale educației propun soluții pentru combaterea violenței școlare, accesul la hrană pentru elevii din medii defavorizate, reducerea abandonului școlar și promovarea sportului.

În privința învățământul universitar, noile legi vor contribui la scăderea ratei de abandon universitar și vor alinia sistemul românesc la standardele internaționale, inclusiv din punct de vedere etic.

Candidatura ratată la șefia NATO

Președintele Klaus Iohannis anunța, la 12 martie 2024, că va candida la șefia Alianței Nord-Atlantice. Anunțul președintelui a fost făcut în ziua în care se împlineau 25 de ani de la prima extindere a NATO către țările din estul Europei.

Candidatura sa a fost primită cu scepticism atât de reprezentanți ai NATO, cât și de cei ai UE.

Principalul său contracandidat, premierul Olandei, Mark Rutte, avea susținerea majorității membrilor NATO, cu excepția Turciei, Ungariei și Slovaciei. Însă Rutte a inițiat ample negocieri și a obținut și susținerea celor trei țări.

La 20 iunie 2024, Klaus Iohannis anunța că se retrage din cursa pentru funcția de secretar general al NATO.

Războiul din Ucraina

Imediat după ce Rusia a atacat Ucraina, pe 24 februarie 2022, președintele Klaus Iohannis a convocat Consiliul Suprem de Apărare a țării și avut o întâlnire cu președinții celor două Camere ale Parlamentului. Tot atunci, premierul Nicolae Ciucă a convocat, la nivelul Guvernului, task-force-ul pentru gestionarea situației generate de agresiunea militară rusă din Ucraina.

Președintele Klaus Iohannis a participat, în aceeași lună, la Bruxelles, la reuniunea extraordinară a Consiliului European, convocată ca urmare a agresiunii militare neprovocate și nejustificate a Rusiei împotriva Ucrainei, șeful statului subliniind deplina solidaritate a României cu poporul ucrainean.

Iohannis a condamnat, în intervenția sa, în cei mai fermi termeni agresiunea armată de proporții a Federației Ruse împotriva Ucrainei, care reprezintă o încălcare flagrantă a dreptului internațional.

Anularea alegerilor

La 28 noiembrie 2024, Klaus Iohannis convoca ședința CSAT care avea să decidă anularea alegerilor prezidențiale.

Pe ordinea de zi a Ședinței Consiliului s-a aflat „analiza unor posibile riscuri la adresa securității naționale generate de acțiunile unor actori cibernetici statali și non-statali asupra unor infrastruc-

turi IT&C, suport pentru procesul electoral". Documentele desecretizate de președintele Klaus Iohannis după ședința CSAT din 28 noiembrie arată că, în urma activităților specifice pe linie de contraspionaj, au fost obținute date certe care relevă intențiile unor persoane, dar și ale unui actor statal de a afecta suveranitatea statului român.

Pe baza acestor documente declasificate, Curtea Constituțională a decis anularea alegerilor prezidențiale.

La 1 Decembrie, cu ocazia Zilei Naționale a României, Klaus Iohannis își cerea iertare românilor.

„Știu că am făcut greșeli, unele alegeri în care am investit speranță și încredere nu au trecut testul timpului, iar pe unii dintre dumneavoastră v-am dezamăgit. Vă cer iertare pentru că de-a lungul timpului am luat decizii care v-au nemulțumit și pe care, cel mai probabil, nu le-am explicat suficient. Timpul nu poate fi dat înapoi, dar vă asigur că la baza tuturor eforturilor și acțiunilor mele a stat un singur lucru: identificarea celor mai bune soluții pentru securitatea, bunăstarea și prosperitatea României", a afirmat Iohannis.

VOLODIMIR ZELENSKI și Klaus Iohannis la Palatul Cotroceni, în decembrie 2023 (stânga). Klaus Iohannis și președintele Statelor Unite, Donald Trump, întâlnire la Casa Albă, 9 iunie 2017 (mijloc). Klaus Iohannis și președintele Statelor Unite, Joe Biden, întâlnire la Casa Albă, 7 mai 2024 (dreapta). Klaus Iohannis și soția sa, Carmen, la recepția pentru șefii de stat și de guvern găzduită de Președintele Emmanuel Macron cu prilejul ceremoniei de deschidere a Jocurilor Olimpice de la Paris 2024 (jos).

FOTO: INQUAM PHOTOS / EDUARD VINĂTORU; PROFIMEDIA IMAGES

CRONICA NATO

Schimbarea „sintagmei" strategice?

col. (R) **ION PETRESCU,** contributor al *Newsweek România*

Sensul pragmatic al sintagmei „defensiva transatlantică" la granița de est a comunității NATO l-am asimilat, de facto, la Comandamentul Corpului Multinațional de Nord-Est, care funcționează, de la 18 septembrie 1999, în Polonia, la Szczecin. Posturile de comandant, locțiitor al comandantului și șef de stat major se rotesc între cele trei națiuni constitutive, respectiv Polonia, Danemarca și Germania. În a doua decadă a actualului veac, am condus acolo centrul de informare a presei, având în coordonare peste o sută de ofițeri și subofițeri aliați la un exercițiu al NATO cu 40.000 de combatanți - locțiitorul meu fiind un colonel german. Mulți... puțini, dar buni profesioniști. Toți cu un spirit de echipă consolidat și de utilizarea limbii lui William Shakespeare.

Imprevizibilul Trump

Până mai ieri, oricât de belicoase ar fi fost declarațiile politice ale unor personalități publice de la Moscova sau Washington D.C., rămâneau viabile conexiunile directe între generalii ruși și cei aliați. Iar președintele Comitetului Militar al NATO, amiralul Giuseppe Cavo Dragone tocmai reafirmase angajamentul pe termen lung al alianței față de Ucraina, în timpul vizitei sale la Kiev.

Ulterior, imprevizibilul președinte american Donald Trump a convenit telefonic cu liderul rus Vladimir Putin începerea negocierilor complexe de pace. Prudența s-a instalat la Kiev și defetismul ignoranților - la București.

De altfel, amiralul Giuseppe Cavo Dragone, care a vizitat anterior Kievul, pentru a se întâlni cu președintele Zelensky și oficiali ucraineni, a fost clar: NATO rămâne pe deplin angajată în sprijinul militar pe termen lung pentru Ucraina în fața agresiunii ruse: „NATO nu dă înapoi. Suntem aici pentru a asigura securitatea, printr-un sprijin continuu", a declarat el.

Nici Trump nu a dat înapoi, de la angajamentul său electoral de a contribui semnificativ la instaurarea păcii în Ucraina.

Pace marca Trump sau Putin?... Una care va genera, probabil, o nouă viziune a comunității democratice transatlantice privind relațiile complicate cu Federația Rusă.

Armata rusă are zilnic peste 7.000 de victime - morți, răniți și dispăruți - în confruntarea cu armata ucraineană...

Într-un interviu acordat ziarului italian *Corriere della Sera*, Cavo Dragone a evaluat strategia militară de până acum a Rusiei.

„Ne aflăm într-un moment critic, în care sprijinul continuu pentru Kiev va împiedica Rusia să obțină vreun avantaj de durată", a avertizat Dragone.

Din 2022, aliații NATO au oferit Ucrainei un ajutor militar de peste 50 de miliarde de dolari.

Concomitent, echipa de securitate națională a lui Trump este implicată activ în modelarea abordării diplomatice.

Consilierul pentru securitate națională Mike Waltz a subliniat că sancțiunile și acordurile comerciale ar putea fi folosite pentru a face presiuni pe Putin în discuții.

Trump a sugerat, de asemenea, ca SUA să urmărească acorduri - bazate pe resurse - cu Kievul, ca parte a unui potențial acord de pace.

Vicepreședintele JD Vance a condus o delegație la Conferința de securitate de la München (15-16 februarie), unde a avut programată o întâlnire cu președintele ucrainean Volodymyr Zelensky, după ce l-a evitat la evenimentul similar de anul trecut.

Keith Kellogg, trimisul lui Trump pentru Ucraina și Rusia, l-a însoțit pe Vance, în timp ce SUA explorează opțiuni diplomatice pentru a pune capăt războiului.

Consilierul pentru securitate națională Waltz a menționat că înalți diplomați americani au acționat deja în Europa, pentru a evalua posibilele cadre de negociere oficială.

Cert este că liderul republican de la Casa Albă a adăugat că vede „o încetare a focului în Ucraina într-un viitor nu prea îndepărtat" și a precizat, la fel ca secretarul său al Apărării, Pete Hegseth, că aderarea Ucrainei la NATO „nu este realistă". Totuși, planul

complet de pace al lui Trump nu a fost devoalat integral, posibil și pentru a proteja sensibilitățile și imaginea lui Putin.

Steadfast Dart 25 (STDT25)

Principalul exercițiu al NATO în anul 2025 a fost primul de desfășurare pe scară largă a Forței de reacție aliate (ARF) a NATO, în întreaga zonă din aria de responsabilitate a SACEUR/ Comandantului Suprem al Forțelor Aliate din Europa, generalul Christopher Gerard Cavoli. Este cel mai mare Exercițiu NATO din 2025, cu aproximativ 10.000 de soldați, marinari, aviatori și pușcași de infanterie marină, din
9 state aliate și s-a bazat pe noile planuri de apărare ale NATO.
Scopul exercițiului? Steadfast Dart 2025 este prima desfășurare pe scară largă a Forței de reacție aliate a NATO (ARF). Scopul este de a testa capacitățile și procedurile implementabile, precum și interoperabilitatea printre contributorii de trupe și națiunile gazdă. Forța de reacție aliată a NATO /ARF este una strategică, de înaltă pregătire, capabilă pe mai multe domenii și oferă forțe multi-domeniu din întreaga Alianță, pentru a produce efecte într-un termen mai scurt decât a fost posibil anterior.
STDT25 demonstrează capacitatea NATO de a desfășura rapid forțe pentru a consolida activele aliate aflate de-a lungul flancului său estic. Această întărire ar avea loc în timpul unui scenariu de conflict emergent simulat cu un adversar aproape egal. Acesta arată că Forța de reacție aliată (ARF) NATO poate conduce și susține operațiuni complexe pe mii de kilometri în Europa de Est și în orice condiții de stare a vremii.
STDT25 este o demonstrație clară a unității, forței și hotărârii NATO de a continua să facem tot ce este necesar pentru a (ne) proteja reciproc, valorile noastre comune și cele bazate pe reguli și ordine internațională. Exercițiile NATO sunt defensive, transparente, proporționale și desfășurate cu respectarea deplină a obligațiilor noastre internaționale.
Repere distincte:1.) Participarea a 10.000 de militari din: Bulgaria, Franța, Grecia, Italia, România, Spania, Slovenia, Turcia, Regatul Unit.
2.) Au participat forțele aeriene, terestre, maritime și pentru operațiuni speciale.
3.) 17 mijloace navale, inclusiv nave de debarcare amfibie, fregate, nave de combatere a minelor, distrugătoare și submarine.
4.) Peste 20 de aeronave, inclusiv EF2000, F16, AV 8B HARRIER, A400.
5.) Peste 1.500 de vehicule militare, inclusiv tancuri de luptă, lansatoare de rachete, autopropulsate.
6.) Artilerie, vehicule de luptă de infanterie (IFV) și transportoare blindate de personal (APC).
Perioada: 8.01 - 21.02.2025.
Steadfast Dart 25 în Bulgaria, Grecia și România - de la începutul lunii ianuarie până în 7.02.2025 - exercițiul s-a concentrat pe desfășurarea ARF din Franța, Italia, Spania, Slovenia, Turcia și Regatul Unit până în Bulgaria, Grecia și România, pe calea aerului, maritimă și terestră, pentru a consolida Flancul de Est al Alianței.
De la 7 la 21.02.2025, exercițiul, condus de Corpul Italian de Reacție Rapidă/ NRDC-ITA, s-a concentrat pe utilizarea NATO și a aliaților care au dislocat întăriri în toate domeniile, în Flancul Estic. Steadfast Dart 2025 a avut loc în principal în Bulgaria, Grecia și România. Numărul de trupe participante: în total, aproximativ 10.000 de militari, pentru operațiuni terestre și speciale. Forțele din cele 9 state aliate s-au antrenat împreună, cu activele aliate.
Defensiva Europei de Est? Impune luciditatea conducătorilor politici naționali, profesionalismul purtătorilor de uniforme militare, informarea corectă a opiniei publice, transparența exercițiilor militare aliate asumate clar. În tot acest context, adversarul schițat rămâne - nota bene - pur ipotetic. Va fi schimbată „sintagma" strategică?... Prevenirea unei noi surprize strategice va invita la măsuri preventive ulterioare. Dincolo de conștientizarea acestora, va conta și acceptarea lor, în mentalul colectiv al aliaților.

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

Delirul lui Călin Georgescu

El copiază discursuri din cărți sau filme celebre și răspândește delirant minciuni grosolane. – *Daniel Toșa*

„TRANZACȚIILE COMERCIALE NU se mai fac în dolari". „America este disperată. Tranzacțiile comerciale nu se mai fac în dolari. Se fac în alte monede. Și cum poate să o facă? Trebuie să se ducă pe alte coordonate (...) va începe să lucreze ca paritate. Sigur va fi asta în viitor cu yuan-ul chinezesc și cu rubla rusească.

Gândiți-vă că tot ce înseamnă BRICS în ce fac tranzacții? În rublă, în special. După aceea, uitați-vă ce se întâmplă în Africa. SUA au pierdut total de acolo poziția", spune Călin Georgescu.

În realitate, lucrurile stau diferit. În 2024, aproape 90% dintre tranzacțiile valutare la nivel mondial au fost realizate în dolari americani, în timp ce tranzacțiile internaționale în yuani chinezești au reprezentat doar 4,5% la nivel mondial, conform statista.com. Pe de altă parte, țările BRICS, formate din Brazilia, Rusia, India, China, Africa de Sud, Egipt, Etiopia, Iran și Emiratele Arabe Unite - reprezintă în prezent 35,4% din economia mondială și aproximativ 45% din populația globală. Deși s-a pus în discuție de mai multe ori crearea unui sistem de plată BRICS Pay, un rival al sistemului SWIFT, acesta a rămas la stadiul de idee, întrucât marii jucători din organizație – China, Brazilia, Rusia sau India au idei diferite în privința monedei reprezentative. Rusia vrea rubla ca monedă generală, în timp ce China mizează pe yuan, iar India vrea rupia. Dolarul american este încă utilizat în 80% din decontările comerciale globale în rândul țărilor BRICS, potrivit lowyinstitute.org.

„China a cumpărat portul I a mare al Boliviei"

O altă declarație falsă debitată de Călin Georgescu privește „acțiunea din umbră" a Chinei care, potrivit lui Georgescu, cumpără porturi la mare. Ultimul dintre acestea fiind un așa-zis pot la mare al Boliviei.

„În Asia, la fel. În favoarea chinezilor. Iar China, și acum vă dau răspunsul complet. China, vedeți că nu apare în ultima perioadă. Nu a apărut deloc. Păi vă spun din ce motiv. Pentru că a tăcut și a făcut. Ce a făcut? Cumpără porturi. Ultimul, cel mai nou, este portul din Bolivia. Cine stăpânește comerțul pe mare, va câștiga lumea", a declarat Călin Georgescu.

În realitate, Bolivia nu are niciun port la nicio mare și nici la vreun ocean. După Războiul Pacificului (1879-1884), Bolivia a pierdut o întindere vastă de teritoriu de-a lungul coastei Oceanului Pacific. Timp de mulți ani, țara andină a încercat fără succes să recâștige accesul la mare.

Istoria războiului din Pacific

Originile conflictului datează din 1874, când Chile și Bolivia au semnat un acord pentru exploatarea în comun a așa-numitei Zone a beneficiilor reciproce (Zona de beneficios mutuos) din Antofagasta, o regiune aflată inițial sub suveranitate boliviană, dar cu populație majoritar chiliană. În cadrul acestui tratat, Bolivia a fost de acord să nu crească impozitele pe extracția chiliană de salpetru și guano. Cu toate acestea, din cauza unei crize economice grave, Bolivia a fost nevoită să rupă acordul în 1878. În plus, în 1873, Bolivia semnase un tratat de asistență militară reciprocă cu Peru, care urmărea să redefinească într-un mod mai favorabil frontierele sale cu Chile.

Atunci când Bolivia a încălcat tratatul din 1874, companiile chiliene au refuzat să plătească noua taxă, ceea ce a determinat Bolivia să confiște proprietățile chiliene din regiune în 1879. Ca răspuns, Chile a ocupat militar Antofagasta, lucru care a degenerat treptat

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

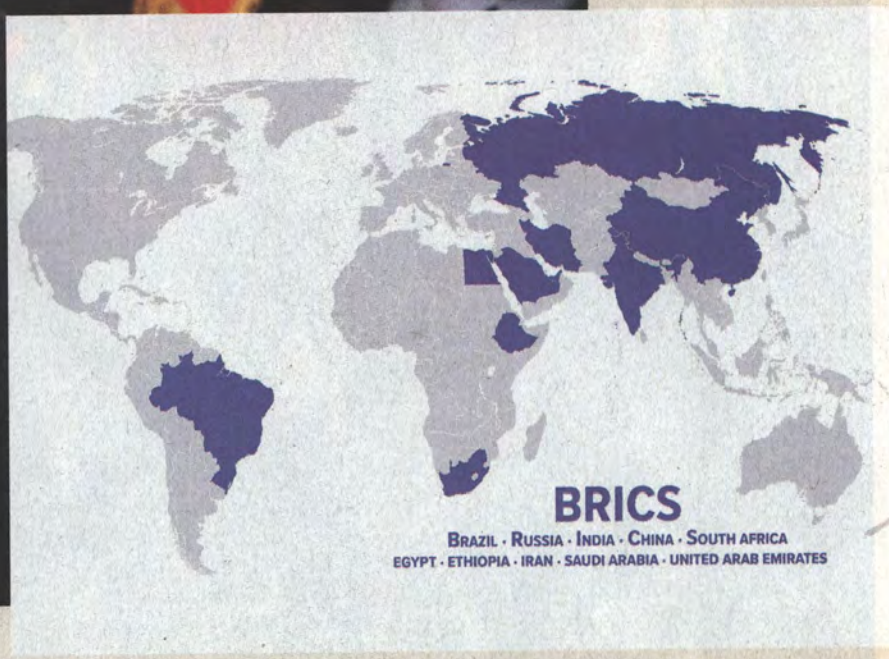

într-un conflict militar la scară largă, atunci când Bolivia și Peru au răspuns cu forță. Războiul a durat cinci ani (1879-1884), Chile demonstrându-și supremația navală încă de la început, folosindu-și navele de război împotriva marinei peruane (întrucât Bolivia nu avea nave de război).

După ce a dominat mările în primul an de război, Chile a început operațiunile terestre prin lansarea unui asalt amfibiu asupra Tarapacá, centrul economic al Peru. În același an, Chile a învins forțele boliviene (bătăliile de la Tacna și Arica), care, deși erau mai numeroase, erau slab echipate și nu aveau expertiza militară a trupelor chiliene.

Doi ani mai târziu, în 1881, Chile a ocupat militar capitala peruană, Lima. Gherilele peruane au continuat să lupte împotriva ocupanților până în 1883,

FĂRĂ MEDICINĂ
Într-un interviu recent, Călin Georgescu a declarat că refuză sfaturile medicilor și că se tratează exclusiv cu apă de izvor, gândire pozitivă și expunere la soare. Soția sa, Cristela Georgescu, merge și mai departe, promovând teorii bizare despre sănătate, bazate pe cursuri obscure de pe internet

FOTO: INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN

când a fost format un guvern peruvian stabil, care a semnat un tratat de pace cu Chile în luna octombrie a aceluiași an.

Tratate și revendicări ulterioare

Peru a semnat un tratat de pace cu Chile în 1883 (Tratatul de la Ancón), cedând teritoriile Tacna, Arica și Tarapacá. Provincia Tacna a fost restituită ulterior Peru în temeiul Tratatului de la Lima.

Cu toate acestea, cea mai semnificativă pierdere a fost suferită de Bolivia, care a semnat inițial un armistițiu în 1884. Termenii au fost finalizați în 1904, prin Tratatul de pace și prietenie. În temeiul acestui tratat, Bolivia a renunțat definitiv la linia sa de coastă, așa-numitul „Departamento del Litoral", însumând 400 km de coastă și 120.000 km. Teritoriile dobândite de Chile i-au oferit zăcăminte enorme de salpetru, cupru și depozite de guano.

Tratatele ulterioare au inclus:

1920: Bolivia a solicitat o revizuire a tratatului din 1904 în cadrul Ligii Națiunilor (precursorul Organizației Națiunilor Unite), argumentând că a semnat acordul din 1904 sub coerciția militară chiliană și subliniind impactul devastator al tratatului asupra economiei sale. Cu toate acestea, nu a fost obținut niciun rezultat pozitiv.

1926: Secretarul de stat american Frank Kellogg a propus ca accesul Boliviei la mare să fie negociat între Peru și Chile (deoarece ambele țări aveau coastă). Peru a respins propunerea, temându-se că punerea în discuție a tratatului din 1904 ar putea duce și la revizuirea tratatului din 1883, riscând noi concesii teritoriale pentru Chile.

1929: Tratatul de la Lima a restituit Peru regiunea Tacna (cedată în 1883), dar Chile a păstrat Arica.

1975: A avut loc Conferința Charaña. Bolivia și Chile au negociat un potențial acces maritim pentru Bolivia în schimbul unui teritoriu al munților bolivieni pentru Chile. Negocierile au eșuat din cauza opoziției peruviene și a dezacordurilor interne, ducând la ruperea relațiilor diplomatice dintre Chile și Bolivia.

1992: Președinții din Peru și Bolivia (Alberto Fujimori și, respectiv, Jaime Paz Zamora) au semnat un acord prin care acordau Boliviei o fâșie de 5 km de coastă, denumită „Bolivia Mar", în scopuri turistice. Cu toate acestea, Bolivia nu a fost autorizată să construiască un port comercial și va trebui să utilizeze instalațiile peruane în acest scop. Bolivia nu a investit în zonă, deoarece acest lucru ar putea submina aspirațiile sale maritime suverane în revendicările sale împotriva Chile.

2013-2018: Bolivia și-a depus cererea la Curtea Internațională de Justiție. În 2018, instanța s-a pronunțat în favoarea statului Chile, declarând că acesta nu era obligat să renegocieze termenii convenți în 1904.

Practic, la acest moment, Bolivia este o țară fără ieșire la mare, dar are acces la comerț maritim prin porturi din țările vecine.

Printre principalele rute utilizate de Bolivia pentru comerțul maritim se numără:

Porturile din Chile: Arica și Iquique sunt cele mai importante porturi chiliene utilizate de Bolivia pentru exporturi și importuri. Conform unui tratat din 1904, Bolivia are drept de tranzit liber prin portul Arica.

Porturile din Peru: Portul Ilo a fost oferit Boliviei de către Peru printr-un acord special, permițând acces preferențial pentru transportul mărfurilor boliviene.

Porturile din Argentina: Bolivia utilizează uneori porturile argentiniene precum Buenos Aires și Rosario, dar acestea sunt mai îndepărtate și mai puțin eficiente pentru comerțul bolivian.

Porturile din Brazilia: Prin râul Madeira, Bolivia are acces la porturile din Amazonia braziliană, cum ar fi Porto Velho și Manaus, care oferă conexiuni cu Oceanul Atlantic.

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

Călin Georgescu, din nou acuzat de plagiat. A „dacificat" un discurs din „Ultimul Samurai"

Călin Georgescu continuă să își construiască discursurile pe baza unor fraze memorabile din filme celebre, schimbând doar referințele culturale, totul pentru a-și hipnotiza audiența. De câte ori ați auzit la susținătorii lui Călin Georgescu sintagma: „Ce frumos vorbește! Ai văzut ce frumos vorbește?".

Și iată cum și de unde vorbește candidatul pro-rus la alegerile prezidențiale din România.

Filmul „Ultimul Samurai":

„... războinici dispuși să-și dea viața pentru ceea ce pare să fi devenit un cuvânt uitat: onoare".

Discursul lui Călin Georgescu:

„... războinici viteji și de oameni demni care și-au dat viața pentru un cuvânt ce azi pare uitat: onoare".

Structura, tonul și chiar formularea frazei sunt aproape identice, singura diferență fiind înlocuirea mitologiei japoneze cu cea geto-dacă.

Cum a preluat ideea din „Ultimul Samurai"

Intro-ul filmului este narat de personajul Simon Graham (interpretat de Timothy Spall) și descrie formarea Japoniei printr-un mit fondator al samurailor, punând accent pe onoare și sacrificiu.

Versiunea originală:

„Se spune că Japonia a fost creată de o sabie. (...) Eu spun că Japonia a fost creată de un grup de oameni, războinici dispuși să-și dea viața pentru ceea ce pare să fi devenit un cuvânt uitat: onoare".

Versiunea lui Georgescu:

„România a fost creată de energia dată de Zamolxe, zeul suprem al strămoșilor noștri geto-daci. (...) Eu cred că România a fost creată de o mână de războinici viteji și de oameni demni care și-au dat viața pentru un cuvânt ce azi pare uitat: onoare".

Mesajul este același, dar cu referințe adaptate la mitologia daco-getă.

Nu este prima dată când Georgescu folosește replici din filme celebre

De la Galadriel, la Georgescu: când politica sună ca un film

Într-un alt discurs, Georgescu a preluat aproape identic o replică din „Stăpânul Inelelor", spusă de regina elfilor Galadriel.

Galadriel (LOTR):

„Lumea s-a schimbat. Nu mai este ce-a fost. Se simte asta în tremurul apei, în freamătul pădurii, în adierea vântului, în vibrația pământului".

Călin Georgescu:

„Lumea s-a schimbat. Nu mai este ce-a fost. Se simte asta în tremurul apei, în freamătul pădurii, în adierea vântului, în vibrația pământului".

De asemenea, fostul candidat a fost acuzat că a folosit expresii din „Frozen", precum și din celebrul discurs despre adevăr și manipulare din serialul „Newsroom".

Călin Georgescu plagiază un monolog memorabil din serialul „The Newsroom"

Un alt discurs al lui Călin Georgescu, în care critica poziția Americii în clasamentele mondiale, a fost de fapt furat dintr-un celebru monolog al personajului Will McAvoy din serialul „The Newsroom" (2012).

În acel discurs, McAvoy spune: *„Nu există nicio evidență care să susțină afirmația că suntem cea mai puternică țară din lume. (...) Suntem pe primul loc în lume la doar 3 categorii: numărul de cetățeni încarcerați pe cap de locuitor, numărul de adulți care cred că îngerii sunt adevărați și la cheltuieli militare".*

Discursul lui Călin Georgescu este aproape identic: *„America este pe locul 7 la alfabetizare, e pe locul 27 la matematică, pe locul 22 la științe în lume, (...) dar pe locul 1 la numărul de cetățeni încarcerați pe cap de locuitor și locul 1 la bugetul militar".*

Deși formularea este diferită, structura și mesajul sunt aproape identice.

Călin Georgescu și Olaf din Frozen II: coincidență sau plagiat?

Printre cele mai emblematice declarații paranoide ale lui Călin Georgescu se numără afirmația: „Apa are o memorie, iar prin poluare îi distrugem sufletul".

Această frază amintește de o scenă din filmul „Frozen 2" (2019), în care personajul Olaf, simpaticul om de zăpadă din filmul animat spune: *„Apa are memorie. Apa pe care o bem, și tu, și eu, a trecut pe la cel puțin patru oameni și/sau animale înainte de a ajunge la noi. Și își aduce aminte de tot".*

Deși ideea că apa „are memorie" a fost popularizată în cultura pop și explorată de imunologul Jacques Benveniste într-o lucrare științifică din 1988, comunitatea științifică a respins-o ferm. Fizica și biologia moleculară contrazic această teorie, iar conceptul rămâne la nivelul de fantezie cinematografică.

Totuși, Călin Georgescu a ales să o introducă în discursurile sale, alienându-și publicul care, neînțelegând afirmațiile sale, îl consideră un om „foarte dotat intelectual".

Călin Georgescu vs. medicină: când conspirațiile devin discurs politic

După declarațiile delirante cu privire la apa care nu e apă ci energie, nanocipurile din sucurile carbogazoase, piramidele egiptene care nu există sau presupusele sale întâlni cu extratereștri, acum Georgescu vine cu o nouă teorie aberantă menită să „dărâme" una dintre cele mai vechi științe care a ajutat omenirea de-a lungul timpului să evolueze.

Într-o înregistrare virală pe rețelele de socializare, din 2016, Călin Georgescu neagă vehement medicina și pe doctorii care fac 6 ani de facultate, plus alți până la 7 de rezidențiat, plus alți zeci de ani de specializare, afirmând că nimeni nu știe mai bine ca el ce îl doare, chiar dacă o spune în fața unui medic.

„Lăsați-vă purtați în această energie a Universului și veți fi surprinși de câtă abundență

vine peste voi. Dacă nu ai încredere în natură... atunci asta e problema. Omul, prin poziția sa bipedă este legătura între mama AND și tatăl Ceresc. Asta e toată ideea. Prin noi curge energia Universului și nu o înțelegem pentru că ne este frică că pierdem ceva... și așa a fost scrisă toată societatea.

Astăzi este peste tot... Frica că nu facem ce ne spune doctorul ce e bine... Gândiți-vă simplu... Cum poate să știe un doctor, om fiind... eu mă duc în fața lui și îi spun că sufăr de ceva... «mă doare asta». Cum poate să știe omul ăla mai bine decât mine?! N-are cum! Medicina a fost inventată special pentru frică!", spune Călin Georgescu.

Ce este de fapt medicina și cum a ajutat la evoluția speciei umane

Medicina este știința care se ocupă cu prevenirea, diagnosticarea, tratamentul și recuperarea în cazul bolilor și accidentelor care afectează organismul uman. Este una dintre cele mai vechi și fundamentale forme de cunoaștere practică, având un impact direct asupra sănătății și longevității speciei umane.

De-a lungul istoriei, medicina a evoluat de la practici empirice și ritualuri la o disciplină bazată pe dovezi științifice, având la bază domenii precum biologia, chimia, fizica și tehnologia.

De exemplu, prin descoperiri medicale precum vaccinurile, antibioticele și tratamentele pentru boli cronice, medicina a crescut speranța de viață globală. De exemplu, dezvoltarea penicilinei în secolul XX a redus drastic mortalitatea cauzată de infecții bacteriene.

De asemenea, medicina a permis gestionarea și eradicarea unor boli devastatoare, precum ciuma bubonică, variola sau holera, care în trecut au decimat populații întregi.

Totodată, intervențiile medicale, cum ar fi chirurgia, terapia fizică și tratamentele pentru sănătatea mentală, au îmbunătățit semnificativ starea generală a oamenilor.

Mai mult, invențiile precum aparatele de imagistică medicală (RMN, CT), protezele bionice și instrumentele chirurgicale robotizate au revoluționat diagnosticul și tratamentul bolilor și au readus speranța pe chipul și în sufletele celor afectați.

Cum ar fi arătat lumea lui Călin Georgescu fără medicină?

Fără medicină, lumea ar fi fost complet diferită astăzi, iar specia umană ar fi avut dificultăți majore în supraviețuire. În lipsa tratamentelor pentru infecții, boli cronice sau leziuni, speranța de viață ar fi rămas sub 40 de ani, ca în epocile preistorice.

Nașterea ar fi rămas un proces periculos atât pentru mamă, cât și pentru copil. Mortalitatea infantilă ar fi fost extrem de mare.

Boli precum ciuma, holera sau gripa spaniolă ar fi continuat să facă ravagii, ducând la depopulări masive la nivelul întregului glob.

Fără protecția vaccinurilor, multe boli precum poliomielita, rujeola sau variola ar fi rămas endemice și devastatoare. Specia umană ar fi fost nevoită să se bazeze exclusiv pe selecția naturală, iar indivizii cu rezistență înnăscută la boli ar fi avut mai multe șanse să supraviețuiască și să se reproducă decât cei mai slabi.

Bolile netratate ar fi cauzat instabilitate socială și economică severă, reducând capacitatea societăților de a se dezvolta cultural și tehnologic.

Călin Georgescu neagă din nou medicina: „Planeta e medicul meu adevărat"

Călin Georgescu, candidat pro-rus la alegerile prezidențiale din România și promotor al teoriilor conspirației, atacă din nou știința medicală.

Într-un interviu recent, acesta a declarat că refuză sfaturile medicilor și că se tratează exclusiv cu apă de izvor, gândire pozitivă și expunere la soare. Soția sa, Cristela Georgescu, merge și mai departe, promovând teorii bizare despre sănătate, bazate pe cursuri obscure de pe internet.

„Eu să ascult de medic? Niciodată! Dacă îmi spune să iau pastile, îi spun direct: domnule doctor, corpul meu știe mai bine decât BigPharma. Eu mă tratez cu apă de izvor, gândire pozitivă și 3 ore de soare pe zi... în

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

rest, mulțumesc pentru opinie, dar planeta e medicul meu adevărat", a declarat Călin Georgescu.

Cristela Georgescu și „igiena impecabilă" cu apă sfântă

La rândul său, Cristela Georgescu, care se prezintă drept „educator naturopat" cu 20 de ani de experiență în sănătatea naturală își sfătuiește urmăritorii să renunțe la hârtia igienică, considerând că doar „apa sfântă" asigură igiena impecabilă.

„Nici bebelușul, nici copilul, nici adultul nu trebuie să folosească hârtie după ce are scaun... poate să fie bio, parabio... nu există! Apă... apa este sfântă!", susține aceasta.

Printre teoriile sale, se numără și „regula de aur a mestecatului": *„Mâncarea solidă se bea și lichidele se mestecă, nimic nu se înfulecă"*, mai spune Cristela Georgescu.

Păr, mesaje și energie: Cristela Georgescu, între pseudoștiință și misticism

Cristela Georgescu afirmă că oamenii sunt „stații de emisie-recepție", iar părul lor funcționează ca o antenă prin care primesc mesaje. *„Să știți că fiecare dintre noi suntem stații de emisie-recepție și aparatura electronică reacționează la stăpânul ei. Părul este o antenă, o prelungire a sufletului. Cu el tu comunici... primești niște mesaje"*, a declarat aceasta într-un videoclip distribuit masiv pe TikTok.

Cuvinte, nu boli? Cristela Georgescu și războiul cu medicina

Cristela Georgescu neagă și existența bolilor. Aceasta este de părere că o anumită afecțiune medicală, sub denumirea de „boală", este doar un simplu cuvânt care „nu există".

„Nu există boală! Cel puțin în naturopatie. Există mesaje ale corpului, care dorește să ne atragă atenția ca să îl sprijinim. Nu blocând acele simptome, ci înțelegând cauzale și susținându-l să treacă prin procesul de vindecare".

Totodată, cea care se pretinde „educator naturopat" susține că durerea de genunchi nu este de fapt o afecțiune medicală, ci *„sufletul atrage atenția corpului că e prea mândru"*.

„Genunchii sunt niște mesageri despre ego-ul nostru. Genunchii ne arată ceva și despre lucrurile pe care le facem inconștient, ca de exemplu «mândria» sau «trufia», ego-ul, orgoliul. Sunt sinonime toate. Când noi suntem orgolioși, trufași... putem face lucruri o vreme, dar se întâmplă conform legii echilibrului situații care ne smeresc și atunci cădem în genunchi. Când mă dor genunchii sau când genunchii mei dau semnale de fapt, sufletul meu îmi atrage atenția că e posibil să fiu foarte mândru, foarte trufaș sau foarte orgolios într-un anumit domeniu al vieții mele: Aaa... dar eu nu sunt, sunt atât de modestă... cum să fiu mândră? Să știți că, inclusiv credința are orgoliul ei. Sunt foarte mulți care se mândresc cu credința lor. Credința nu se trâmbițează. Credința se trăiește", spune Cristela Georgescu.

Invocarea divinității, strategie politică? Călin Georgescu și acuzațiile de șarlatanie

Legat de „credință și Dumnezeu", Cristela Georgescu lovește direct în soțul ei, Călin Georgescu, într-un alt videoclip din 2023 devenit acum viral pe TikTok, odată cu ascensiunea soțului pro-rus după alegerile prezidențiale.

Aceasta îi acuza de șarlatanie, mai ales pe cei aflați în funcții publice care folosesc în discursurile lor numele și imaginea lui Dumnezeu pentru a câștiga credibilitate în fața celor cărora le vorbesc, exact ceea ce face Călin Georgescu acum.

„În România, deja nu mai este nevoie să fii isteț ca să îți dai seama că există multe persoane, chiar și în funcții publice, care îl folosesc pe Dumnezeu drept carte de vizită ca să câștige încrederea celorlalți. Băi... știți... eu sunt cu Dumnezeu... sunt credincios... deci egal eu sunt un om corect, bun... am văzut eu persoane care în biserică erau în stare să se bată pe locurile pe scaune, cum se bat vecinii pe locul de parcare. Deci treaba asta cu Dumnezeu, în primul rând, tindem să o spunem pentru că dă bine și dacă zici că nu e adevărat... exact de aia!", spunea Cristela Georgescu în 2023.

Călin Georgescu: „Dumnezeu este cu noi"

Ce spune Călin Georgescu de când a apărut în spațiul public? Exact manipularea prin credință și invocarea lui Dumnezeu pe care o acuza soția lui cu doar un an în urmă.

„O lucrare unii cu alții și noi toți cu Dumnezeu. Am mărturisit într-un gând pe Dumnezeu, căci el ne unește și i-am dat votul nostru. Dumnezeu este cu noi. Chemarea la care ați răspuns și pe care v-am adresat-o ca o lucrare unii cu alții și noi toți cu Dumnezeu", spunea Călin Georgescu într-una din zicerile sale emblematice cu care și-a hipnotizat audiența din noiembrie 2024 și până în prezent.

STRATEGIE

Taxele lui Trump sunt o armă geopolitică

„Războiul comercial" declanșat de Donald Trump a durat două zile – cel puțin în cazul Mexicului și Canadei. Ce urmează? Un singur lucru știm: este mai mult decât comerț.

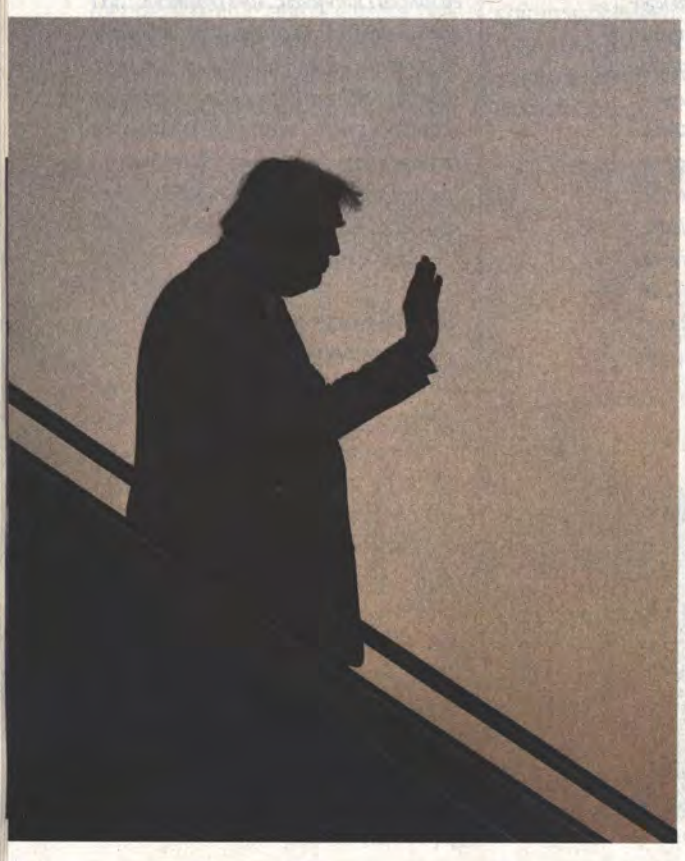

ÎN PRIMA ZI DIN FEBRUARIE, PREȘEDINTELE DONALD TRUMP anunța impunerea de taxe vamale de 10% pentru toate importurile din China și de 25% pentru mărfurile din Mexic și Canada.

O taxă de numai 10% urma a fi aplicată energiei importate din Canada, inclusiv electricitate, gaze naturale și petrol.

Țările vizate reprezintă chiar cei mai mari trei parteneri comerciali ai Statelor Unite. Tarifele urmau a intra în vigoare din 4 februarie.

Donald Trump a explicat pe rețeaua sa de socializare, Truth Social, că se bazează pe o lege din 1977, International Emergency Economic Powers Act, care îi permite președintelui să reglementeze comerțul în cazul unei urgențe naționale.

Iar urgența ar fi „amenințarea majoră reprezentată de migranții ilegali și de drogurile mortale care ucid concetățenii noștri, în special fentanilul", a explicat președintele.

Washingtonul și-a justificat decizia prin dorința de a forța cele trei țări să acționeze pentru a combate traficul de fentanil, un puternic opioid, către Statele Unite.

Potrivit președintelui, China exportă ingrediente active în Mexic, care sunt prelucrate de cartelurile mexicane și apoi vândute peste graniță. El critică, de asemenea, Mexicul și Canada pentru că nu controlează suficient fluxurile migratorii către Statele Unite.

Iată însă că, la puțin timp înainte de intrarea în vigoare a tarifelor, Donald Trump a anunțat suspendarea acestora pe o durată de 30 de zile în cazul Mexicului și Canadei.

Canada s-a angajat să pună în aplicare un plan de frontieră de 1,3 miliarde de dolari care include aproape 10.000 de angajați din prima linie și mai multe resurse pentru a opri fluxul de fentanil.

Premierul Justin Trudeau a mai spus că guvernul său va numi un „țar al fentanilului" și va lansa o forță de atac comună cu SUA pentru a combate criminalitatea, fentanilul și spălarea banilor.

La rândul ei, președinta mexicană Claudia Sheinbaum a scris într-o postare pe X că, în urma unei „conversații bune" cu Donald Trump, Mexicul își va întări granița cu 10.000 de membri ai Gărzii Naționale pentru a preveni traficul de droguri.

Dar este acesta sfârșitul războaielor comerciale? Sau începutul unei confruntări de lungă durată, cu adversari și aliați deopotrivă?

Să nu uităm că o mare parte din planul Canadei de securitate a frontierei fusese deja anunțat de această țară în decembrie. Concesiile făcute de Mexic și Canada în schimbul amânării taxelor par minore. În același timp, președintele Trump poate clama o victorie. Ca și în cazul statului Panama, care, tot sub presiunea Casei Albe, a anunțat că renunță la colaborarea cu China în domeniul marilor coridoare de transport.

Dar ce se poate întâmpla mai departe?

Războaiele comerciale sperie piețele și pot duce la creșteri de prețuri pentru consumatorul american. În privința combustibili-

de
OVIDIU NAHOI

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

lor proveniţi din Canada, de exemplu, companiile de pe teritoriul SUA vor avea nevoie de mult timp pentru a compensa oferta din producţie internă. În cazul în care Trump ar reveni la taxarea cu 10%, creşterea preţurilor la pompă ar apărea ca inevitabilă.

De asemenea, o multitudine de produse manufacturate de pe piaţa americană provin din Mexic. Vecinul de la sud este, de exemplu, principalul furnizor de televizoare cu ecran plat.

Trump a încercat să-şi prevină alegătorii, sugerând că va fi un sacrificiu, dar care, la sfârşit, va merita.

Probabil că Donald Trump priveşte mai departe, iar cedările – fie ele minimale - din partea Mexicului şi Canadei ar putea fi doar începutul. În privinţa Canadei, cel puţin, omul forte de la Casa Albă are obiective strategice. El nu şi-a ascuns intenţiile de a anexa această ţară. Ceea ce părea la început o glumă sau o extravaganţă a devenit între timp o preocupare serioasă. Canada a cedat acum, mai mult simbolic. Dar ce va face data viitoare?

Şi acum vine problema europenilor

Liderul de la Casa Albă a ameninţat încă din campania electorală că va impune blocului celor 27 tarife împovărătoare. Preveniţi, europenii au înfiinţat încă din 2024 un grup în cadrul Comisiei Europene care să studieze modalităţile de răspuns. Probabil armele europene în aşteptatul război comercial sunt deja încărcate. Dar nu este vorba numai despre comerţ.

Mai importante sunt aspectele politice şi strategice.

Pe când premierul britanic Keir Starmer se întâlnea la Bruxelles cu liderii celor 27 de state membre UE pentru a discuta probleme de securitate, pe 4 februarie, Donald Trump invoca posibilitatea exceptării Londrei de taxele pregătite de europeni. Noul curs indicat de premierul britanic, de reapropiere de Uniunea Europeană, nu i-a căzut bine lui Donald Trump. El a semnalat că este gata să le acorde britanicilor tratamentul preferenţial pe care l-a promis după Brexit, în primul mandat, dar care nu a mai venit la vremea respectivă.

Un astfel de tratament diferenţiat ar veni să crească diviziunile, într-un moment în care britanicii şi cei de pe continent privesc tot mai insistent unii către ceilalţi, sub ameninţarea rusească.

Trump ar mai putea folosi arma tarifelor şi pentru a-i diviza pe membrii Uniunii Europene înşişi, prin favoruri acordate prietenilor. Italia Giorgiei Meloni sau Ungaria lui Viktor Orban, de exemplu. În primul mandat Trump, Angela Merkel a refuzat oferta unui acord comercial preferenţial, motivând tocmai prin apartenenţa Germaniei la UE. Dar nu e deloc sigur că o astfel de tentaţie ar fi azi refuzată la Roma sau Budapesta. Tehnic vorbind, un sistem de taxe diferenţiat pentru membrii UE va fi foarte greu de gestionat de către americani, date fiind piaţa unică şi nivelul ridicat de integrare al economiei europene. Prea puţine mărfuri mai sunt astăzi fabricate integral într-o singură ţară, cu excepţii de nişă precum produsele alimentare cu origine controlată. Dar numeroase diviziuni ar apărea între membri, câtă vreme unii vor încerca să păstreze doar pentru ei avantajele conferite de americani.

MEXIC, CANADA, EUROPA... Ce preţ trebuie plătit pentru evitarea războiului comercial? Trump a amânat cu o lună taxele pentru Canada şi Mexic. Dar nu este vorba doar despre comerţ (stânga jos).

Ucraina, Groenlanda sau propria coeziune. Sunt multe mize pentru europeni legate de războiul comercial cu care ameninţă Donald Trump

Dosarul ucrainean ar putea fi şi el pe masă. Prin presiunea taxelor, europenii ar putea fi determinaţi să accepte o pace cu cedare de teritorii, de exemplu. Un aranjament ale cărui precedente dau fiori reci în Europa.

Şi mai este problema Groenlandei, despre care Donald Trump a spus că şi-o doreşte, în timp ce europenii s-au situat ferm în spatele Danemarcei, deţinătoarea uriaşei insule. N

Când Rusia încă visează la „spiritul Yaltei“

Dat ca rezolvabil „în 24 de ore“ și mai apoi în 100 de zile de către Donald Trump și administrația sa, dosarul ruso-ucrainean revine în forță pe agendă. – *Ovidiu Nahoi*

ÎNTR-UN INTERVIU ACORDAT ÎN 7 februarie tabloidului american *The New York Post*, susținător al liniei Trump, liderul de la Casa Albă a dat de înțeles că a vorbit cu omologul său rus, Vladimir Putin.

Potrivit ziarului, Trump a spus că a purtat discuții cu privire la încheierea negociată a războiului din Ucraina. Ba chiar liderul american a apus că, în cursul discuției, președintele rus i-ar fi spus „nu mai dorește să vadă oamenii murind“ în războiul din Ucraina.

Și același ziar mai scrie că Trump a spus că dorește să încheie un acord cu prinzător cu Zelenski pentru a accesa minerale rare și gaze din Ucraina, în schimbul garanțiilor de securitate.

A vorbit, într-adevăr, Donald Trump cu Vladimir Putin? Nicio confirmare de la Moscova. Semnalele dinspre capitala rusă sunt amestecate.

Șeful Comitetului Dumei de Stat pentru Afaceri Internaționale, Leonid Slutsky a declarat că lucrările de pregătire a contactelor dintre Moscova și Washington se află „într-un stadiu avansat“.

Pe de altă parte, într-un interviu acordat agenției de presă de stat RIA Novosti, ministrul adjunct de Externe Mihail Galuzin a declarat că Moscova nu a primit încă „o ofertă bună“ pentru a începe discuțiile privind Ucraina.

„Este important ca aceste cuvinte să fie susținute de măsuri practice care să ia în considerare interesele legitime ale Rusiei, demonstrând disponibilitatea de a eradica motivele profunde ale crizei și de a recunoaște noile realități“, a declarat oficialul, potrivit Reuters.

Totuși, plăcile tectonice par să se miște.

Vicepreședintele american J.D. Vance și trimisul special al Casei Albe pentru Rusia și Ucraina Keith Kellogg ar urma să se întâlnească cu președintele ucrainean Volodimir Zelenski la conferința de securitate din München, din 14-16 februarie.

Presa americană speculase că trimisul lui Trump va prezenta un plan de pace la München, însă acesta a negat.

Potrivit unor rapoarte de presă, planul ar cuprinde o încetare a focului și o serie de concesii teritoriale. Ucraina ar renunța la planurile sale de a adera la NATO în schimbul garanțiilor de securitate, pe care ar urma să le plătească cu bogățiile sale.

Nu au existat confirmări oficiale cu privire la veridicitatea documentelor invocate.

Dar trimisul SUA pentru războiul din Ucraina, generalul în rezervă Keith Kellogg și-a exprimat deja părerea că „ambele părți vor trebui să accepte concesii“ pentru a pune capăt conflictului declanșat de invazia rusă.

Și, totuși, ce vrea Rusia?

Întrebarea este ce vrea cu adevărat Rusia, dincolo de „ambiguitatea strategică“ ilustrată de câțiva responsabili de rangul doi.

Contează doar ce dorește Vladimir Putin și nu există un semnal că el intenționează cu adevărat să negocieze.

Trupele sale fac progrese constante pe câmpul de luptă, în timp ce Kievul se confruntă cu lipsa de oameni și arme iar moralul ucrainenilor scade pe zi ce trece. Situația Ucrainei ar deveni disperată imediat ce SUA ar opri furnizarea masivă de ajutor militar, așa cum Donald Trump a sugerat în mai multe rânduri.

În definitiv, de la începutul războiului, Putin nu a fost nicicând mai aproape de a-și atinge obiectivele decât în aceste zile.

Greu de spus ce ar putea să-l aducă pe Putin la masa negocierilor, oricât l-ar amenința președintele american Donald Trump.

Acesta a făcut o promisiune solemnă de a pune capăt războiului, cumva prin a-i chema la ordine pe bătăușii clasei. Ba chiar a amenințat Rusia cu noi sancțiuni.

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

RUSIA ar visa la un nou aranjament de tip Yalta, dar greutatea ei pe plan global este mult mai mică decât cea a fostei URSS.

Acceptând încheierea ostilităților în acești termeni, Putin i-ar face un cadou valoros omologului american, în primele luni ale mandatului său.

Iar un asemenea cadou, dacă ar fi făcut, ar trebui plătit cum se cuvine. Și aici vin problemele europenilor.

Pentru că prețul ar putea fi plătit pe spatele securității lor.

Temerile europenilor

Într-o amplă analiză pentru *The Sunday Times*, istoricul și publicistul britanic Mark Galeotti rezumă situația într-un joc de relații personale. Galeotti este specializat în istoria, politica și securitatea Rusiei, fiind autorul a numeroase cărți pe această tematică.

El avertizează că „soarta Ucrainei în special ar putea depinde de relația personală a lui Trump cu cei doi protagoniști, Vladimir Putin și Volodimir Zelenski. Sau de cine, în cercul său de apropiați, ar putea să se facă auzit de președinte și să influențeze astfel imaginea acestuia asupra conflictului".

Este clar că președinția lui Trump trezește mari speranțe în Rusia, consideră autorul. El explică faptul că Putin speră să redeziteze, printre altele, „spiritul Yaltei", când, la sfârșitul celui de-Al Doilea Război Mondial, marile puteri reprezentate de Stalin, Roosevelt și Churchill s-au întâlnit în acest oraș din Crimeea pentru a împărți lumea. Însă „președintele rus refuză să admită realitatea dură că Rusia nu mai are aceeași greutate pe planetă", consideră autorul.

Însă o Rusie pe de o parte frustrată de războiul lung și costisitor și pe de alta chemată să împartă harta Ucrainei, dacă nu a regiunii, dă deja frisoane europenilor.

În ultimele luni, oficiali europeni și înalți comandanți militari din Uniunea Europeană au atras atenția cu privire la planurile pe termen mediu ale Rusiei de a se îndrepta către unul dintre membri. Pentru unii, întrebarea nu este dacă

Cât de aproape este o întâlnire Trump-Putin? Optimism la Casa Albă, ambiguitate la Kremlin

Rusia va ataca o altă țară din Europa, ci când.

Semnale deja există: secționări ale cablurilor electrice și de comunicații, tentative de incendiere, acte de sabotaj asupra instalațiilor industriale implicate în sprijinirea Ucrainei, tentative de asasinare. La sfârșitul lui ianuarie, un oficial NATO a confirmat în Parlamentul European amenințarea împotriva CEO-ului Rheinmetall, Armin Papperger, care până atunci fusese vehiculată doar de mass-media. Oficialii occidentali sunt de asemenea convinși că Rusia a încercat să plaseze încărcături explozive la bordul unor aeronave DHL.

Liderii europeni sunt extrem de îngrijorați la gândul că unii dintre membrii clubului ar putea fi agresați, odată ce luptele se vor opri. Scenariul chiar se anunță întunecat.

Președintele Donald Trump ar flutura în fața lumii o mare victorie și, foarte probabil, ar întoarce spatele Europei, spunând că securitatea acesteia nu mai este treaba lui.

Iar europenii vor avea de rezolvat o mare dilemă: cum să-și îndeplinească angajamentul lor de a se ajuta reciproc în caz de agresiune în timp ce, în țările lor, opiniile publice ar putea să se situeze majoritar împotriva unei intervenții militare.

Desigur, atunci când a atacat Ucraina, în februarie 2022, Putin își făcuse calculul că occidentalii sunt suficient de divizați pentru a nu se uni în sprijinul celui agresat. S-a înșelat. Rezultatul a fost, dimpotrivă, o revenire în prim-plan a Alianței Atlantice.

Însă întoarcerea la Casa Albă a lui Donald Trump și avansul extremei drepte în Europa ar putea schimba fundamental datele problemei. Și acestea sunt speranțele Kremlinului.

PROTESTE

Temperatură socială crescută la „linia de demarcație“

Serbia, Slovacia, Georgia... Trei țări zguduite de proteste masive și care nu par să se termine. România în instabilitate politică. Moldova în așteptarea încordată a alegerilor cruciale din iulie. Ce se întâmplă, de fapt, în apropierea liniei de demarcație a Occidentului?

„CORUPȚIA UCIDE“. SUB ACEST slogan, zeci de mii de sârbi protestează aproape zilnic la adresa guvernului și a președintelui Alexander Vucic. Mișcarea a trecut deja pragul celor 100 de zile și nu pare a-și fi pierdut suflul. Studenții sunt fermentul principal dar – fapt rar întâlnit într-o țară precum Serbia – acțiunea s-a extins în toate categoriile sociale.

Totul a plecat de la prăbușirea, la 1 noiembrie, a acoperișului gării din Novi Sad, incident soldat cu 15 morți. Vorbim despre un proiect far al guvernului de la Belgrad în relația sa specială cu China. Mai precis, parte a căii ferate care ar urma să lege capitalele Ungariei și Serbiei, conduse de guverne iliberale și mari iubitoare de investiții chineze.

Un proiect controversat, care a ajuns să înghită peste patru miliarde de euro, depășind cu mult așteptările.

Protestatarii acuză corupția și nepotismul din interiorul sistemului politic. Ei cer judecarea grabnică a celor responsabili, iar procurorii au pus sub acuzare 13 persoane, inclusiv pe fostul ministru al Infrastructurii.

Președintele Vucic conduce Serbia într-o manieră autoritară, controlând instituțiile statului și presa. Puține voci independente se pot face auzite. Acuzând regimul de mână forte, opoziția a boicotat alegerile din decembrie 2023.

Când Europa este apărată în stradă

Vucic duce o politică ambivalentă între Occident și Rusia. Serbia se află în proces de negociere a aderării la UE și menține în același timp relații foarte apropiate cu Rusia și China.

Sub presiunea protestatarilor, liderii Partidului Progresist Sârb, la putere, au invocat posibilitatea organizării de noi alegeri. Protestatarii spun însă că sub actuala guvernare nu pot fi garantate alegeri corecte și că doar un guvern de tranziție tehnocrat ar putea asigura un proces electoral transparent.

Sub presiunea străzii, conducerea de la Belgrad a vrut să arate relaxare și nu a intervenit brutal, chiar dacă s-au mai semnalat acte de violență izolate la adresa unor protestatari. Dar nervozitatea s-a făcut simțită atunci când, la mijlocul lui ianuarie, autoritățile au expulzat un număr de 15 cetățeni europeni, membri ai unor organizații neguvernamentale (unul dintre ei din România).

Dacă regimul Vucic a crezut că timpul va juca în favoarea sa, atunci s-a înșelat. Manifestațiile nu scad în intensitate iar activiștii sunt încredințați că sfârșitul regimului este aproape iar țara se va îndrepta clar către Uniunea Europeană, abandonând ambiguitatea.

Mâna lungă a Moscovei

De la începutul anului, zeci de mii de persoane protestează cu regularitate la Bratislava împotriva guvernului iliberal al lui Robert Fico. Protestatarii spun că apără apartenența Slovaciei la UE și valorile acesteia, denunțând orientarea pro-rusă a lui Robert Fico.

De la revenirea la putere, în octombrie 2023, Fico a militat pentru strângerea legăturilor cu Rusia. Dar Slovacia a început să întâmpine probleme după ce Ucraina a sistat tranzitul gazelor rusești pe teritoriul său. Bratislava a fost prinsă nepregătită, deși instituțiile europene preveniseră capitalele de doi ani că trebuie să fie gata pentru momentul în care ucrainenii vor întrerupe fluxul.

La sfârșitul lui 2024, Fico a mers repede la Moscova, de unde s-a întors cu mâna goală.

Protestele au izbucnit, iar guvernul lui Fico a acuzat pregătirea unei lovituri de stat, prin declanșarea unei mișcări de tip Maidan, menite a-l răsturna de la putere. În contrapartidă, Fico a inițiat o procedură de modificare a Constituției în direcția reducerii drepturilor persoanelor LGBT.

În Georgia continuă protestele după alegerile din octombrie, considerate pe scară largă fraudate, și după ce partidul pro-rus Visul Georgian a anunțat suspendarea demersurilor de aderare la UE până în 2028.

Spre deosebire de Serbia și Slovacia, autoritățile din Georgia au răspuns dur, însă protestele au continuat în pofida represiunii.

Toate aceste mișcări de protest au

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

PROTESTE ÎN SERBIA, SLOVACIA, GEORGIA. Așteptare încordată în România și Republica Moldova. Studenții sârbi cer să se termine cu ambiguitatea și țara să se îndrepte către UE (jos).

ceva în comun: se produc la „limita" Occidentului și denunță orientarea pro-rusă a autorităților. Slovacia s-a alăturat liniei pro-ruse promovate de ungurul Viktor Orban, odată cu victoria în alegeri a partidului SMER condus de Robert Fico.

Relația dintre Orban și sârbul Alexander Vucic este consolidată de mult timp. Iar, la Tbilisi, Visul Georgian a practicat de mult timp un dublu standard: declarativ susținea aderarea la UE, dar practic adopta legi după model rusesc (precum cea a „agentului străin") și acuza Occidentul că vrea să împingă țara în război contra Rusiei. După alegerile din octombrie anul trecut, Visul Georgian a lăsat la o parte orice ambiguitate, trecând cu arme și bagaje de partea Rusiei.

Iată însă că opiniile publice din cele trei țări contestă puternic acest curs.

În acest timp, România și Republica Moldova așteaptă într-o încordare tăcută. În România vor avea loc alegeri prezidențiale în mai, după ce runda din noiembrie-decembrie 2024 a fost anulată, autoritățile și partenerii occidentali invocând ingerința rusă.

Republica Moldova are programate alegeri legislative în iulie și nu este clar dacă se va putea constitui o coaliție care să continue în mod credibil parcursul european. Și aici, îngrijorările sunt legate de războiul hibrid al Federației Ruse. Chișinăul are deja experiența ingerințelor din timpul referendumului din octombrie, când a reușit să anihileze o rețea rusească de cumpărare de voturi.

Diplomați europeni acreditați la București sunt convinși că Rusia desfășoară o acțiune hibridă la scară largă, în moduri diferite de la țară la țară. Dacă, în Georgia, ingerința a fost directă și grosieră, în Republica Moldova a fost mai discretă, prin intermediul unei rețele atent construite de agenți electorali din umbră și finanțați direct, cu bani gheață.

În România, gradul de sofisticare a crescut, fiind folosită rețeaua de socializare TikTok, alături de o rețea de influenceri. Mecanismele financiare din spatele operațiunii rămân neclare.

Cât de rafinată ar putea să fie următoarea acțiune? Și împotriva cui?- se întreabă diplomații. Un lucru este cert: aproape de limita de demarcație a Occidentului și în vecinătatea războiului, societățile încep să reacționeze împotriva cursului pro-rus.

CONTRAATAC
Iron Dome-ul lui Trump ar fi diferit de cel al Israelului, văzut aici cum intercepteză rachete lansate din orașul Gaza în mai 2023.

MILITARIZARE

Un „Iron Dome“ pentru America

Donald Trump a promis să construiască un sistem de apărare antirachetă pentru a proteja continentul american de un atac nuclear. Un nou raport prezintă cum ar putea arăta acesta.

de **ELLIE COOK**

STATELE UNITE NU SUNT SUFICIENT DE PREGĂTITE pentru un eventual atac cu rachete cu rază lungă de acțiune din partea Rusiei, Chinei sau Coreei de Nord, se arată într-un nou raport, care oferă o posibilă foaie de parcurs pentru ca Donald Trump să construiască versiunea americană a lăudatului sistem Iron Dome al Israelului. Actualul președinte american s-a angajat să construiască un astfel de sistem de apărare în jurul Statelor Unite.

Raportul a fost redactat de Robert Soofer, care a fost adjunct al secretarului Apărării pentru politica de apărare nucleară și antirachetă în administrația anterioară a lui Donald Trump. Acesta a declarat că amenințarea atacurilor cu rază lungă de acțiune - inclusiv cele care utilizează rachete balistice intercontinentale cu focoase nucleare - care lovesc teritoriul SUA este „reală și în creștere“.

Soofer, care a scris pentru Atlantic Council, a recomandat viitoarei administrații Trump să construiască rapid stocuri de rachete specifice interceptoare pentru a elimina un eventual atac. O astfel de strategie ar fi mai utilă decât să se bazeze pe amenințarea represaliilor pentru ca SUA să fie sigure că țări precum Coreea de Nord, China sau Rusia nu atacă teritoriul continental al țării.

Mai departe, guvernul SUA ar trebui să investească în interceptoare spațiale, precum și în arme cu energie dirijată, care sunt pe punctul de a intra în uz în diferite țări, spune Soofer. Practic, 4 sau 5 miliarde de dolari în plus ar trebui să fie alocate anual din bugetul Agenției de Apărare zonei de securitate împotriva rachetelor, a susținut Soofer, pe lângă cele 3 miliarde de dolari alocate în prezent.

„Împreună, aceasta ar însemna aproximativ 1% din bugetul Apărării pentru prioritatea numărul 1 a securității naționale“, se arată în raport.

Washingtonul poate riposta unei alte țări dacă aceasta lovește SUA, a susținut raportul, dar poate bloca eficient doar o primă lovitură din partea Coreei de Nord și numai dacă aceasta folosește câteva focoase. Trump a promis să „construiască un dom de fier“ deasupra SUA pentru a se asigura că „nimic nu poate veni pentru a le face rău oamenilor noștri“, dar nu a prezentat modul în care intenționează să realizeze acest lucru.

Contactată pentru comentarii suplimen-

Photografie de MOHAMMED ABED

tare, echipa de tranziție a lui Trump a declarat pentru *Newsweek* că trebuie să se raporteze la comentariile anterioare făcute de președinte.

Republicanul s-a întors în Biroul Oval pe 20 ianuarie, într-o lume mult mai periculoasă decât cea din timpul primului său mandat, cu o serie de sabotaje nucleare și rachete balistice experimentale care atrag atenția asupra modului în care Washingtonul intenționează să protejeze teritoriul SUA.

Coreea de Nord și-a continuat programele nucleare și de dezvoltare a rachetelor - probabil încurajată de Rusia - iar războiul Moscovei din Ucraina a adus relațiile dintre Rusia și SUA în cel mai rău punct de la sfârșitul Războiului Rece.

Președintele rus Vladimir Putin a declarat în noiembrie că Rusia a lansat o rachetă balistică experimentală cu rază intermediară de acțiune asupra Ucrainei. Autoritățile de la Kiev au catalogat inițial arma drept prima utilizare a unei rachete balistice intercontinentale în luptă. De asemenea, Moscova și-a actualizat doctrina nucleară atunci când Ucraina a marcat 1.000 de zile de război cu vecinul său, reducând pragul de care Kremlinul avea nevoie pentru a justifica un atac nuclear.

La sfârșitul lunii noiembrie, Ministerul Apărării din Coreea de Nord a declarat că „provocările militare americane" riscă „să arunce situația regională într-o catastrofă iremediabilă". Analiștii se așteaptă ca Pyongyangul să continue să dezvolte un arsenal din ce în ce mai sofisticat, în timp ce își constituie stocuri de focoase convenționale și nucleare.

Cum reușesc SUA să intercepteze în prezent atacurile cu rachete cu rază lungă de acțiune?

Statele Unite nu dispun de un sistem integrat de interceptare a atacurilor ICBM la scară largă lansate din Rusia sau China, deși ar fi în măsură să elimine numărul relativ mic de rachete pe care Coreea de Nord le-ar putea lansa asupra SUA.

Ar fi o abordare ad-hoc. Statele Unite au 44 de interceptoare terestre dislocate în întreaga țară - 40 în silozuri în Alaska, patru la baza aeriană Vandenberg din California, ca parte a sistemului Ground-Based Midcourse Defense.

În jurul anului 2028, Pentagonul va adăuga 20 de interceptoare de nouă generație, sau NGI, la cele 44 GBI.

Orice rachetă care ar fi ratată de aceste interceptoare va cădea probabil în sarcina sistemului Aegis al Marinei SUA. Aegis poate proteja aproximativ o treime din teritoriul Statelor Unite la un moment dat, a declarat Soofer pentru *Newsweek*.

Agenția de Apărare Antirachetă și Marina SUA au testat racheta SM-3 IIA împotriva unei ICBM simulate în noiembrie 2020. Aceasta a lansat rachete SM-3 Block IIA împotriva ICBM-ului de test.

Generalul Glen VanHerck, fostul șef al Comandamentului nordic al SUA și al Comandamentului nord-american de apărare aerospațială al SUA și Canadei, a declarat Congresului în martie 2023 că este „încrezător în capacitatea noastră actuală de a apăra patria împotriva unei amenințări limitate cu rachete balistice din partea RPDC [Republica Populară Democrată Coreeană sau Coreea de Nord]", dar este „preocupat de capacitatea viitoare și de capacitatea de a răspunde". La momentul respectiv, acesta a declarat că este „crucial" pentru SUA să pună în funcțiune NGI.

Pe termen scurt, administrația Trump ar trebui să își mărească stocurile de rachete SM-3 Block IIA, a susținut raportul. Washingtonul ar trebui, de asemenea, să sporească numărul de GBI disponibile, a afirmat Soofer. Pe termen lung, SUA ar trebui să investească în tehnologia spațială, inclusiv în interceptoare spațiale, și să analizeze armele cu energie dirijată, cum ar fi laserele, a adăugat el.

Pentagonul și Comandamentul nord-american de apărare aerospațială, condus în comun de SUA și Canada, au refuzat să comenteze.

Un Iron Dome american?

Iron Dome, fabricat de compania israeliană de stat Rafael Advanced Defense Systems, a fost conceput pentru a respinge atacurile cu rachete cu rază scurtă de acțiune. Acestea nu reprezintă principala amenințare la adresa SUA. Experții consideră că un proiect similar pentru SUA nu este practic - apărarea Israelului este foarte diferită de cea a SUA din mai multe motive. Și nu ne referim aici doar la mărimea țării, ci la definirea țintei.

În cadrul unui miting în Phoenix, la

APĂRARE Un Iron Dome în SUA ar ajuta la protejarea de țări precum Rusia, care a testat o rachetă balistică intercontinentală Yars în octombrie 2024.

FOTO: SERVICIUL DE PRESĂ AL MINISTERULUI RUS AL APĂRĂRII/AP; AGENȚIA COREEANĂ CENTRALĂ DE ȘTIRI/SERVICIUL DE ȘTIRI COREEAN/AP

ARSENAL SOFISTICAT Coreea de Nord a lui Kim Jong Un a susținut că a lansat o rachetă balistică hipersonică cu rază intermediară de acțiune, în luna ianuarie.

sfârșitul lunii decembrie, președintele Trump a declarat că „va cere armatei noastre să înceapă construcția marelui scut antirachetă Iron Dome, care va fi fabricat în SUA, în mare parte chiar aici, în Arizona".

Reprezentantul Mike Waltz, un republican din Florida pe care Trump l-a ales drept consilier pentru securitate națională, a declarat: „Avem nevoie de un Iron Dome pentru America".

Propunerile din raportul său, a spus Soofer, ar putea fi o modalitate practică de a face conceptul Iron Dome potrivit pentru SUA. Dacă Iron Dome-ul american este un eufemism pentru o apărare mai cuprinzătoare, atunci SUA are nevoie de mai multe straturi, a spus el.

Dar apărarea națională împotriva rachetelor a avut întotdeauna criticii săi. Unii analiști susțin că este prea costisitoare și că este dificil din punct de vedere tehnologic să se prevadă cum vor arăta forțele unui inamic peste zeci de ani. În plus, un astfel de concept ar putea submina ideea de distrugere reciprocă, cea care asigură stabilitatea, iar asta ar declanșa o nouă cursă a înarmărilor.

Noul peisaj al amenințării cu rachete pentru SUA

Potrivit lui Soofer, există mai multe scenarii pentru care SUA trebuie să fie pregătite acum. Coreea de Nord ar putea lansa un număr de rachete - în mod deliberat sau accidental, iar Rusia sau China combinate, cu arsenalele lor nucleare și convenționale semnificative, ar putea efectua un atac copleșitor asupra Statelor Unite.

Experții spun că un atac nord-coreean ar fi foarte diferit de modul în care Rusia sau China s-ar hotărî să lupte împotriva SUA. Pyongyang, deși belicos, este limitat de stocurile sale actuale, dar un atac de la Beijing sau Moscova - sau ambele - ar implica sute sau mii de rachete balistice și de croazieră, precum și arme electromagnetice și de bruiaj, a declarat William Alberque, visiting fellow la Centrul Henry L. Stimson și fost director al Centrului NATO pentru controlul armelor, dezarmare și neproliferarea ADM.

„Scara ar fi pur și simplu nebunească și ar depăși capacitățile Coreei de Nord pentru moment", a declarat Alberque pentru *Newsweek*.

„Pentagonul trebuie să pună „mai mult accent pe investițiile în capacități viitoare, revoluționare, cum ar fi senzorii spațiali și SBI-urile [interceptoare spațiale]".

Dar Beijingul și Moscova ar putea opta, de asemenea, să atace SUA cu o lovitură limitată pentru a „constrânge" Washingtonul, a susținut raportul Soofer. Acest tip de operațiune ar fi menit să determine SUA să se retragă dintr-o luptă sau să refuze să sprijine un aliat, dar nu să provoace Washingtonul să își folosească armele nucleare sau să organizeze un atac de represalii pe scară largă.

Grupul de reflecție în domeniul apărării din Marea Britanie, Royal United Services Institute, a susținut anul trecut că inamicii SUA ar putea folosi atacuri nucleare sau convenționale limitate, pe care SUA nu sunt pregătite să le respingă, „cu scopul de a înspăimânta, dar nu de a înfuria Washingtonul".

Putin și liderul chinez Xi Jinping „cred că astfel de lovituri «coercitive» ar putea descuraja SUA să își apere aliații", a declarat think tank-ul.

O parte esențială a strategiei nucleare și militare mai ample a SUA se bazează pe convingerea aliaților americani că Washingtonul le va veni în ajutor, în cazul în care vor fi atacați.

Beijingul sau Moscova ar putea, de asemenea, să lovească forțele nucleare și centrele de comandă ale SUA pentru a opri represaliile nucleare copleșitoare, potrivit raportului Soofer. Aceasta înseamnă că rachetele ar trebui să protejeze bazele și forțele-cheie pe care SUA le-ar folosi pentru a riposta, sugerează raportul.

Raportul a afirmat că apărarea antirachetă nu ar trebui să se concentreze pe „protecția absolută a poporului american", ci să se asigure că oficialii ruși sau chinezi se îndoiesc că orice tip de atac pe care l-ar putea organiza va reuși.

Ce ar putea face SUA acum?

Potrivit raportului, GBI, care protejează singure teritoriul american, ar trebui să fie integrate cu rachetele SM-3, plus interceptoarele lansate de THAAD și toată tehnologia asociată, cum ar fi radarele.

De asemenea, SUA au nevoie de mai multe rachete SM-3 și de o creștere a producției acestora, a declarat Soofer. În prezent, SUA construiesc în fiecare an aproximativ 12 rachete SM-3 din cea mai recentă versiune, dar ar putea produce dublu, a declarat Soofer.

Sistemele THAAD au contribuit la doborârea rachetelor balistice ale Iranului în cele două valuri de atacuri asupra Israelului de anul trecut. Fiecare rachetă are un preț de aproximativ 25 de milioane de dolari - în jur de un sfert din fiecare GBI, o rachetă mult mai capabilă, cu rază lungă de acțiune și mult mai avansată.

SUA dezvoltă NGI, gigantul din domeniul apărării Lockheed Martin fiind ales să continue dezvoltarea interceptorului, prezentat ca o rachetă care „va revoluționa apărarea națională a SUA împotriva rachetelor". Aceasta este special concepută pentru a proteja teritoriul american de rachetele balistice intercontinentale din Iran și Coreea de Nord, a declarat compania Lockheed Martin.

Elaborarea unei strategii de apărare pe termen lung

GBI interceptează o ICBM la mijlocul zborului său, când rachetele se află în afara atmosferei, în timp ce rachetele Aegis sau THAAD ar lovi când o ICBM este în coborâre. Dar cu cât o ICBM poate fi doborâtă mai devreme, cu atât mai bună este apărarea împotriva ei.

La mijlocul călătoriei sale, racheta se deplasează mai lent, este mai ușor de detectat din cauza semnăturii sale termice, iar focosul nu s-a separat încă de vehiculul de lansare.

Există mai multe modalități de a ținti o ICBM care devine o amenințare la adresa teritoriului american înainte ca un SM-3 sau un GBI să ajungă la ea. Doborârea unei rachete în stadiul incipient al lansării sale este cunoscută sub denumirea de apărare antirachetă în faza de impuls și ar trebui să fie luată în considerare, a declarat Soofer. O școală de gândire ar fi aceea de a avea avioane de luptă aproape de locul de lansare pentru a o intercepta, sau drone și lasere într-o poziție similară, dar acest lucru ar putea funcționa cu adevărat doar împotriva Coreei de Nord sau Iranului.

O altă posibilitate este abordarea unei strategii dezvoltate de Coreea de Sud. Aceasta este formată din mai multe părți, inclusiv atacuri preventive asupra instalațiilor nucleare și de rachete ale Coreei de Nord, dacă există semne că vecinul său nordic intenționează să le folosească. Această strategie a Seulului este cunoscută sub numele de „lanțul mortal".

Coreea de Sud dispune apoi de sistemul său de apărare antiaeriană și antirachetă pentru a intercepta atacurile, împreună cu planul său de pedepse și represalii masive. KMPR înseamnă atacuri de precizie sau folosirea comandourilor pentru a elimina înalți oficiali nord-coreeni și centre de comandă vitale. Rețeaua de apărare aeriană, plus KMPR, sunt sabia și scutul Seulului, a declarat Alberque.

Washingtonul ar trebui „să rămână în fața amenințării nord-coreene cu rachete cu rază lungă de acțiune printr-o strategie de apărare antirachetă stratificată combinată cu măsuri ofensive pentru a preveni lansările înainte ca acestea să aibă loc", a scris Soofer.

„Coreea de Sud construiește o capacitate convențională preventivă pentru a învinge un inamic înarmat nuclear", a declarat Alberque. „Probabil că ar trebui să colaborăm cu Coreea de Sud în acest

„Ei creează un sistem în baza căruia pentru SUA va fi mult mai dificil să atingă ținte rusești și chinezești".

FOTO: ICAPT. DUY NGUYEN/DOD; MARINE CORPS SGT. DYLAN C. OVERBAY/DOD

sens". „Ei construiesc un set rafinat de sisteme de lansare", a spus Alberque. *Left of launch* înseamnă luarea de măsuri pentru a opri un atac inamic înainte ca acesta să își poată pune în aplicare planurile.

Înarmarea spațiului

O altă opțiune este lansarea de rachete interceptoare din spațiu. Acesta ar fi un element cheie pentru un Iron Dome american, a spus Soofer.

Trump a declarat în timpul mitingului din Arizona că „Ronald Reagan a vrut să facă acest lucru cu mulți, mulți ani în urmă, dar ei nu prea aveau tehnologia".

„Dar o au acum, poți lovi și un ac din cer", a adăugat el.

Reagan, președintele republican care a condus Washingtonul în anii 1980, în timp ce Războiul Rece se apropia de sfârșit, a făcut presiuni pentru ceea ce el a numit Inițiativa de apărare strategică, denumită popular „Războiul stelelor". El intenționa ca SDI, bazată parțial în spațiu, să intercepteze ICBM-urile lansate de Uniunea Sovietică în diferite puncte ale zborului rachetei.

Sistemele SM-3 și GBI ar fi suficiente pentru a învinge un stoc limitat de ICBM nord-coreene, a declarat Soofer. Dar împotriva Rusiei sau Chinei, a spus el, interceptorii spațiali ar fi singura modalitate de a face față amenințării ICBM.

În cazul în care Rusia alege să lanseze atacuri asupra SUA, Washingtonul s-ar putea confrunta cu mai mult de 1.000 de focoase nucleare care se îndreaptă spre teritoriul său și, în special, spre forțele sale nucleare strategice. O abordare amestecată a apărării împotriva acestei amenințări și a protejării activelor pe care SUA le-ar folosi pentru a riposta nu va fi suficientă, a adăugat Soofer.

Acesta a sugerat Pentagonului să pună „mai mult accent pe investițiile în capacități viitoare, revoluționare, cum ar fi senzorii spațiali, SBI [interceptorii spațiali] și opțiunile non-cinetice (cum ar fi energia dirijată) pentru a depăși dezvoltarea capacităților adversarului".

AMENINȚARE Lansatoarele americane (jos, stânga) interceptează rachetele balistice, dar Soofer a spus că ar fi nevoie de interceptoare spațiale împotriva Rusiei sau Chinei.

„Sprijinul în detectarea și identificarea amenințărilor de la senzorii din sateliți care sunt în curs de dezvoltare ar putea «îmbunătăți substanțial» modul în care SUA ar putea deosebi în următorul deceniu focoasele reale de momeli", a declarat Soofer. Alții sunt sceptici. „Odată ce începi să pui sisteme în spațiu, nu te mai oprești niciodată", a spus Alberque. „Apoi, rușii pun și ei sisteme în spațiu, China pune sisteme în spațiu, [apoi] China și Rusia își îmbunătățesc capacitatea de a distruge activele spațiale, așa că trebuie să aveți lucruri mai bune pentru a le distruge astfel de acțiuni ale lor".

Este posibil să se creeze o apărare cuprinzătoare împotriva rachetelor rusești sau nord-coreene, așa cum există ele în prezent, a spus Alberque. „Dar în momentul în care o veți construi, rachetele nord-coreene nu vor mai fi acolo unde sunt astăzi", a adăugat el. „Vor fi acolo unde sunt peste 10 ani - sau oricât de mult va dura construcția - și... vor vedea că faceți acest lucru și vor construi sisteme concepute pentru a învinge ceea ce construiți".

„Problema este că încă aștepți să se întâmple dezastrul", a spus Alberque. „Este o abordare de genul Band-Aid".

Ce fac Rusia și China?

Rusia și China își consolidează propriile sisteme de apărare împotriva rachetelor balistice și de croazieră cu rază lungă de acțiune, se arată în raport. „Apărarea împotriva ICBM-urilor și rachetelor de croazieră ale SUA ar putea oferi Rusiei și Chinei un avantaj asimetric, deoarece o extindere a apărării antiaeriene și antirachetă a Rusiei și Chinei pe teritoriul lor național ar avea probabil un impact asupra echilibrului militar în anumite situații, complicând opțiunile limitate ale Washingtonului", a susținut Soofer.

Moscova și Beijingul lucrează împreună la sateliții de avertizare timpurie și folosesc dominația Rusiei în apărarea aeriană combinată cu expertiza spațială a Chinei, a declarat Alberque.

Sistemul de apărare aeriană S-500 al Rusiei, următoarea iterație a liniei sale de lungă durată de sisteme avansate de apărare aeriană terestră, nu se referă doar la interceptarea avioanelor care zboară la mare înălțime, ci și la rachete și protejarea spațiului, a spus Alberque. Moscova dezvoltă, de asemenea, Nudol, sau A-235 PL-19, un sistem conceput pentru a opri rachetele balistice și pentru a contracara sateliții, precum și noi modalități de a orbi sateliții inamici din spațiu.

China „construiește noi capacități ofensive masive pentru a depăși apărarea antirachetă limitată a Statelor Unite și construiește alte capacități speciale pentru a le distruge pe cele de apărare antirachetă ale Statelor Unite, astfel încât să nu ne putem apăra de nimic", a declarat Alberque.

„Ei creează un sistem care va face mult mai dificil pentru SUA să țintească și să atingă ținte rusești și chinezești", a spus Alberque. „Amândouă țările au primit mesajul și construiesc sisteme de apărare", a adăugat el, dar a subliniat că acestea se concentrează pe protejarea comandanților lor militari și a centrelor nucleare, mai degrabă decât pe zonele populate și orașele mari.

„Suntem în mijlocul unei curse a înarmărilor", a spus Alberque. „Nu suntem la început". N

Ellie Cook *este reporter de securitate și apărare pentru* Newsweek. *Urmăriți-o pe X @elliecoook*

FOTO: POOL/AP

DIPLOMAȚIE

Omul din spatele ofensivei grațioase a Israelului

Gideon Sa'ar vrea să schimbe percepția lumii asupra țării sale. Unii spun că ministrul israelian de Externe va trebui să fie un „adevărat magician" pentru a reuși.

de **ELLIE COOK**

ÎN TIMP CE SOARBE O CANĂ ABURINDĂ DE ceai în biroul său modest din cadrul Ministerului de Externe al Israelului, Gideon Sa'ar spune că are o misiune.

O figură veterană în politica israeliană, noul rol de ministru de Externe al lui Sa'ar îl va arunca în luptă pe „frontul diplomatic", a declarat el pentru *Newsweek* la Ierusalim, încercând să construiască o nouă apărare a Israelului în fața opiniei publice și în același timp să atragă noi guverne de partea țării sale. Sa'ar ar putea, de asemenea, să se lupte pentru propria sa imagine și pentru moștenirea viitoare. Unii îl văd ca pe un animal politic, parcurgând o cale sinuoasă către putere.

Cu toate acestea, obiectivul său principal este să „schimbe percepția despre Israel, în măsura în care este posibil".

Oficialii israelieni recunosc deschis că țara lor are o problemă de imagine. A trecut mai mult de un an de la începutul războiului Israelului în Gaza - provocat de atacul fără precedent al grupării militante palestiniene Hamas din 7 octombrie 2023 - care a dus la proteste în SUA și Marea Britanie, doi dintre cei mai importanți aliați ai Israelului. Chiar și oficialii israelieni în funcție au recunoscut în liniște că numărul victimelor din enclava palestiniană dens populată a fost prea mare - 46.000 de palestinieni, dintre care mai mult de jumătate femei și copii, au fost uciși, potrivit Ministerului Sănătății din Gaza, condus de Hamas. Cu toate acestea, există o convingere constantă în țară că represaliile împotriva Hamas pentru acțiunile din acea zi de octombrie, când 1.200 de persoane au fost ucise în Israel, sunt justificate.

Sa'ar, 58 de ani, care a vorbit cu *Newsweek* înainte de acordul de încetare a focului anunțat la 15 ianuarie 2025, este conștient de provocările Israelului. El a impus drept o condiție a revenirii sale la guvernare, în septembrie 2024, ca Ministerul de Externe să primească o injecție de finanțare de 150 de milioane de dolari, pe care a canalizat-o către refacerea reputației țării. Această sumă este de aproximativ

20 de ori mai mare decât cea pe care Israelul a alocat-o de obicei relațiilor publice. Anterior, bugetul Ministerului israelian de Externe se ridica la mai puțin de 1 milion de dolari pe lună, a declarat Sa'ar - o cifră pe care o condamnă ca fiind lamentabilă pentru „cea mai atacată țară din lume, nu numai din punct de vedere militar, ci și în domeniul relațiilor publice".

„Recunosc faptul că nu ne ocupăm cu suficient succes de promovarea noastră - diplomația publică - de modul în care suntem percepuți de opinia publică în anumite țări", a declarat Sa'ar. „Avem foarte mult de lucru în ceea ce privește îmbunătățirea relațiilor cu mai multe state".

Se pare că Irlanda nu va fi unul dintre aceste state implicate în campania de înfrumusețare a lui Sa'ar. În decembrie, Sa'ar a ordonat închiderea ambasadei Israelului la Dublin, acuzând guvernul de „politică extremă anti-Israel".

La acea vreme, Sa'ar a declarat că „Irlanda a depășit orice linie roșie în relațiile sale cu Israelul". Țara UE a fost una dintre cele trei care au recunoscut un stat palestinian independent în mai 2024 - un lucru pe care Sa'ar l-a respins constant ca fiind imposibil. Irlanda a sprijinit, de asemenea, o petiție adresată Curții Internaționale de Justiție care acuză Israelul de genocid. Vicepremierul și ministrul irlandez al Afacerilor Externe, Micheál Martin, a declarat că regretă decizia Israelului și a asigurat că ambasada Irlandei în Israel va rămâne deschisă, dar a spus că această „continuare a războiului din Gaza și pierderea de vieți nevinovate este pur și simplu inacceptabilă și contravine dreptului internațional".

„Dacă aș crede că avem o șansă corectă acolo, aș lua o decizie diferită", a declarat Sa'ar pentru *Newsweek*. El a declarat că Irlanda are „standarde duble" și a demonizat Israelul, reluând declarația sa care anunța închiderea ambasadei.

Alții nu sunt de acord. Închiderea ambasadei irlandeze a fost un „act de autodistrugere", a declarat profesorul Yossi Mekelberg, membru consultant senior al influentului think tank Chatham House, cu sediul la Londra. „Având în vedere că Israelul se află probabil la cel mai scăzut nivel când vine vorba de relațiile publice internaționale, are nevoie de relații bune", a declarat Mekelberg pentru *Newsweek*. „Cred că este foarte dificil să ai PR bun atunci când Israelul face ceea ce face în Gaza, de exemplu - de asemenea, în Siria, dar cu siguranță și în Cisiordania".

„Ar fi un adevărat magician în PR dacă ar reuși să facă acest lucru, ținând cont de toate acestea", a adăugat Mekelberg, menționând că ambasadele Israelului în țări precum Mexic și Spania, de asemenea semnatare ale petiției CIJ, rămân deschise.

Sa'ar a făcut deja lista națiunilor cu care ar dori să cultive relații mai strânse. Moldova - despre care Sa'ar a spus luna trecută că va găzdui o nouă ambasadă israeliană - ocupă un loc important, iar Sa'ar a evocat legături mai strânse cu state africane precum Malawi și Zambia. Sa'ar a declarat că liderii mondiali le spun oficialilor israelieni că, deși oficialii guvernamentali sunt alături de Israel, sentimentul public din țările lor de origine nu este același.

„Există o problemă pentru un stat cu resurse mici, dar ori de câte ori pot lucra cu o țară prietenă, vreau să fac acest lucru", a spus el. Nu este vorba doar de bani, a adăugat el, ci de concentrarea eforturilor diplomatice ale Israelului asupra unui obiectiv ca niciodată până acum.

„Recunosc faptul că nu ne ocupăm cu suficient succes de promovarea noastră - diplomația publică - de modul în care suntem percepuți de opinia publică în anumite țări".

Ambițiile lui Sa'ar sunt, de asemenea, mai aproape de casă. El spune că speră ca Israelul să poată ajunge în sfârșit la un acord de normalizare cu Arabia Saudită, un acord evaziv pentru care SUA a făcut presiuni. Însă acest lucru depinde de un angajament al Israelului față de un stat palestinian - un lucru pe care Sa'ar l-a criticat vehement și pe care numeroasele luni de război letal foarte mediatizat de la atacul din 7 octombrie l-au îndepărtat și mai mult.

„Este greu", a declarat Mekelberg. Deși se pare că există o oarecare recunoaștere a faptului că trebuie să se înregistreze progrese în ceea ce privește concretizarea unui stat palestinian - și este puțin probabil ca normalizarea să progreseze fără aceasta - „ceea ce am văzut în ultimele 15 luni nu este rezolvarea problemei palestiniene într-un mod pașnic", a adăugat el. Sa'ar ar putea fi presat să găsească ceva de oferit Riadului, a spus Mekelberg.

Efectul Trump

S-ar putea ca administrația Trump să fie schimbarea necesară pentru a stimula obiectivele lui Sa'ar. În timpul primului mandat prezidențial al republicanului, Israelul, Emiratele Arabe Unite și Bahrainul au semnat Acordurile Abraham negociate de SUA. Marocul a semnat apoi acordurile, în timp ce ulterior s-a ajuns la înțelegeri cu Sudanul.

Trump a recunoscut, de asemenea, controlul israelian asupra Înălțimilor Golan, o zonă situată între nordul Israelului și Siria, pe care forțele israeliene au anexat-o după ce au preluat-o de la Damasc în 1967. Controlul israelian asupra Înălțimilor Golan nu este recunoscut la nivel internațional. Israelul îl iubește pe „marele său prieten" Trump, a declarat Sa'ar. Există un „nivel foarte bun de înțelegere" care se va stabili între noua administrație și conducerea Israelului, nu în ultimul rând între Trump și prim-ministrul Benjamin Netanyahu, a spus el.

Dar acest lucru nu înseamnă că Israelul își va lua toate indicațiile de la SUA, a

FOTO: JALAA MAREY/AFP/GETTY

DEMONSTRAȚIE DE FORȚĂ Forțele israeliene pe Înălțimile Golan la 10 decembrie 2024. Președintele SUA, Donald Trump, a susținut pretențiile Israelului cu privire la teritoriul disputat.

spus Sa'ar. Deciziile militare ale Israelului - care ar putea provoca nu puțină neliniște la Washington - nu au nevoie de ștampila Casei Albe, a adăugat el.

„Am luat, în istoria noastră, decizii foarte importante fără aprobarea americanilor", a spus Sa'ar. „Chiar și în acest război, am făcut lucruri măreț fără o aprobare americană". Statele Unite nu au aprobat în prealabil atacul israelian asupra unui reactor nuclear irakian neterminat din apropierea Bagdadului în iunie 1981, a spus Sa'ar. Armata israeliană a salutat atacul asupra instalației Osirak.

„Cred că, după aceea, americanii și lumea întreagă au înțeles că am avut dreptate", a declarat Sa'ar.

Unele surse israeliene au tot mai mult sentimentul că un atac asupra instalațiilor nucleare iraniene ar putea fi în cărți. Michael Oren, fost ambasador israelian în SUA, a declarat pentru *Newsweek* în decembrie că Iranul ar putea avea o armă nucleară operațională în „câteva săptămâni, poate câteva zile", dacă Teheranul ar lua decizia de a realiza una dintre instalațiile sale nucleare. Dar este încă neclar cât de mult ar putea interveni SUA într-o astfel de întreprindere. Când a fost întrebat dacă Casa Albă ar trebui să aprobe un atac asupra instalațiilor nucleare iraniene, Sa'ar a spus că trebuie să existe un „nivel ridicat de coordonare" între Israel și SUA în combaterea Iranului, dar acest lucru „nu înseamnă că ceri aprobare pentru tot ceea ce faci".

Israelul este un stat suveran, a insistat Sa'ar, „dar provocarea este atât de mare în atât de multe dimensiuni încât va trebui să lucrăm foarte strâns împreună".

Privind spre viitor

Sa'ar a fost reticent în ceea ce privește planurile sale de viitor. Acest lucru este de înțeles - politica israeliană este „medievală", iar politica guvernamentală este condusă de mâna lui Netanyahu, a declarat Mekelberg.

Sa'ar este descris pe plan intern ca fiind cu adevărat concentrat pe munca sa. Dar traiectoria sa l-a pregătit foarte bine pentru a activa în poziția de lider pentru anii următori. În cariera sa politică de câțiva ani, a ocupat funcțiile de ministru al Educației și ministru de Interne în guvernul Netanyahu, în timp ce era membru al partidului de dreapta Likud. De atunci, a fondat partidul său Noua Speranță, ca un concurent al taberei lui Netanyahu. Perceput deseori ca fiind extremist și mai la dreapta decât premierul, el a obținut funcțiile de ministru al Justiției și de viceprim-ministru și și-a unit pentru scurt timp forțele cu partidul Albastru și Alb al fostului ministru al Apărării Benny Gantz, în opoziție față de Netanyahu.

Sa'ar a demisionat din guvern în martie 2024, după ce Netanyahu i-a refuzat un loc în cabinetul de război. El a revenit apoi în septembrie, înainte de a fi numit înlocuitorul lui Israel Katz în funcția de ministru de Externe în urmă cu doar două luni. Fostul aliat Gantz a declarat că doar „considerentele politice sunt cele mai importante pentru el".

Mekelberg a adăugat: „Nu încerc să fiu cinic, dar obiectivul său final este să devină prim-ministru". Sa'ar pune în mod public accentul ferm pe postul său actual. „Declarațiile de acest gen trebuie să fie, în primul rând, realiste. În al doilea rând, să vină în timp util", a spus el. „În al treilea rând, înțeleg astăzi că poți influența multe dacă ești în poziții importante în guvern, iar postul actual al lui Sa'ar este unul dintre ele". O persoană care îl cunoaște bine a remarcat că Sa'ar a primit reacții negative pentru că s-a întors în guvern, dar a spus că a fost motivat de patriotism. De asemenea, au crezut că „afacerea cu ostaticii nu ar fi putut avea loc" dacă Sa'ar nu s-ar fi întors în guvern. „Vreau să fiu un ministru de Externe de succes", a continuat Sa'ar. „Sincer, nu am obiective pe termen lung acum... Timpul și sarcina mea de acum sunt prea importante".

➤ **Ellie Cook** *este reporter pentru apărare și securitate la* Newsweek. *Urmăriți-o pe X @elliecoook*

FOTO: GETTY

TEHNOLOGIE

Cursa pentru dominația inteligenței artificiale

Succesul brusc al startup-ului chinez de inteligență artificială DeepSeek a luat prin surprindere lumea tehnologiei. *Newsweek* explorează impactul asupra poziției de lider a SUA în această industrie.

de **MICAH MCCARTNEY, SHANE CROUCHER** *și* **THEO BURMAN**

START-UP-UL CHINEZ DEEPSEEK A TRIMIS unde de șoc prin lumea inteligenței artificiale și a creat o durere de cap pentru Statele Unite.

Asistentul său de inteligență artificială a depășit rivalul occidental ChatGPT pe 27 ianuarie, pentru a deveni aplicația gratuită cea mai bine cotată din AppStore-ul Apple în SUA, dând o lovitură de un trilion de dolari firmelor americane de tehnologie pe piața bursieră.

Rivalul OpenAI a transmis un mesaj care dă de gândit atât Washingtonului, cât și în Silicon Valley, demonstrând erodarea de către China a poziției de lider a Statelor Unite pe un câmp de luptă esențial în domeniul tehnologiei. *Newsweek* a contactat DeepSeek, OpenAI și Biroul pentru Industrie și Securitate al SUA prin e-mail pentru comentarii.

DeepSeek, o companie puțin cunoscută din Hangzhou, China, este creația lui Liang Wenfeng, un fost manager de fonduri speculative care a trecut la dezvoltarea inteligenței artificiale în 2023. Liang a declarat pentru *Asia Tech Review*: „Este vorba despre democratizarea inovării". Modelul emblematic al platformei sale, DeepSeek-R1, a provocat luna trecută cea mai mare pierdere într-o singură zi din istoria pieței bursiere, ștergând miliarde din evaluările giganților americani din domeniul tehnologiei, precum Microsoft, proprietarul minoritar al OpenAI, și producătorii de cipuri Nvidia și Broadcom. Scumpirea brutală a fost cauzată de îngrijorarea că DeepSeek și, prin urmare, China, au ajuns din urmă firmele americane aflate în fruntea inteligenței artificiale generative - la doar o fracțiune din cost.

DeepSeek susține că și-a antrenat modelele în două luni pentru 5,6 milioane de dolari și folosind mai puține cipuri decât modelele tipice de inteligență artificială. OpenAI, cu sediul în SUA, ar fi cheltuit aproximativ 100 de milioane de dolari pentru a dezvolta GPT-4. Gary Marcus, un om de știință cognitivă și autor al cărții *Rebooting.AI*, a declarat pentru *Newsweek*: „Nimeni nu a aterizat încă pe Lună, sau nu o va face în curând, dar China a ajuns practic din urmă SUA în ceea ce privește tehnicile defectuoase și la modă ale inteligența artificială generativă".

În timp ce bugetul declarat de DeepSeek a fost contestat de unii din lumea inteligenței artificiale, care susțin, în general, că a folosit tehnologie existentă și cod sursă deschis, alții nu sunt de acord. Nabil Jawdat Sarhan, profesor asociat de inginerie electrică și informatică la Wayne State University și director al Wayne State Computer Systems and Deep Learning Research Lab, a declarat

pentru *Newsweek*: „Nu am niciun motiv să mă îndoiesc de credibilitatea acestor informații. China a investit masiv în cultivarea talentelor în inteligența artificială, știința calculatoarelor, ingineria calculatoarelor și alte domenii.

În calitate de cercetător în domeniul inteligenței artificiale, sunt uimit de volumul masiv de articole chineze în reviste de cercetare și conferințe de top din domeniu. În plus, companiile chineze au reușit să realizeze produse competitive la costuri mult mai mici decât în SUA. Decalajul tehnologic dintre SUA și China s-a redus substanțial de-a lungul anilor, iar China a început să obțină un avantaj în anumite domenii".

„Impact semnificativ"

Kristian Hammond, profesor de informatică la Universitatea Northwestern, unde conduce Center for Advancing Safety of Machine Intelligence, a declarat pentru *Newsweek*: „Dacă ei spun adevărul și sistemul poate fi construit și rulat pe hardware mult mai puțin costisitor, DeepSeek va avea un impact semnificativ.

Nvidia este în prezent atât de valoroasă pentru că toată lumea crede că nu putem construi AI fără ei. Dar DeepSeek demonstrează că putem. În mod similar, OpenAI a «argumentat» că nu putem susține software-ul lor la nivel local, dar DeepSeek, din nou, demonstrează că putem. Iar faptul că DeepSeek ar putea fi construit pentru mai puțini bani, mai puține calcule și mai puțin timp și poate fi rulat la nivel local pe mașini mai puțin costisitoare, demonstrează că, în timp ce toată lumea se grăbea să devină din ce în ce mai mare, noi am ratat ocazia de a construi mai inteligent și mai mic. Dacă vor deschide ușa tehnicilor lor, va fi un factor perturbator, deoarece toată lumea se va îndrepta spre mic".

Restricțiile impuse de fostul președinte Joe Biden asupra dezvoltării inteligenței artificiale în străinătate ar fi putut împinge China să inoveze. Pentru a menține un avans constant în industria AI, Legea CHIPS 2022 a lui Biden a sporit producția de semiconductori în SUA, limitând în același timp investițiile firmelor de cipuri din China și Rusia, cei mai mari concurenți din industrie. Ulterior, Biden a acordat 6,6 miliarde de dolari Taiwan Semiconductor Manufacturing Company pentru construirea de fabrici avansate de cipuri în Arizona, reducând astfel riscul întreruperii lanțului de aprovizionare în cazul unui conflict privind Taiwanul. Cu toate acestea, DeepSeek a stocat 10.000 de cipuri H100 de la Nvidia și le-a folosit pentru a-și continua activitatea, deși controlul exporturilor rămâne o provocare, potrivit lui Liang.

Alexandra Mousavizadeh, creatoarea Global AI Index și CEO al Evident, a declarat pentru *Newsweek* că este posibil ca politicile lui Biden să fi forțat China să inoveze cu mai puține resurse. „Văzând DeepSeek, [reglementările lui Biden] nu par să fi reprezentat o problemă uriașă... Cred că, în primul rând, vedem cu siguranță că acestea nu reușesc să limiteze pătrunderea cipurilor pe piețele chineze".

Chiar dacă SUA vor lua măsuri mai drastice, „va fi aproape imposibil să îngrădească complet China de cipurile high-end", a spus ea. „Cealaltă dinamică este că, chiar dacă ai avut succes în ceea ce privește izolarea... împingi China să dezvolte cipuri destul de sofisticate". Acest lucru evidențiază modul în care DeepSeek a fost capabil să se lanseze cu doar 2.000 de cipuri Nvidia specializate, comparativ cu cele 16.000 sau mai multe necesare pentru a antrena modele americane de vârf; companiile chineze au lucrat cu ceea ce aveau.

„Ceea ce trebuie să facă China este să dezvolte cipuri care sunt suficient de bune. Nu trebuie să fie de ultimă generație pentru a ajunge la ceva extrem de competitiv".

„Ceea ce trebuie să facă China este să dezvolte cipuri care sunt suficient de bune", a adăugat Mousavizadeh. „Nu trebuie să fie de ultimă generație pentru a ajunge la ceva foarte competitiv".

Rivalitatea chatbot

Succesul lui DeepSeek în SUA a fost atribuit accesibilității, rentabilității și performanței sale. DeepSeek s-a descris ca „rivalizând cu modelul o1 al OpenAI" în ceea ce privește raționamentul și rezolvarea problemelor matematice. Directorul general al OpenAI, Sam Altman, a numit DeepSeek „un model impresionant, în special în ceea ce privește ceea ce sunt capabili să ofere pentru preț". El a adăugat pe X: „Evident, vom livra modele mult mai bune și, de asemenea, este revigorant să avem un nou concurent! Vom trage în sus unele lansări. Dar, mai ales, suntem încântați să continuăm să executăm foaia noastră de parcurs în domeniul cercetării și credem că mai multe computere sunt mai importante acum decât oricând pentru a reuși în mi-

FOTO: VCG/AP

siunea noastră". Stuart Russell, profesor distins de informatică și titular al catedrei Smith-Zadeh în inginerie la Universitatea Berkeley din California, a declarat pentru *Newsweek* că este „probabil prea devreme pentru a spune" dacă DeepSeek este la fel de bun ca cele mai recente sisteme ale firmelor americane.

„Performanța chatbot este un subiect complex", a spus el. „Dacă afirmațiile se confirmă, acesta ar fi un alt exemplu de dezvoltatori chinezi care reușesc să reproducă aproximativ sistemele americane la câteva luni după lansarea lor. Schițele generale ale modului în care funcționează OpenAI o1 sunt cunoscute de ceva timp - chiar înainte de a fi lansat - așa că nu este atât de surprinzător faptul că poate fi reprodus aproximativ".

Russell a declarat că cifrele privind costurile de formare și cipurile utilizate au fost cea mai mare surpriză și „au provocat durere pe piețe, deoarece companii americane precum Microsoft, Meta și OpenAI fac investiții uriașe în cipuri și centre de date, presupunând că acestea vor fi necesare pentru formarea și funcționarea acestor noi tipuri de sisteme. Dacă această presupunere este falsă și se poate face mult mai ieftin, atunci aceste

DISRUPTOR TEHNOLOGIC **Fostul manager de fonduri speculative Liang Wenfeng a trecut la domeniul inteligenței artificiale în 2023 și a fondat DeepSeek, cu scopul de a „democratiza inovarea".**

investiții sunt în mare parte o risipă de bani, iar cererea viitoare pentru cipurile Nvidia, în special, va fi mult mai mică decât cea preconizată", a spus el.

Un purtător de cuvânt al Nvidia a declarat pentru *Newsweek*: „DeepSeek este un progres excelent al inteligenței artificiale și un exemplu perfect de scalare în timp de testare. Activitatea DeepSeek ilustrează modul în care pot fi create noi modele folosind această tehnică, valorificând modele disponibile pe scară largă și computere care sunt pe deplin conforme cu controlul exporturilor. Inferența necesită un număr semnificativ de GPU Nvidia și rețele de înaltă performanță. Avem acum trei legi de scalare: pre-training și post-training, care continuă, și o nouă scalare în timpul testelor".

Viitorul inteligenței artificiale în SUA

Companiile americane Microsoft, Meta, Amazon și Alphabet sunt așteptate să cheltuiască până la 300 de miliarde de dolari pe proiecte de inteligență artificială în acest an. Pe 21 ianuarie, Donald Trump a anunțat Stargate - o investiție de 500 de miliarde de dolari în infrastructura americană legată de inteligența artificială de către un nou parteneriat format de OpenAI, Oracle și SoftBank. Președintele SUA a declarat: „Acesta este un vot răsunător de încredere în potențialul Americii. Acesta va asigura viitorul tehnologiei inteligenței artificiale și o va păstra în această țară".

Cu toate acestea, succesul DeepSeek ar putea submina un pilon-cheie al politicii externe - restricționarea vânzării către China a semiconductorilor AI concepuți în SUA. Mousavizadeh a prezentat opțiunile lui Trump. „Puteți continua să încercați să limitați accesul la cipuri și să închideți zidurile. În timp ce faci asta, dublezi investițiile în infrastructura de date, sprijini dezvoltarea inteligenței artificiale în SUA și ești primul în această cursă", a spus ea. „Sau te deschizi complet și spui: «Uite, este în beneficiul tuturor ca toată lumea să aibă acces la tot, deoarece colaborarea dintre Europa, SUA și China în trecut a fost cea care a condus la capacitatea de a ajunge unde suntem astăzi». Așadar, în opinia mea, închiderea va încetini probabil dezvoltarea globală generală. Înțelegerea mea este că el [Trump] ar înclina cu siguranță spre prima variantă". „Încearcă să închidă accesul la cipuri în China și să meargă la maximum pe dezvoltarea inteligenței artificiale, care se face cu Stargate. Acest lucru se află în fruntea agendei acestei administrații de la Casa Albă".

Indiferent cine va câștiga cursa inteligenței artificiale, Russell are un avertisment pentru industrie. El a declarat că o cursă pentru centre de date mai mari „a început deja să semene cu cursa dintre SUA și Uniunea Sovietică din anii 1960 pentru construirea și testarea unor bombe din ce în ce mai mari. Au ajuns până la 50 de megatone înainte de a-și da seama că totul era mai degrabă inutil. Dar în acest proces au irosit miliarde de dolari și au aruncat în atmosferă suficientă radioactivitate pentru a ucide 100.000 de oameni. „Cursa [inteligenței artificiale] între companii și între națiuni este oarecum similară, doar că mai rea: chiar și directorii executivi care se angajează în cursă au declarat că oricine câștigă are o probabilitate semnificativă de a provoca dispariția oamenilor din acest proces, deoarece nu avem nicio idee cum să controlăm sisteme mai inteligente decât noi".

Cu alte cuvinte, a spus Russell, este „o cursă spre marginea unei prăpastii". N

➤ **Micah McCartney & Theo Burman** *sunt reporteri,* **Shane Croucher** *este senior editor la* Newsweek.

EPOCA DE AUR

FOTO: YUICHIRO CHINO/GETTY

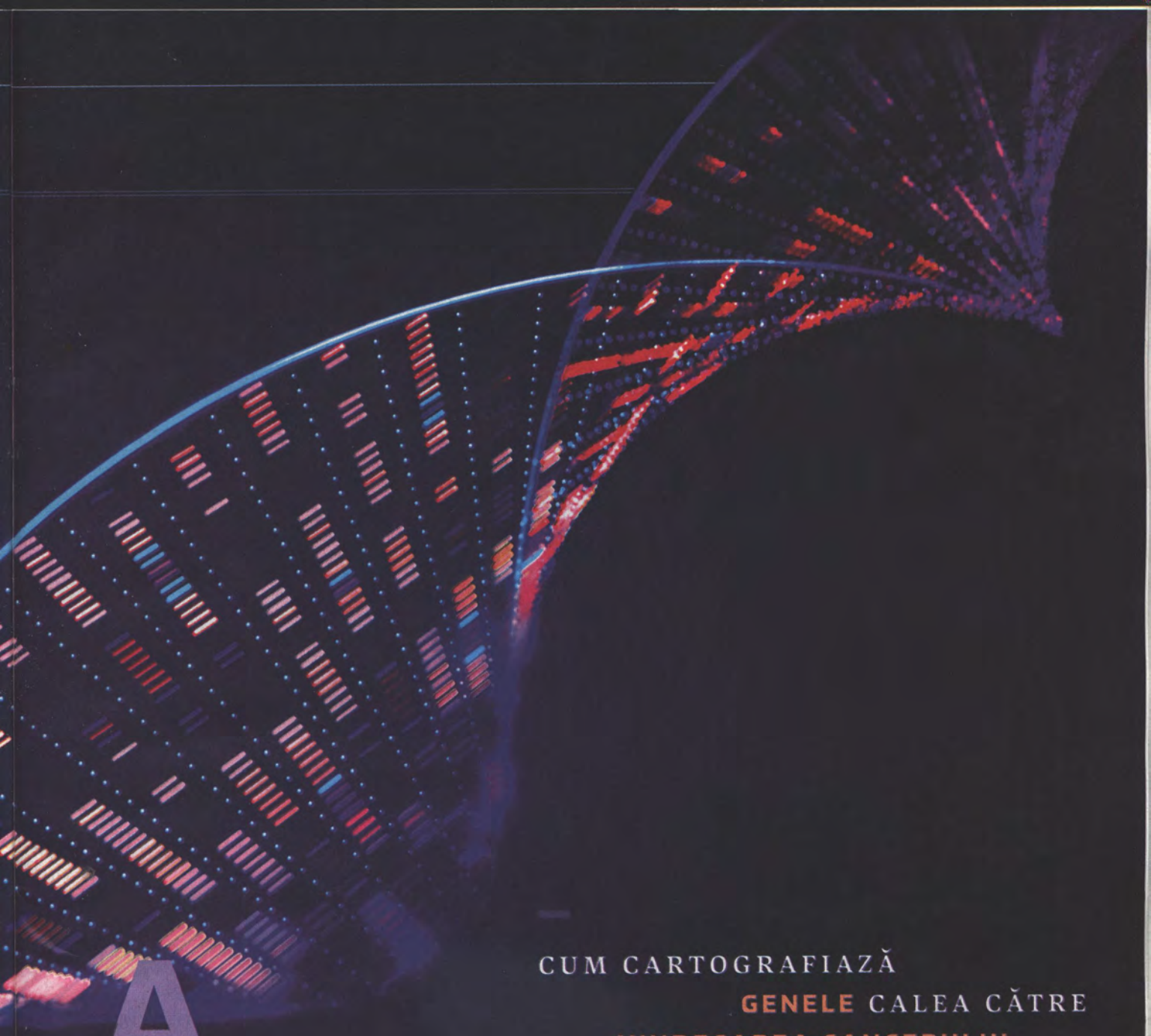

CUM CARTOGRAFIAZĂ GENELE CALEA CĂTRE VINDECAREA CANCERULUI

A SECVENȚIERII GENETICE

de Alexis Kayser

LA FEL CA MULȚI ALȚI PACIENȚI CU CANCER, Michael Wolff voia răspunsuri. Dar, asemenea multor alți pacienți bolnavi de cancer în 2015, nu le primea. După ani de tratament pentru limfom, renumitul muzician de jazz era încă bolnav și nu mai putea cânta. Soția sa a insistat să ceară o a doua opinie la Memorial Sloan Kettering Cancer Center din New York City. Medicii de la MSK au descoperit că, în loc de limfom, Wolff avea sarcom histiocitic: un cancer rar al sângelui care afectează 300 de americani în fiecare an. A fost trimis la dr. Mrinal Gounder, un medic oncolog specializat în sarcom și specialist în dezvoltarea timpurie a medicamentelor. Cei doi - acum prieteni - au povestit pentru *Newsweek* cum a decurs prima lor întâlnire.

„Uite", își amintește Wolff că i-a spus lui Gounder, „dacă nu știi despre ce e vorba, du-mă la doctorul care a văzut cele mai multe cazuri ca acesta".

„Eu sunt cel care a văzut cele mai multe cazuri de așa ceva", i-a răspuns Gounder.

„Câte?".

„Zece".

Wolff nu a întrebat ce s-a întâmplat cu cei 10 pacienți. A devenit clar cât de puțin știau medicii - chiar și experții - despre cancerul său rar. Dar Gounder a avut o idee: poate că genele lui Wolff îl puteau îndruma în direcția corectă.

Secvențierea genetică era o noutate la acea vreme, asemănătoare cu o „lucrare științifico-fantastică", spune Gounder. Testul a arătat că Wolff avea o mutație care fusese recent legată de un cancer pulmonar comun.

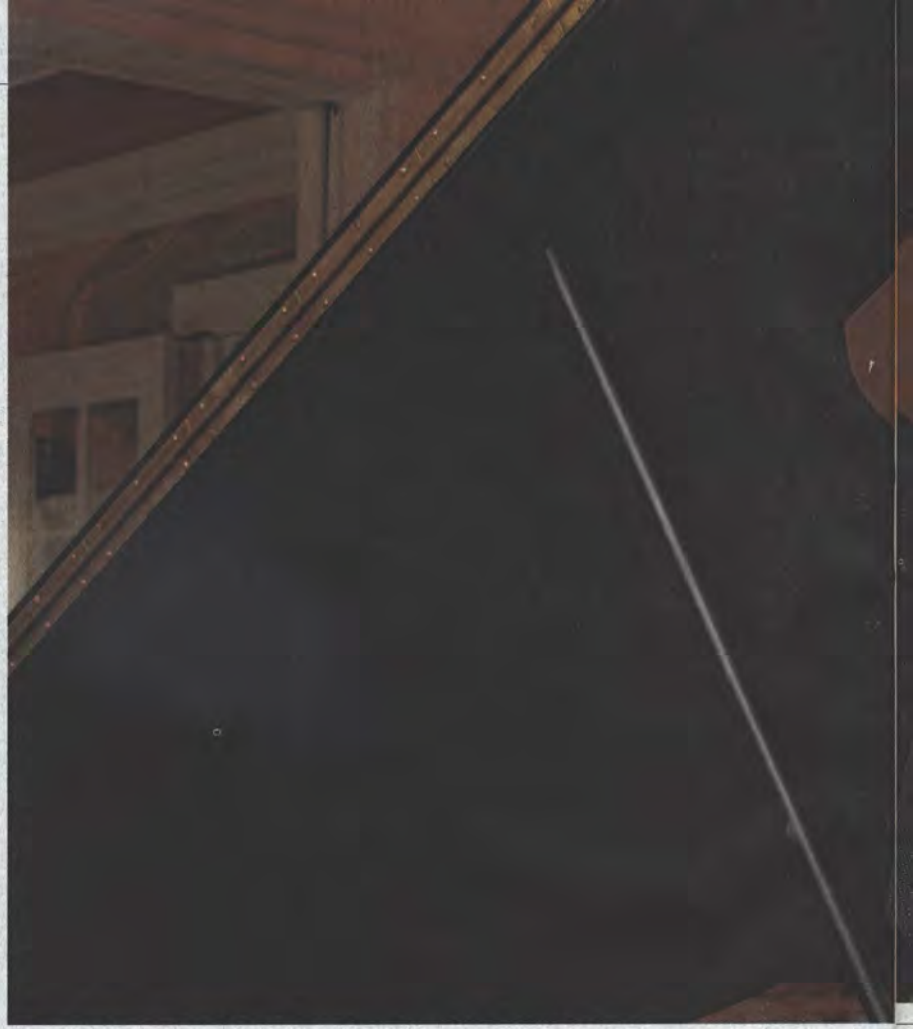

„AM VĂZUT TIPURI DE TUMORI CARE ERAU INCURABILE

Gounder credea că o pastilă numită Mekinist, aprobată pentru tratarea anumitor melanoame, ar putea fi eficientă. Wolff era un pic sceptic - după atâta chimioterapie, putea o pastilă să fie cu adevărat răspunsul?

„Care sunt cercetările cu privire la acest medicament?" a întrebat Wolff.

Gounder a răspuns: „Tu ești cercetarea". Nimeni cu acest tip de cancer nu luase Mekinist înainte. Dar, în două zile de la administrarea pilulei, toate simptomele lui Wolff au dispărut. În 10 zile, o scanare PET a arătat o reducere cu 80% a tumorilor sale în stadiul patru.

Când Gounder l-a întâlnit prima dată pe Wolff, a estimat că noul său pacient mai avea două luni de trăit. Acum, după aproape un deceniu, cancerul lui Wolff nu a revenit.

Cazul lui Wolff a fost publicat în *New England Journal of Medicine* ca un prim exemplu de tratament precis al cancerului. Aproape 10 ani mai târziu, cercetătorii pot secvenția întregul genom al unei persoane în doar câteva zile. Știința a progresat mai mult decât credea cineva că este posibil și, în funcție de persoana pe care o întrebați,

MEDICINA DE PRECIZIE
Dr. Gounder (stânga) a folosit secvențierea genetică (dreapta) pentru a ajuta la identificarea mutației care provoacă cancerul rar al lui Wolff (sus).

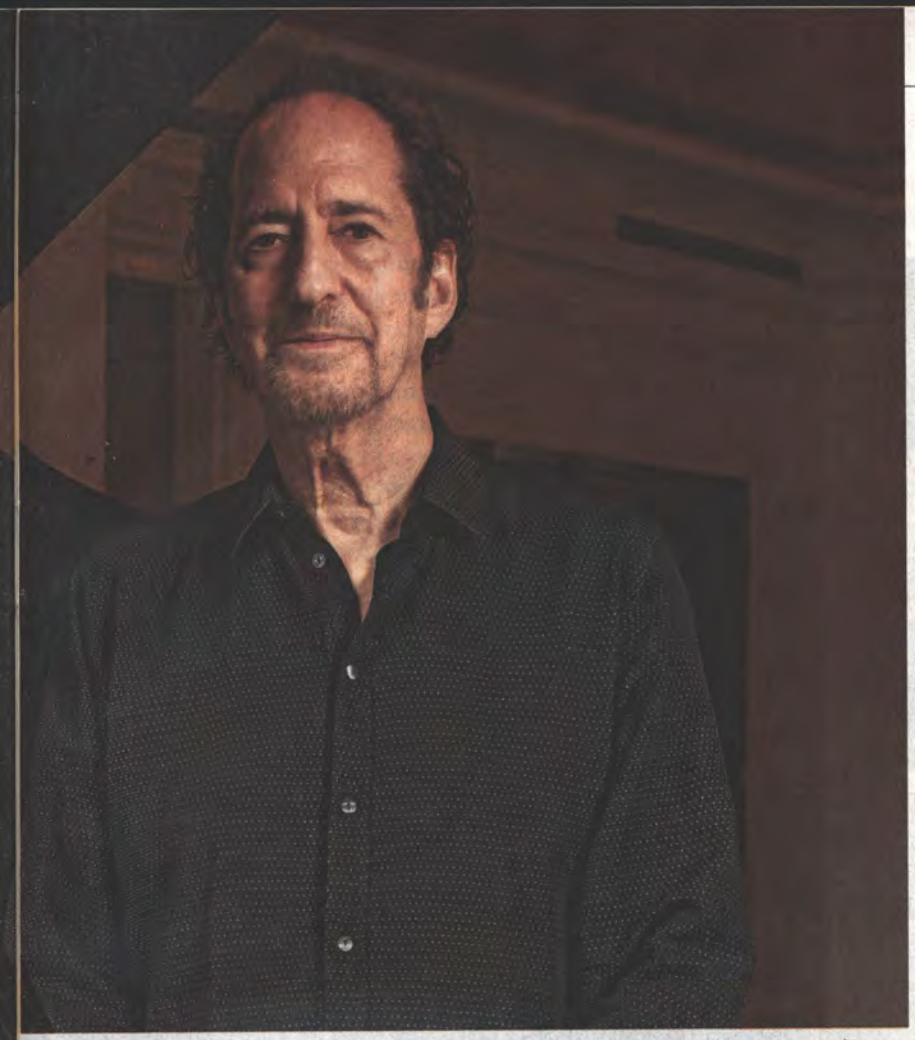

examinarea genomului - întregul material genetic dintr-un organism - cercetătorii pot aduna indicii despre cauzele anumitor tipuri de cancer și chiar despre modul în care acestea ar putea răspunde la tratament.

Fiecare celulă a unei ființe umane conține un set complet de ADN, a explicat Papaemmanuil. Acest ADN conține instrucțiuni pentru ca celula să asigure buna funcționare a organismului. Unele mutații, cum ar fi genele BRCA care pot face femeile predispuse la cancer de sân, sunt moștenite de la părinții unei persoane. Dar ADN-ul poate, de asemenea, să acumuleze mutații de-a lungul vieții: unele sunt părți naturale ale îmbătrânirii, iar altele apar atunci când „testăm sub presiune" sistemul, cum ar fi fumatul.

ADN-ul mutant poate da unei celule instrucțiuni greșite, determinând-o să se comporte diferit. Cancerul apare atunci când aceste celule dereglate proliferează și preiau controlul. Gândiți-vă la genom ca la o carte de bucate, a spus Papaemmanuil. Fiecare celulă pregătește o rețetă, iar ADN-ul său oferă instrucțiuni pas cu pas. Mutațiile pot fi mici, precum un ingredient scris greșit, sau semnificative, precum o pagină întreagă care a fost tipărită invers.

Cu ajutorul tehnologiei moderne de secvențiere genomică, este posibil să se identifice exact „litera" sau

ȘI CARE ACUM SUNT VINDECATE FĂRĂ SĂ ADMINISTRĂM ... NICI MĂCAR CHIMIOTERAPIE".

mai mult decât este necesar.

Secvențierea întregului genom, care este, de asemenea, utilizată pe scară largă pentru îmbunătățirea tratamentelor bolilor greu de diagnosticat, precum și pentru analiza genetică a nou-născuților, a dat speranță pacienților cu anumite tipuri rare de cancer. Liderii din acest domeniu cred că, în cele din urmă, ar putea modela asistența medicală pentru toată lumea. Dar accesul rămâne limitat din cauza costurilor ridicate și a obstacolelor de reglementare, în timp ce unii profesioniști pun la îndoială scopul unor teste atât de ample. La urma urmei, nu putem interpreta decât aproximativ 2% din datele furnizate de WGS.

Experții au declarat pentru *Newsweek* că explorarea celor 98% rămase - denumite „genomul întunecat" - ar putea duce la vindecarea unor afecțiuni incurabile în trecut. De asemenea, va necesita resurse uriașe.

Ce este secvențierea genetică?

Cancerul este o boală a genomului, potrivit dr. Elli Papaemmanuil, oncolog computațional la MSK. Prin

FOTO: ELLIOTT ATKINSON; CHARLES LEVIN; JEAN-PHILIPPE KSIAZEK/AFP/GETTY

„pagina" care a modificat celulele - și, în unele cazuri, să se implementeze o terapie țintită pentru a le corecta.

Pentru a înțelege mutațiile cancerului, oamenii de știință aveau nevoie de un punct de referință sau de „cartea de coduri a ADN-ului", a spus Papaemmanuil. Cartografierea primului genom uman nu a fost o operațiune ușoară. Proiectul genomului uman a necesitat aproximativ 13 ani, 3 miliarde de dolari și forța de muncă însumată a 20 de universități și centre de cercetare din șase țări. În 2003, produsul final a pus bazele unei noi ere de cercetare a cancerului și a bolilor rare.

După mai bine de două decenii, cercetătorii au făcut progrese semnificative în ceea ce privește secvențierea genomică. Ei au dezvoltat tehnologii care pot scana ADN-ul pacienților la scară largă și au catalogat cele mai frecvente mutații care cauzează cancer. Acest lucru a permis un tratament mai precis și mai personalizat al cancerului, precum cel pe care Wolff l-a primit la MSK.

Când MSK-IMPACT, testul care l-a diagnosticat pe Wolff, a fost lansat în 2015, a fost „un moment de schimbare a paradigmei în cancer", își amintește Papaemmanuil.

„Pentru multe tipuri de cancer, rezultatele s-au schimbat complet", a spus ea. „Am văzut tipuri de tumori care erau incurabile și care acum pot fi vindecate fără măcar să le administrăm chimioterapie".

MSK-IMPACT identifică în prezent mai mult de 500 de mutații ale cancerului și este unul dintre multiplele teste de secvențiere de generație următoare de pe piață. Înainte de NGS, nu era posibil să se dezvolte medicamente pentru alterări genomice rare, deoarece fiecare mutație necesita un test de diagnostic specific, potrivit dr. David Solit, director de dezvoltare terapeutică la MSK și co-director al centrului de oncologie moleculară din această instituție medicală. Alegerea testului potrivit pentru o mutație pe care doar 1 din 1.000 de pacienți o avea era ca și cum ai căuta un ac în carul cu fân.

Dar, cu testele NGS, oncologii pot verifica sute de

LA LUCRU Roboții convertesc ARN-ul și ADN-ul într-o formă lizibilă pentru mașinile de secvențiere

„CREDEM CĂ GENOMUL UNEI PERSOANE TREBUIE SĂ INFLUENȚEZE SERVICIILE DE ASIST

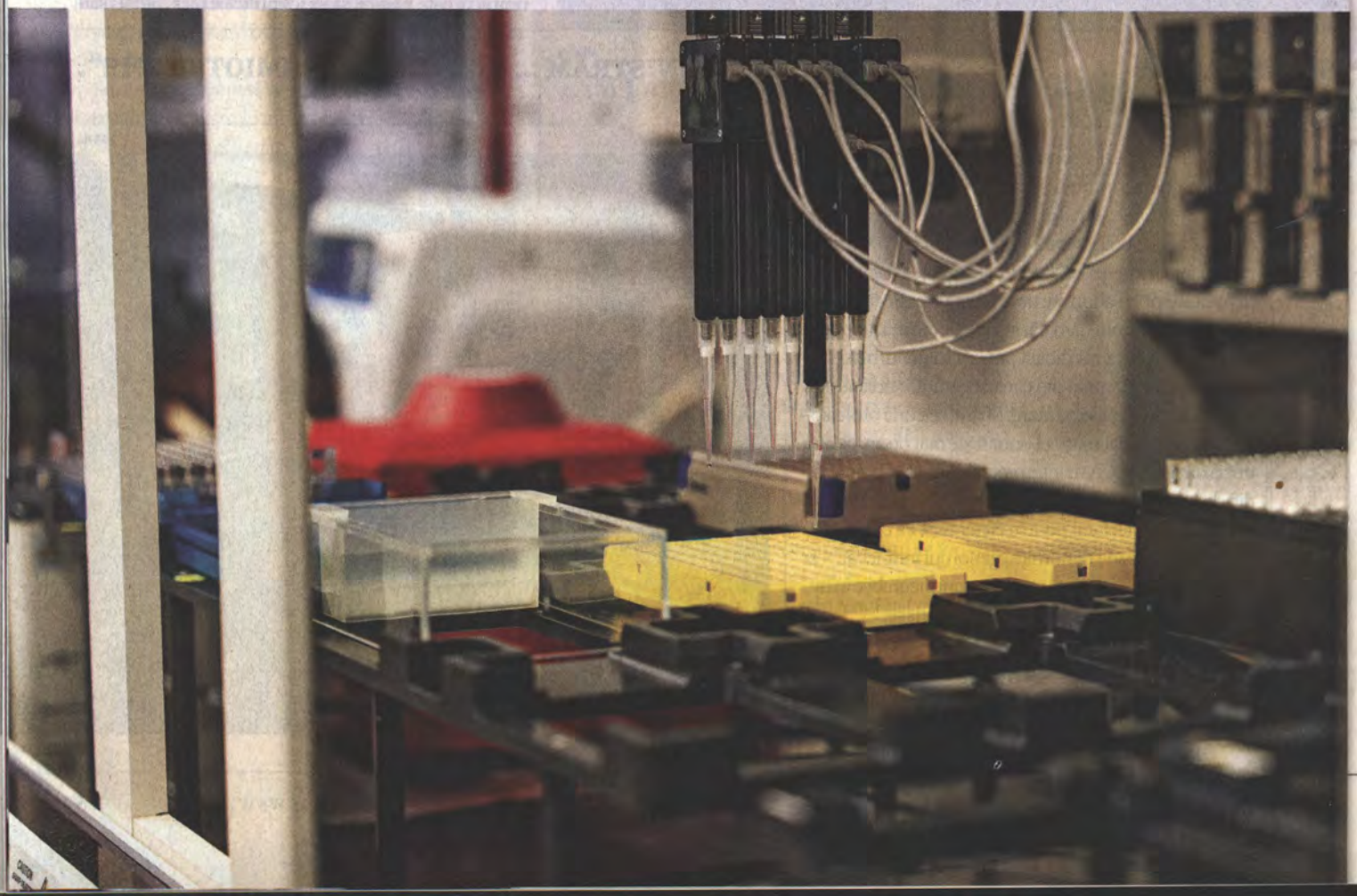

mutații simultan. Au început să apară tipare, astfel încât cercetătorii au putut începe să dezvolte medicamente țintite. În ultimii cinci ani, a existat o creștere a acestor terapii, a declarat Solit pentru *Newsweek*. Până în prezent, mai mult de 16.000 de persoane și-au secvențiat genomul cu MSK-IMPACT. Familiile au beneficiat, de asemenea, de cunoașterea istoriei lor genetice – iar atunci când sunt găsite mutații ereditare, se poate interveni din timp.

„Ceea ce în urmă cu 20 de ani era potențial science fiction a devenit o practică obișnuită pentru marile spitale oncologice", a declarat Papaemmanuil.

Cum este unică secvențierea întregului genom?

Dar, chiar și cu știința sofisticată de partea noastră, abia am zgâriat puțin suprafața. Fiecare genom uman conține aproape 3 miliarde de perechi de baze (unitățile care compun ADN-ul). Această cantitate de date este greu de asimilat, dar Institutul Național de Cercetare a Genomu-

...INȚĂ MEDICALĂ PRIMITE TOATĂ VIAȚA

lui Uman o pune în perspectivă. Un singur genom uman produce 200 de gigaocteți de date, echivalentul a 200 de DVD-uri ale filmului *Jaws* din 1975 .

În timp ce un test NGS standard echivalează cu vizionarea celor mai importante scene, secvențierea întregului genom echivalează cu vizionarea întregului film, de 200 de ori. Un test NGS standard ar putea produce două sau trei puncte de date relevante despre tumoarea unui pacient, potrivit lui Papaemmanuil, dar un test WGS ar putea produce 15.000.

„Asta vorbește cu adevărat despre ceea ce lăsăm în urmă", a spus Papaemmanuil. „Multor pacienți le este oferit un test de profil genetic cu promisiunea de a beneficia de medicină de precizie, dar, la sfârșitul anului, raportul ar putea fi în alb - nu pentru că tumorile lor nu au mutații, ci pentru că testele noastre de diagnostic nu sunt concepute pentru a se uita la mutațiile pe care tumorile lor le au".

Uneori, întregul genom dezvăluie o altă opțiune de tratament pentru pacienții cu boli metastatice rare sau avansate care nu răspund la terapiile existente. Majoritatea testelor NGS au fost concepute pentru a examina cele mai frecvente tipuri de tumori - sân, colorectal, prostată, plămâni - dar ele încă exclud între o treime și un sfert dintre pacienții cu cancer, a continuat Papaemmanuil.

ÎMBUNĂTĂȚIREA REZULTATELOR
WGS ar putea ajuta la identificarea mutațiilor și a posibilelor tratamente pentru pacienții cu cancer care nu sunt ajutați de NGS, spune Solit (sus). El lucrează cu Berger (sus), co-directorul centrului de oncologie moleculară de la MSK.

De ce, atunci, oamenii de știință nu au trecut direct, încă din primul moment, la WGS? Studiile preliminare au arătat că cele mai evidente ținte mutaționale erau grupate în aproximativ o zecime dintr-un procent din genom, potrivit dr. Marcin Imieliński, director al Programului de cercetare în genomica bolii cancerului din cadrul Centrului oncologic Perlmutter al NYU Langone Health și membru al facultății de bază din cadrul Centrului Genomului din New York. Primele teste au ales să se concentreze pe acea fărâmă semnificativă.

În plus, costurile de secvențiere și stocare erau prea prohibitive pentru a lua în considerare WGS în primele zile de dezvoltare a testelor genetice, potrivit dr. Michael Berger, șeful patologiei și medicinei de laborator din MSK, care, de asemenea, este co-director al centrului de oncologie moleculară împreună cu Solit.

FOTO: RENAE WHISSEL [3]

NGS standard indică o opțiune standard de tratament oncologic de precizie pentru aproximativ o treime din pacienții al căror genom este secvențiat, potrivit lui Solit. Rămân două treimi care nu beneficiază de tratament, fie pentru că nu există un medicament destinat mutației lor, fie pentru că testele nu au fost suficient de ample pentru a o detecta.

WGS ar putea „face mai mult" pentru cele două treimi, a spus Solit. Într-adevăr, Papaemmanuil a declarat că echipa sa găsește mutații la 100% dintre pacienții cu cancer, dintre care aproximativ jumătate sunt biomarkeri relevanți din punct de vedere clinic, care pot direcționa tratamentul.

Dr. Wesley Walker, director de genomică și sănătate personalizată la AdventHealth's Central Florida Division, a văzut, de asemenea, aceste beneficii direct.

„Când puneți genomul întreg în amestec, se schimbă de fapt terapia la o treime din cazuri", a declarat Walker pentru *Newsweek*. „Acest lucru este semnificativ".

În oncologie, Walker a constatat că WGS este deosebit de promițător în cazul leucemiilor, sarcoamelor, cancerelor sistemului nervos central și cancerelor pediatrice. Dr. Andrew Kung, președintele departamentului de pediatrie de la MSK, a vorbit, de asemenea, despre potențialul WGS în cazul cancerelor la copii. Spre deosebire de adulți, mutațiile genetice ale copiilor sunt rareori cauzate de expunerea pe tot parcursul vieții la agenți cancerigeni. Testele concepute pentru a detecta mutațiile comune ale cancerului pulmonar, de exemplu, sunt rareori utile în cazul copiilor. Cu toate acestea, WGS oferă o analiză mai profundă și a devenit testul standard pentru copiii tratați la MSK. Sistemul de sănătate a secvențiat genomuri întregi pentru aproape 1.000 de pacienți pediatrici și poate furniza rezultatele în mai puțin de o săptămână.

WGS poate indica noi abordări atunci când tratamentele de primă linie au eșuat. Testele standard nu au găsit „nimic" la un adolescent cu un cancer rar, dar, când MSK i-a secvențiat întregul genom, acesta era „plin de mutații", a spus Kung.

Astfel de încărcături de mutații sunt rare în cancerele pediatrice, dar WGS le-a identificat la anumite persoane și a condus medicii la soluții neconvenționale, potrivit lui Kung. Acest adolescent a primit inhibitori ai punctelor de control imunitar. După trei doze, tumoarea lui a început să se micșoreze. Odată ce a dispărut, nu a mai revenit.

„Doar prin beneficiul secvențierii întregului genom am reușit să găsim o terapie curativă pe care nicio altă tehnologie nu ne-ar fi indicat-o", a declarat Kung.

Dr. Jeffrey Klco a avut constatări similare la St. Jude Children's. Directorul diviziei de hematopatologie și patologie moleculară a declarat pentru *Newsweek*: „Fără exagerare, aproape în fiecare săptămână găsim sau raportăm ceva despre care nu știam cu adevărat, o nouă alterare", a spus Klco. „Uneori, acestea stimulează oportunitățile de cercetare".

St. Jude și-a început activitatea de genomică în urmă cu aproximativ un deceniu, iar în prezent fur-

SECVENȚIEREA DE GENERAȚIE URMĂTOARE VS. SECVENȚIEREA ÎNTREGULUI GENOM

Testele NGS precum MSK Impact analizează sute de gene, dar ar putea găsi doar o mutație pe care medicii o pot aborda (stânga). WGS (centru) analizează toate cele 3 miliarde de gene și produce mii de rezultate. În cazul acestui pacient, WGS a găsit două mutații relevante din punct de vedere clinic (dreapta) pe care NGS le-ar fi ratat complet.

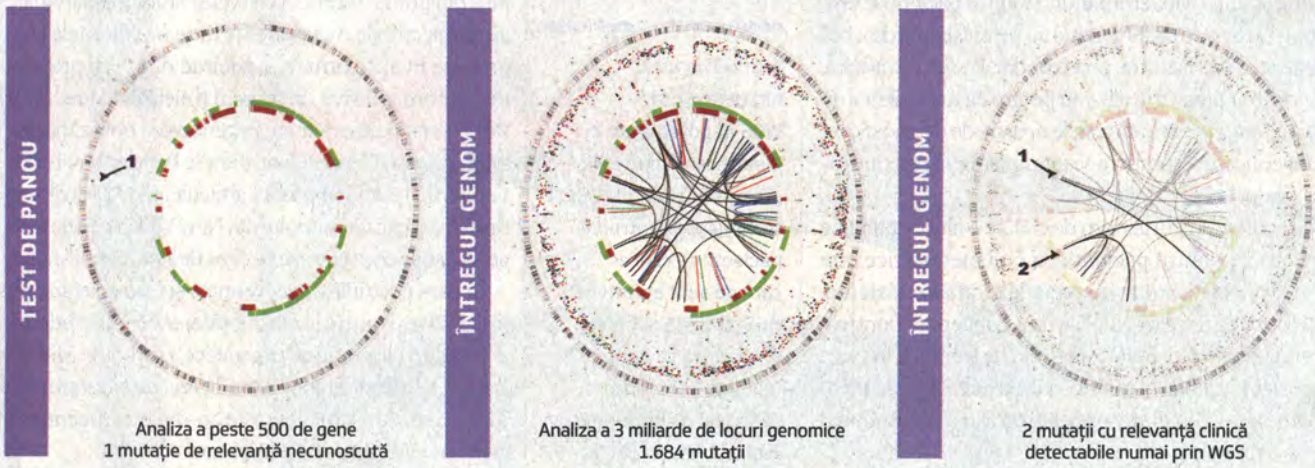

Analiza a peste 500 de gene
1 mutație de relevanță necunoscută

Analiza a 3 miliarde de locuri genomice
1.684 mutații

2 mutații cu relevanță clinică
detectabile numai prin WGS

nizează WGS unui număr de 400-500 de pacienți pe an, a declarat Klco. Spitalul de cercetare din Memphis, Tennessee, își propune să secvențieze fiecare pacient cu o tumoare și este singura organizație din țară care acoperă costurile.

Forbes a numit recent St. Jude cea mai importantă organizație medicală caritabilă din America, acumulând 2,57 miliarde de dolari în donații private în ultimul an fiscal. Dar puține spitale au fondurile necesare pentru a alimenta un laborator WGS - cu atât mai puțin pentru a plăti testul fiecărui pacient.

„Dacă întrebați majoritatea oncologilor «care este primul test pe care îl vom face peste 10 ani?», cred că răspunsul majorității oamenilor ar fi WGS", a spus Kung. „Mai multe lucruri trebuie să se întâmple înainte ca acest lucru să devină realitate."

EXPLORAREA CELOR 98% DE DATE RĂMASE FURNIZATE DE WGS — PROCENT SUPRANUMIT „GENOMUL ÎNTUNECAT" — AR PUTEA DUCE LA VINDECAREA UNOR AFECȚIUNI INCURABILE ÎN TRECUT

Care sunt provocările?

Prețul WGS a scăzut semnificativ de când a fost cartografiat primul genom- proces care a costat 3 miliarde de dolari. În prezent, majoritatea experților care au vorbit cu *Newsweek* plasează costul total al unui test între 7.000 și 10.000 de dolari. Potrivit lui Kung, această sumă este egală cu cea a majorității testelor pentru cancer, deși nu este suficient de accesibilă pentru a deveni standard.

„Costul este în relație directă cu progresele tehnologice", a declarat pentru *Newsweek* Dr. Steven Barnard - Chief Technology Officer al Illumina, liderul pieței de mașini de secvențiere a ADN-ului .

Costul tehnologiei a devenit mult mai puțin prohibitiv în ultimele două decenii, a spus Barnard. În 2002, secvențierea unui genom uman costa încă aproximativ 100 de milioane de dolari, conform NHGRI. În 2022, costa sub 1.000 de dolari. Anumite aparate Illumina - cele cu cel mai mare volum - pot procesa probe pentru câteva sute de dolari fiecare.

Secvențierea genomului a crescut atât de rapid încât, în acest an, va necesita aproximativ 40 de exabytes de stocare a datelor, potrivit NHGRI. Pentru referință, fiecare cuvânt rostit vreodată de ființele umane ar putea fi stocat în 5 exabytes. Este costisitor să stochezi și să interpretezi această cantitate de date, iar criticii WGS susțin că o mare parte din acestea sunt inutile.

OPTIMISM PRECAUT
Kung (sus) spune că majoritatea oncologilor cred că WGS va fi tratamentul standard pentru cancer peste 10 ani, deși costurile trebuie să scadă și mai mult pentru a face acest lucru posibil.

„Există oameni care sunt îngrijorați că vom avea prea multe date pentru a interpreta aceste genomuri și pentru a le transforma în timp util pentru a oferi oncologilor răspunsurile pe care le doresc și de care au nevoie - dar testarea poate identifica și alte lucruri la care nici nu se așteptau", a declarat Imieliński.

Dr. Brenda Wilson este una dintre aceste persoane. Ea este medic, cercetător în domeniul sănătății publice și decan asociat al Facultății de Medicină de la Universitatea Memorial din Newfoundland și Labrador, Canada - și și-a exprimat îngrijorarea cu privire la NGS, inclusiv WGS, încă din 2017.

Utilitatea clinică este necesară atunci când se furnizează informații atât de extinse, care schimbă viața, a declarat Wilson pentru *Newsweek*. Deși crede că informațiile pot fi utile în unele cazuri - de exemplu, pentru a ajuta oamenii să își planifice viitorul și „să ia decizii ferme cu privire la viața lor" - este îngrijorată de faptul că un pacient care caută răspunsuri într-un singur domeniu ar putea, la rândul său, să primească o listă de lucruri noi pentru care să își facă griji. Știința este atât de nouă încât multe răspunsuri nu fac decât să ridice și mai multe întrebări.

„Nu ar trebui să le oferiți oamenilor informații fără să le oferiți posibilitatea reală de a face ceva cu ele", a spus

FOTO: MEMORIAL SLOAN KETTERING CANCER CENTER; ELLIOTT ATKINSON

Wilson.

Papaemmanuil a avut o abordare diferită, spunând: „Dacă aș fi un pacient bolnav de cancer, m-aș simți mai confortabil dacă un medic mi-ar spune: «M-am uitat peste tot și nu am găsit nimic care te poate ajuta», decât: «M-am uitat la 1% din genomul tău și cred că nu e nimic pentru tine.»".

Cu toate acestea, există bariere în calea extinderii tehnologiei - în special în Statele Unite. Testarea moleculară este foarte reglementată de FDA, iar stipulațiile sale actuale nu sunt tocmai favorabile WGS, au declarat experții pentru *Newsweek*. Inițial, geneticienii obișnuiau să analizeze mutațiile pe rând, să dezvolte teste separate pentru fiecare, iar cele individuale erau apoi aprobate de FDA.

„Acest lucru nu se potrivește foarte bine, mai ales că intrăm în era [WGS]", a spus Imieliński. „Devine puțin cam nepractic să reglementăm fiecare analit pe care îl măsurăm ca pe un dispozitiv separat".

PROIECTUL GENOMULUI UMAN A DURAT APROXIMATIV 13 ANI, A COSTAT 3 MILIARDE DE DOLARI ȘI A PRESUPUS PUTEREA COMBINATĂ A 20 DE UNIVERSITĂȚI ȘI CENTRE DE CERCETARE DIN ȘASE ȚĂRI.

În prezent, multe sisteme de sănătate își desfășoară programele WGS fără aprobarea FDA. Pacienții se înscriu în studii clinice pentru a participa. Potrivit lui Kung, este dificil să îndeplinești criteriile de reglementare atunci când subiectul este de o amploare fără precedent.

„Atunci când puteți vedea totul în întregul genom, cum puteți demonstra rigoare în ceea ce privește fiecare element pentru care doriți să testați?", a spus Kung. „Calea spre aprobare pentru examinarea întregului genom este un teritoriu neexplorat".

FDA a declarat pentru *Newsweek* prin e-mail că riscurile asociate cu aceste teste moderne dezvoltate în laborator, sau LDT, sunt mult mai mari decât LDT-urile utilizate cu decenii în urmă. Practicile de afaceri s-au schimbat; laboratoarele mari acceptă acum probe care au fost expediate din întreaga țară, bazându-se pe instrumente de înaltă tehnologie și folosindu-și rezultatele „pentru a ajuta la orientarea deciziilor critice privind îngrijirea sănătății".

În timp ce aceste teste erau utilizate în trecut pentru populații locale, specializate, ele sunt acum utilizate pentru populații mai mari și mai diverse, potrivit FDA. Agenția are cunoștință de „numeroase" exemple de teste „potențial imprecise, nesigure, ineficiente sau de slabă calitate", inclusiv unele utilizate pentru gestionarea bolilor rare, identificarea riscului de cancer și selectarea tratamentului pentru cancer, conform unui comunicat de presă din aprilie care explică decizia FDA de a spori supravegherea. „Agenția nu poate sta cu mâinile în sân în timp ce americanii continuă să se bazeze pe rezultatele acestor teste fără a avea garanția că acestea funcționează", a declarat în luna aprilie a anului trecut comisarul FDA, dr. Robert Califf.

Problema se răsfrânge asupra rambursării asigurărilor. În prezent, un singur test WGS a fost aprobat de Medicare: ChromoSeq, un test hematologic dezvoltat de dr. Eric Duncavage, șeful diviziei de patologie genomică și moleculară, și echipa sa de la Washington University School of Medicine din St. Louis, unde a fost secvențiat primul genom al cancerului. Pentru a obține aprobarea, echipa a demonstrat că WGS a produs cu aproximativ 20% mai multe informații utile decât metodele de testare convenționale. Dar nu este întotdeauna ușor să se furnizeze astfel de dovezi pentru cancerele extrem de rare, potrivit Papaemmanuil . „Plătitorii caută de obicei utilitatea clinică și este foarte ușor să proiectezi

LIPIRE ȘI TĂIERE
Dr. Neeman Mohibullah, director al Operațiunii Genomice Integrate de la MSK, oferă *Newsweek* un tur al laboratorului său, care procesează între 30.000 și 40.000 de probe pe an.

un studiu de utilitate clinică pentru cancerul de sân - ai dimensiunea populației, ai tratamentele, ai puterea statistică", a spus ea. „Când te uiți la cancerele rare, noțiunea de utilitate clinică este foarte diferită".

Care este potențialul?

Mai multe țări formează inițiative finanțate la nivel național privind întregul genom. Regatul Unital Marii Britanii, Danemarca, Germania, Franța și Suedia sunt printre acestea. „În Suedia, suntem norocoși", a declarat pentru *Newsweek*, dr. Richard Rosenquist Brandell, director al Genomic Medicine Sweden. „Avem o infrastructură națională pentru științele vieții, care este o investiție în tehnologii, de la genomică, proteomică, imagistică... Tot ce vreți". Deși este o țară mică, cu 10 milioane de locuitori și șapte spitale universitare, Suedia a realizat 8.000 de genomuri întregi pentru boli rare și aproximativ 20.000 de panouri de secvențiere a cancerului, potrivit lui Brandell. WGS este mai ieftin acolo - în medie mai puțin de 4.000 de dolari - și toate testele sunt rambursate de sistemul suedez de sănătate.

Fiecare centru de cercetare este conectat la o platformă genomică națională unde datele sunt stocate și partajate. Acest lucru le va permite să învețe unii de la alții și să colaboreze la tratamentele viitoare, a spus Brandell, menționând că aceasta este „epoca de aur" pentru geneticieni. În Statele Unite, sistemul nostru de sănătate este compus din entități independente. Dar există încă un sentiment de comunitate între centrele de cercetare. De exemplu, cercetătorii din alte centre pot solicita acces la cloud-ul în care St. Jude își stochează datele. MSK speră să creeze cel mai mare set de date WGS din lume privind cancerele pediatrice și să îl pună la dispoziția publicului, potrivit lui Papaemmanuil. Universitatea Washington colaborează cu alte laboratoare academice pentru a le ajuta să își creeze propriile teste, a declarat Duncavage.

Dar costul va rămâne un factor prohibitiv pentru spitalele mici. Potrivit lui Duncavage, secvențiatorul Illumina este încă suficient de scump pentru ca Universitatea Washington să programeze serviciile ca o companie aeriană. Acesta este rentabil numai atunci când fiecare „loc" din secvențiator este ocupat.

„Dacă rulăm loturi mai mari, costul per caz este mai mic, dar aceasta înseamnă, de asemenea, că timpul de răspuns este mai lent și, prin urmare, încercăm în mod constant să optimizăm acest echilibru între timpul de răspuns și costul per eșantion", a declarat Duncavage. „Avem o instituție destul de mare aici, vedem multe, așa că putem executa secvențierea de două sau trei ori pe săptămână la un cost rezonabil. Dar [la] un centru mai mic, ar fi o provocare să avem suficient volum pentru a umple secvențiatorul la capacitate maximă".

Ce urmează?

În viitor, Walker crede că WGS ar putea furniza informații despre sănătatea și longevitatea unei persoane, indiferent dacă aceasta are sau nu un cancer activ. Primele teste au secvențiat întregul genom al nou-născuților. „Credem că întregul genom al unei persoane îi va influența îngrijirea pe tot parcursul vieții", a declarat Walker.

NGS a schimbat cu siguranță cursul vieții lui Wolff, care a trăit aproape un deceniu fără cancer și a revenit la cântatul de jazz. Recent, a cântat în deschidere pentru Billie Eilish la Madison Square Garden, împreună cu fiii săi, Nat și Alex. Dar, „indiferent de ceea ce am făcut în cariera mea", a spus Wolff, „să fac parte din acest experiment, să am un mare succes și să schimb atâtea alte vieți înseamnă cel mai mult pentru mine".

În ceea ce îl privește pe Gounder - medicul lui Wolff care acum participă la concertele sale -, acesta își condimentează curiozitatea cu o doză sănătoasă de îndoială. „Biologia cancerului este extraordinar de complicată și cred că abia începem să zgâriem suprafața în ceea ce privește cunoașterea sa", a spus Gounder. „Fie că este vorba de un cancer comun sau de unul ultra-rar, trebuie să abordați toate acestea cu un sentiment de umilință".

„La sfârșitul zilei, viața și biologia sunt mult mai inteligente decât noi toți".

SUPRAÎNCĂRCARE CU INFORMAȚII **Unii se tem că secvențierea genetică poate furniza mai multe date decât pot fi interpretate eficient sau că poate identifica afecțiuni pentru care nu există tratament, spune Imieliński de la NYU.**

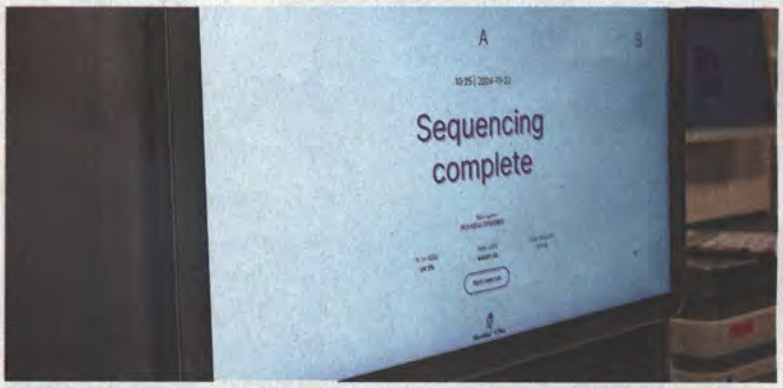

FOTO: RENAE WHISSEL [3]

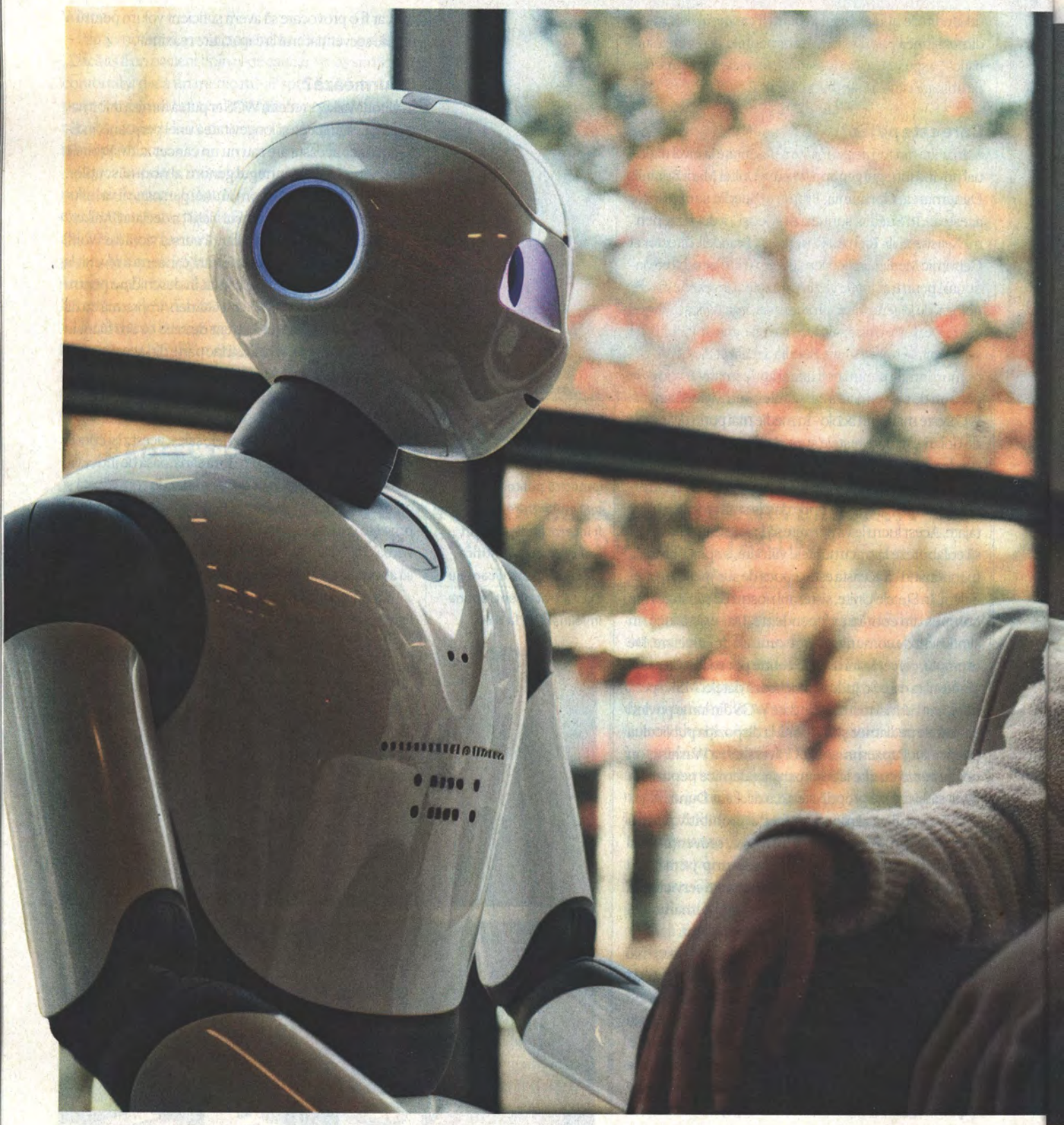

FOTO: ADOBE STOCK

SĂNĂTATE

Terapia chatbot

Ar putea inteligența artificială să înlocuiască asistența umană în serviciile de îngrijire pentru pacienții cu afecțiuni mintale? *Newsweek* a întrebat experții

de **CARINE HARB**

DEPENDENȚA TOT MAI MARE DE CHATGPT pentru sprijin în domeniul sănătății mintale transformă modul în care oamenii navighează prin hățișul luptelor emoționale.

O tendință în creștere pe social media, în special TikTok, implică persoane care utilizează inteligența artificială ca instrument terapeutic. Aceștia descriu faptul că își împărtășesc gândurile cu chatbotul și primesc feedback, exprimându-și adesea surprinderea cu privire la cât de perceptiv și inteligent din punct de vedere emoțional pare să fie acesta.

Deși platformele bazate pe inteligență artificială, precum ChatGPT, pot oferi asistență imediată, 24 de ore din 24, ceea ce le face convenabile și rentabile pentru serviciile de asistență pentru sănătatea mintală, utilizarea lor în acest domeniu aduce provocări etice, cum ar fi preocupările legate de confidențialitatea datelor, acuratețea răspunsurilor și riscul ca utilizatorii să devină excesiv de dependenți de inteligența artificială.

Newsweek a cerut experților în psihologie și tehnologie să detalieze dacă ei cred că inteligența artificială are capacitatea de a înlocui terapeuții în viitorul apropiat.

Un rol secundar

Daniel Lowd, profesor asociat în cadrul Departamentului de Informatică și Știința Informației de la Universitatea din Oregon, a declarat pentru *Newsweek* că inteligemța artificială ar putea ajuta la umplerea golurilor în disponibilitatea terapiei. „Oamenii au găsit confort în a vorbi cu AI-ul de la chatbotul ELIZA, acum 60 de ani. Oamenii găsesc, de asemenea, sprijin pentru sănătatea mintală prin jurnal, exerciții fizice, rugăciune, vorbind cu prieteni de încredere și citind cărți de auto-ajutor".

„Deși nimic din toate acestea nu înlocuiește un terapeut bun, aceștia sunt greu de găsit. Așteptările sunt lungi, costurile pot fi ridicate și un terapeut care este potrivit pentru o persoană ar putea fi total greșit pentru alta. Așadar, dacă oamenii pot găsi sprijin și perspectivă vorbind cu ChatGPT sau [chatbot] Claude, atunci cred că este minunat".

Dr. Pim Cuijpers, profesor emerit, Departamentul de psihologie clinică, neurologică și a dezvoltării, Universitatea Vrije din Amsterdam, crede că inteligența artificială va transforma îngrijirea sănătății mintale, dar nu va înlocui oamenii. „Nu cred că AI-ul va înlocui terapeuții. Întotdeauna va exista o nevoie de sprijin uman și de terapie, iar această nevoie este atât de mare încât

numărul terapeuților nu va scădea din cauza inteligenței artificiale", a declarat el. „Am avut această discuție în Țările de Jos în urmă cu 20 de ani, când primele rezultate ale intervențiilor noastre digitale (care nu se bazează pe AI) au devenit disponibile și au arătat că aceste intervenții erau la fel de eficiente ca tratamentele față în față. Și, deși instrumentele digitale și-au găsit drumul către practica de rutină, nu există niciun fel de impact asupra numărului de terapeuți.

Dar inteligența artificială va schimba îngrijirea sănătății mintale. Pentru unii oameni, un terapeut AI va fi suficient (chiar preferat în locul celor umani), dar pentru mulți oameni nu va fi suficient. Dar inteligența artificială va avea impact în tot felul de moduri diferite".

„Se fac cercetări privind examinarea pacientului care va beneficia de un anumit tip de tratament, utilizând învățarea automată (AI). Există cercetări privind evaluările momentane ecologice prin intermediul smartphone-ului, care vizează, de asemenea, îmbunătățirea rezultatelor și utilizarea învățării automate și există studii care utilizează instrumente digitale ca [o] completare la terapia obișnuită și, de exemplu, terapia AVATAR în tulburările psihotice.

Deci, nu, inteligența artificială nu va înlocui terapeuții, dar va schimba și va îmbunătăți considerabil îngrijirea sănătății mintale".

Procedați cu prudență

Dr. Ben Levinstein, profesor asociat de filosofie la Universitatea din Illinois, Urbana-Champaign, a avertizat că este necesară prudență în ceea ce privește inteligența artificială.

„Întrebarea dacă AI-ul va înlocui terapeuții nu este un simplu da sau nu - mai degrabă, este vorba despre înțelegerea modului în care inteligența artificială va transforma peisajul îngrijirii sănătății mintale. În timp ce unii pacienți vor continua să prefere terapeuții umani, apreciind aspectele conexiunii umane, alții ar putea gravita spre sistemele AI, considerându-le mai accesibile și simțindu-se mai confortabil să-și împărtășească cele mai profunde lupte fără teama de judecata umană.

Costul dramatic mai scăzut al terapiei AI, combinat cu disponibilitatea sa constantă și eliminarea listelor de așteptare, va accelera probabil această schimbare - în special pe măsură ce companiile de asigurări recunosc potențialul atât pentru îmbunătățirea rezultatelor, cât și pentru reducerea cheltuielilor. Domeniul îngrijirii sănătății mintale se va dezvolta probabil în mai multe direcții simultan. Unele practici ar putea adopta abordări hibride, în care AI se ocupă de evaluările inițiale și oferă sprijin între ședințe, în timp ce terapeuții umani se concentrează pe activitatea terapeutică de bază.

Alte servicii ar putea fi complet bazate pe inteligența artificială, în special pe măsură ce aceste sisteme devin din ce în ce mai sofisticate în capacitatea lor de a înțelege psihologia umană și de a elabora planuri de tratament. În psihiatrie, în timp ce adoptarea timpurie a inteligenței artificiale s-ar putea concentra pe cazurile de rutină, avansarea sistemelor AI va depăși probabil capacitățile umane în gestionarea chiar și a celor mai complexe provocări de diagnosticare și gestionare a medicației, ceea ce ar putea duce la transformarea inteligenței artificiale în principalul furnizor de asistență psihiatrică". Cu toate acestea, creșterea terapiei AI prezintă, de asemenea, preocupări serioase. O problemă critică este „căutarea terapeutului" - în care pacienții încearcă să găsească terapeuți care pur și simplu le validează opiniile existente, mai degrabă decât să le ofere o muncă terapeutică provocatoare, dar necesară.

Această problemă, deja prezentă în cazul terapeuților umani, ar putea fi amplificată în cazul sistemelor AI, deoarece pacienții ar putea trece cu ușurință de la un model AI la altul până când găsesc unul care le spune ceea ce vor să audă. În plus, există întrebări etice și juridice complexe cu privire la modul în care sistemele de inteligență artificială ar gestiona situațiile care implică ideile suicidare sau cerințele obligatorii de raportare. Deși aceste provocări nu vor împiedica inteligența artificială să revoluționeze îngrijirea sănătății mintale, ele vor trebui abordate cu atenție pe măsură ce domeniul evoluează.

Importanța oamenilor

Dr. Richard Lachman - profesor asociat, producție media, director, învățare zonală, și director, cercetare

ROL DE SPRIJIN **Inteligența artificială ar putea fi încorporată într-o abordare hibridă, utilizată pentru evaluări inițiale și ajutor între ședințe, a sugerat Levinstein.**

FOTO: IADOBE STOCK: MIXETTO/GETTY

CONTACTUL PERSONAL Oamenii doresc să intre în contact cu alte persoane pentru pentru servicii de asistență în domeniul sănătății mintale, dar inteligența artificială „va avea un rol în completarea terapiei", a spus Torous.

și dezvoltare de tehnologie creativă, Universitatea Metropolitană din Toronto - a avertizat că o dependență de inteligența artificială ar putea dăuna persoanelor vulnerabile.

„Roboții de chat AI vor răspunde ca terapeuți dacă sunt întrebați, fără nicio supraveghere, formare sau responsabilitate a unui consilier uman sau chiar a unui software specializat și testat.

Această disponibilitate de a se angaja pe subiecte fără expertiză este o slăbiciune majoră atât a LLM-urilor [modele lingvistice mari], cât și a naturii interfeței conversaționale: acestea dau iluzia înțelegerii și competenței printr-o fluență facilă și o dorință conversațională de a mulțumi, reglată prin învățare generată de consolidare și răspunsuri umane. Am văzut deja interacțiuni nesigure și nesănătoase cu persoane în criză prin intermediul chatboților axați pe relații, iar, pe măsură ce aceștia vor deveni tot mai mult o parte a peisajului nostru de interacțiune, acest lucru nu va face decât să crească.

Ușurința accesului și un cost radical mai ieftin pot, de asemenea, să determine organizațiile să finanțeze chatboți AI, mai degrabă decât să se angajeze în schimbările sistemice pe termen lung necesare pentru a pune la dispoziție terapeuți umani calificați, responsabili și guvernați etic. Acest lucru va afecta probabil tinerii și segmentele vulnerabile ale societății care nu dispun de resursele financiare sau de mijloacele necesare pentru a se apăra singuri".

Dr. Randy Goebel, profesor de informatică și profesor adjunct de medicină la Universitatea din Alberta, a declarat că oamenii vor rămâne de neînlocuit în îngrijirea sănătății mintale.

„Realitatea este că oamenii vor rămâne cei mai buni terapeuți în viitorul previzibil, deși triajul de tip chatbot va oferi în continuare un anumit acces gradat la consilieri reali. Probabil că proliferarea dezinformării și a informațiilor eronate, accelerată de sistemele de inteligență artificială, va face ca nevoia de consiliere în domeniul sănătății mintale să fie și mai intensă decât înainte. Ca de obicei, sistemele publice și private vor răspunde în moduri diferite, dar nu înainte de a exista multe consecințe negative".

„ Inteligența artificială nu va înlocui terapeuții, dar va schimba și va îmbunătăți considerabil serviciile oferite pacienților cu afecțiuni mintale".

Dr. John Torous - director de psihiatrie digitală Beth Israel Deaconess Medical Center și profesor asociat de psihiatrie, Harvard Medical School - a fost de acord. „Inteligența artificială nu va înlocui terapeuții. În ultimele decenii, am avut multe cărți, CD-ROM-uri, site-uri web și aplicații excelente de terapie de auto-ajutor. Acestea nu au înlocuit terapeuții. Inteligența artificială poate face multe lucruri minunate, dar oamenii doresc să se conecteze cu alte persoane pentru terapie. Cu toate acestea, inteligența artificială va avea un rol în sporirea terapiei prin eficientizarea și impactul acesteia.

Un pericol al inteligenței artificiale este că vom asista la un val inițial de persoane fără pregătire sau autorizație care vor pretinde că sunt terapeuți și vor oferi terapie. Utilizarea AI nu înseamnă că orice persoană poate acționa ca terapeut, la fel cum utilizarea unui simulator de zbor nu înseamnă că orice persoană poate acționa ca un pilot. Întotdeauna este bine să întrebați orice terapeut despre acreditările, experiența și formarea sa - și astăzi mai mult ca oricând". N

➤ **Carine Harb** *este editor asociat la* Newsweek. *Îi puteți trimite un e-mail la c.harb@newsweek.com*

BIOTEHNOLOGIE

Sânge, transpirație și lacrimi

După nouă ani de muncă, testul sangvin rapid de depistare Truvian promite să ofere rezultate acolo unde Theranos nu a putut.

FOTO: TRUVIAN

PUNEREA BAZELOR
Marrinucci și Srinivasan, cu pachetul de suport și discul folosit pentru a analiza o probă de sânge în aparatul lor.

ÎN SEPTEMBRIE 2015, DR. DENA MARRINUCCI și-a propus să perfecționeze un dispozitiv de masă care să poată testa rapid o cantitate mică de sânge, oferind rezultate în mai puțin de 30 de minute. Dacă conceptul vă sună familiar, înseamnă că așa este. Ea nu a fost singura cu ambiții de a transforma industria laboratoarelor.

La o lună după ce Marrinucci a co-fondat Truvian, *The Wall Street Journal* a publicat un articol în care acuza Theranos - concurentul acum infam și defunct al Truvian - că a denaturat acuratețea și fiabilitatea propriei tehnologii de testare a sângelui, înșelând în același timp medici, pacienți și investitori. La momentul respectiv, Theranos a fost evaluat la 9 miliarde de dolari.

Investigația *The Wall Street Journal* a declanșat un efect de domino. Theranos și-a pierdut licența, iar vara trecută, CEO-ul său, Elizabeth Holmes, a primit o sentință de 11 ani de închisoare.

Când Truvian s-a lansat în 2015, Marrinucci avea șase luni de finanțare de la fondul de capital de risc Domain Associates și planuri de a strânge rapid o sumă mai mare. Dar, după dezastrul Theranos, Truvian avea nevoie de mai mult decât de o dovadă de concept. Avea nevoie de o dovadă de sinceritate.

de **ALEXIS KAYSER**

„I-am recrutat pe unii dintre cei care nu au fost de acord cu Theranos, lideri de opinie foarte cunoscuți în domeniul medicinei de laborator", a declarat Marrinucci pentru *Newsweek*. „Am spus să îi aducem în echipa noastră, să învățăm de la ei, să le înțelegem scepticismul și să ne ajute să analizăm datele încă de la înființarea companiei".

Truvian a avut nevoie de doi ani pentru a-și încheia runda de finanțare și pentru a începe să își perfecționeze dispozitivul de laborator de masă. Aproximativ șase ani și opt luni mai târziu, mi-am suflecat mânecile pentru a-l testa personal.

Testul meu rapid de sânge

I-am întâlnit pentru prima dată pe Marrinucci și Jay Srinivasan, CEO-ul Truvian, pe 6 septembrie 2024. Se instalaseră într-un apartament din Chicago aparținând DNS Capital, unul dintre investitorii Truvian.

FDA nu aprobase (și încă nu a aprobat) platforma companiei, așa că a trebuit să mă înscriu într-un „studiu pilot" înainte de a o utiliza.

Platforma Truvian necesită foarte puțin sânge, dar cel mai mic tub de pe piață este de 4 mililitri - deci atât

a prelevat flebotomistul. A fost rapid și, după aceea, mi-am pus un bandaj cu logo-ul Truvian.

În camera alăturată, două dispozitive Truvian se aflau pe un blat, conectate la prize de perete standard.

Un avantaj al dispozitivului Truvian este că oricine îl poate folosi - nu trebuie să fii un profesionist instruit în laborator. Acest lucru ar putea reduce presiunea asupra laboratoarelor clinice, care se luptă cu deficitul de personal pe fondul creșterii cererii pentru serviciile lor. În plus, dacă dispozitivul primește de la FDA o derogare de la Clinical Laboratory Improvement Amendments (CLIA), acesta ar putea fi amplasat în cabinetele medicilor și operat de către asistenții medicali sau infirmierele existente. Medicii ar putea, de asemenea, să primească și să discute rezultatele testelor de rutină cu pacientul în timpul consultației - fără a fi necesar un drum în afara sediului.

Am scanat codul de bare de pe flaconul cu probă de sânge pentru a sincroniza aparatul cu actul meu de identitate, apoi am răspuns la câteva întrebări pe ecranul tactil al dispozitivului: data nașterii și sexul. Aceste detalii sunt utilizate pentru a calcula intervalele „normale" pentru unele teste, a spus Marrinucci.

Exista opțiunea de a efectua un singur test, dar am optat pentru toate cele 34 incluse în panoul emblematic „TruWellness" al Truvian. Acesta include o serie de teste de rutină, inclusiv un panou chimic complet, un panou lipidic, CBC cu diferențial, hemoglobină A1c și hormon de stimulare tiroidiană.

Marrinucci a răsturnat de câteva ori tubul cu proba mea pentru a-l amesteca, apoi l-a așezat într-un „pachet de suport" pătrat pentru a menține proba în aparat. O tavă a fost deschisă pe dispozitiv și am plasat pachetul de suport în interior, împreună cu un disc care conține godeuri de procesare și reactivii necesari pentru efectuarea testului.

Tava a alunecat înapoi în interior - asemănător unui DVD player - și aparatul a început să vibreze. Laboratoarele centrale standard au analizoare separate pentru a efectua diferite teste, a spus Marrinucci. Truvian le-a limitat pe cele mai importante într-un singur dispozitiv, permițând testarea simultană a chimiei clinice, a imunoenzimelor și a hematologiei. Acesta utilizează un algoritm de învățare profundă utilizat și în inteligența artificială generativă pentru a examina celulele sanguine.

În jur de 30 de minute, atât a fost timpul necesar pentru a putea să vizualizez rezultatele mele. Acestea s-au afișat pe ecran, dar, mai târziu, am încărcat numărul meu de identificare a probei pentru a le accesa pe aplicația Truvian.

Știam ce caut - două valori care au fost ușor crescute la fiecare analiză de sânge de rutină de ani de zile, inclusiv la analiza pe care medicul meu primar o solicitase cu mai puțin de o lună înainte. Desigur, Truvian a detectat ușoare creșteri la ambele valori.

Potrivit lui Marrinucci, nu am fost primul care s-a apropiat de dispozitiv cu gândul la un așa numit „gotcha".

PREOCUPAȚI DE COSTURI **Conform modelului de afaceri al Truvian, aceștia ar percepe de la clienții din domeniul sănătății kiturile utilizate pentru a analiza sângele, inclusiv discul de mai jos.**

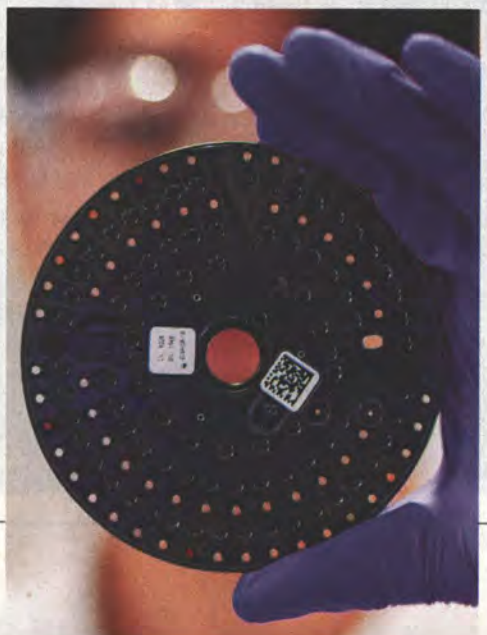

Truvian a analizat mostre la mai multe conferințe privind serviciile de asistență medicală. Mulți participanți sunt plăcut surprinși atunci când dispozitivul detectează markeri revelatori.

„Scepticii - pe care îi primim cu plăcere - vin și își iau sânge, iar când își văd propriile rezultate, devin credincioși", a spus Marrinucci. „A vedea înseamnă a crede".

Recent, printre „credincioșii" Truvian s-au numărat și câteva personalități de marcă. Dr. Tina Nova, fost președinte și CEO al Decipher Biosciences, s-a alăturat consiliului de administrație al Truvian în decembrie. Pe 13 ianuarie, Truvian a anunțat numirea lui David King - fost CEO al Labcorp - în consiliul său consultativ.

Într-un interviu exclusiv din decembrie, King a declarat pentru *Newsweek* că există o serie de dispozitive de testare a sângelui pentru pacienți (la pat sau la fața locului) de la companii consacrate, precum Cepheid, Roche și Siemens. Dar Truvian a ieșit în evidență pentru capacitățile sale cuprinzătoare.

„Majoritatea [dispozitivelor de testare a sângelui aproape de pacient] sunt limitate în ceea ce privește numărul de analiți pe care îi pot testa", a spus King. „Acesta a fost unul dintre obstacole, deoarece cabinetele medicale au un spațiu limitat. Ei nu vor 20 de instrumente de masă pentru a-și putea face toate testele".

Scuturarea de umbra lui Theranos

În ciuda susținerii lui Truvian, pata provocată de vechiul aparat Theranos este greu de curățat. Este dificil să ignori asemănările de suprafață dintre Truvian și Theranos: numele din trei silabe care începe cu „T"; marca albă, accentuată în nuanțe de albastru; dimensiunea și forma dispozitivului; viteza și simplitatea pe care le promite.

„După ce deznodământul Theranos a început să se genereze într-ade-

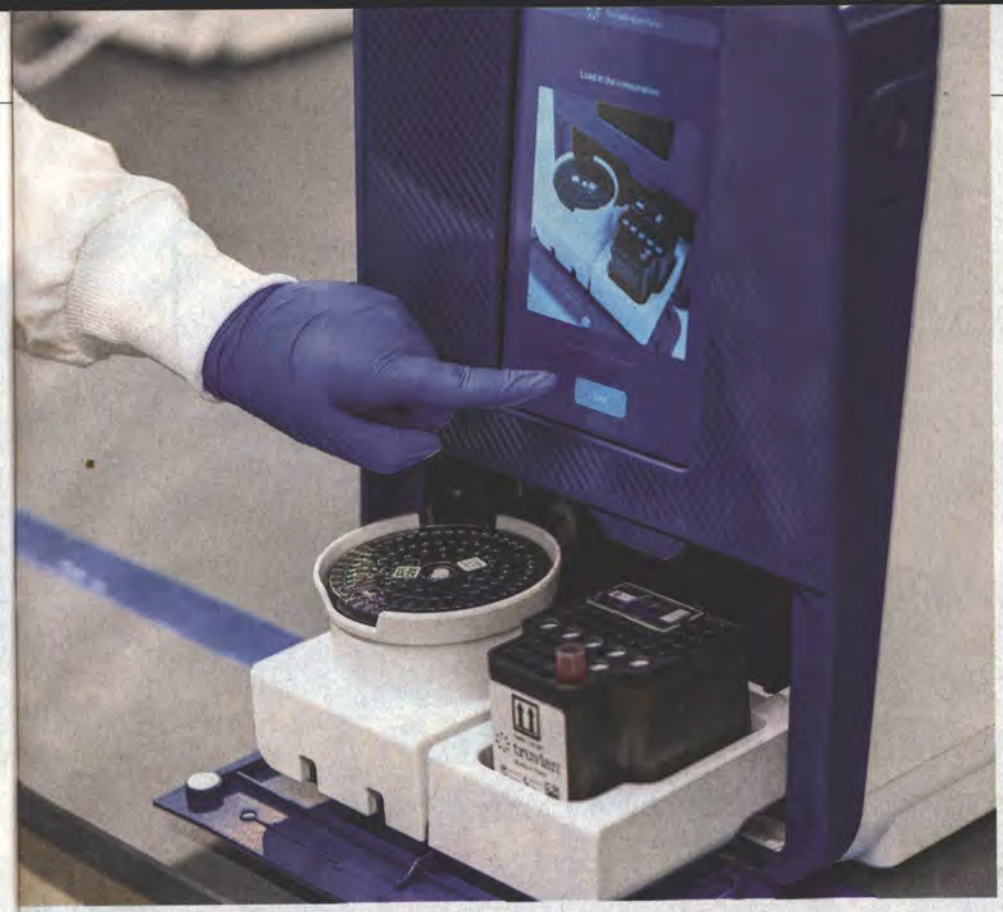

AUTOSERVIRE
Aparatul de analiză a sângelui Truvian nu necesită tehnicieni calificați pentru a funcționa, reducând costurile și accelerând rezultatele testelor.

văr bulgăre de zăpadă", a declarat Marrinucci, „iar investitorii au ezitat foarte mult să participe la o poveste similară". Dr. Alan Wu a jucat un rol în ambele povești. El este șeful laboratorului de chimie clinică de la San Francisco General Hospital și șeful laboratorului de farmacogenomică clinică de la Universitatea din California, San Francisco. Acum, el face parte și din consiliul consultativ științific al Truvian și susține că acesta este diferit de Theranos.

În urmă cu aproximativ un deceniu, Holmes i-a cerut lui Wu să fie directorul laboratorului Theranos. Acesta a refuzat inițial.

Dar când Holmes a făcut o pivotare pentru a rebrandui Theranos în 2016, ea l-a contactat din nou pe Wu. Și, de data aceasta, Wu a fost de acord să se alăture consiliului ei.

„Am crezut că tehnologia ei este încă promițătoare și speram că o putem transforma într-un produs viabil", a spus el.

Theranos nu a fost revoluționar așa cum multă lume a sperat, dar Wu crede că Truvian ar putea fi.

„Conceptele pe care Elizabeth Holmes le-a avut mai devreme erau încă solide și rezonau cu mine", a spus Wu. „Realizările și abordările ei au eșuat, dar am fost convins că grupul Truvian avea tehnologia și promisiunea".

Cea mai mare critică la adresa Theranos a fost lipsa sa de transparență, potrivit lui Wu. Compania nu a împărtășit studiile sale cu oamenii de știință sau cu publicul.

De asemenea, Theranos a așteptat prea mult pentru a implica liderii de opinie din laborator, a spus Wu. Holmes a lansat un consiliu consultativ științific după ce operațiunea de laborator a fost închisă. Consiliul ei neobișnuit conținea mai mulți politicieni decât oameni de știință, inclusiv foștii secretari de stat George Shultz și Henry Kissinger. Wu a întrebat: „Ați avea încredere în rezultatele testelor dvs. de laborator în fața lor sau ați avea încredere în informațiile oamenilor care fac asta pentru a trăi, ca mine?".

„Acum știți și sunteți împuterniciți să luați orice decizie de care aveți nevoie pentru a vă îmbunătăți starea generală de sănătate".

Dovedirea acurateței și fiabilității Truvian

Anul trecut, Truvian a efectuat o duzină de studii independente care au arătat că dispozitivul oferă rezultate echivalente atunci când este comparat cu analizoarele din laboratoarele centrale.

În iulie, Universitatea din California, San Diego, a prezentat rezultate similare din propriul studiu. Truvian raportează o rată de fiabilitate de peste 98% pentru cele 50.000 de probe și 5.000 de donatori pe care i-a testat din 2023, până la începutul anului 2024.

Acum, echipa lucrează la un studiu mai mare, multi-site, care va furniza date pentru cererea FDA. Ei se pregătesc să o depună la sfârșitul trimestrului, cu speranța de a introduce dispozitivul pe piață în 2026.

Când i-am întrebat pe cei doi ce consideră a fi semnul distinctiv în povestea lor, Marrinucci a adus în discuție două preocupări majore pentru pacienți și furnizori: bolile cronice și agenția personală.

„Sângele tău îți spune povestea", a spus Marrinucci, „dar sângele tău nu este veșnic. Vă spune doar unde vă aflați astăzi", a continuat ea. „Acum știi, și ești împuternicit să iei orice decizii pe care trebuie să le iei pentru a-ți îmbunătăți sănătatea generală".

➤ **Alexis Kayser** *este redactor pentru sănătate la* Newsweek. *Intrați în legătură cu ea la a.kayser@newsweek.com*

FOTO: TRUVIAN [2]

F1 2024
ultimul start: Ultimul start al sezonului F1 2024, pe circuitul Yas Marina din Abu Dhabi.

75 de ani de Formula 1: De la „Nino“ și Fangio, la Verstappen și Hamilton

Formula 1 aniversează 75 de ani în 2025. Dacă, în 1950, primul campionat de F1 a fost câștigat de Giuseppe „Nino" Farina, la volanul unei Alfetta (Alfa Romeo 158/159), una dintre cele mai de succes mașini de curse din toate timpurile (a câștigat 47 din cele 54 de curse în care a luat startul), după o luptă fără menajamente cu și mai celebrul său coechipier Juan Manuel Fangio, care, între 1950 și 1958 și-a trecut în palmares cinci titluri de F1, un record ce a rezistat 46 de ani, și este încă singurul pilot din istoria F1 care a devenit campion mondial cu patru echipe diferite (Alfa Romeo - 1951, Maserati - 1954 și 1957, Mercedes-Benz – 1954 și 1955, Ferrari - 1956), sezonul F1 2025 se anunță palpitant ca în vremurile bune, având în vedere evoluțiile rivalilor campionului en titre Max Verstappen din cea de-a doua jumătate a F1 2024 și transferurile de piloți din pauza de iarnă.

CALENDARUL F1 DE ASTĂZI DIFERĂ foarte mult de cel din primul an al campionatului mondial, dar pe patru circuite folosite în 1950 încă se aleargă, chiar dacă, evident, de-a lungul anilor au fost făcute numeroase schimbări în materie de siguranță și modificări ale configurației pistei: Monaco, Monza, Silverstone și Spa.

Primul campionat de F1 a avut șapte curse. Șase au avut loc în Europa și una în SUA, Indianapolis 500, dar pe care majoritatea piloților obișnuiți au sărit-o. Erau înscrise nu mai puțin de 30 de echipe, din care patru „de fabrică" (Alfa Romeo, Ferrari, Maserati și Talbot-Lago) și 26 private. „Nino" Farina a câștigat trei curse și a stabilit trei „Fastes laps", Fangio a câștigat și el trei curse și a stabilit trei „Fastes laps", dar italianul a punctat în plus cu un loc patru în Belgia și a câștigat astfel primul titlu din istoria F1. Treptat, „Marele Circ" s-a extins pe noi circuite europene, apoi în Argentina, Asia, Australia și Orientul Mijlociu și chiar și în Africa.

În F1 2025 iau startul 10 echipe și sunt programate 24 de etape, care includ și șase curse de tip „Sprint", în 21 de țări, de pe cinci continente.

Startul în noul sezon se dă pe 16 martie la Melbourne, în Australia.

Echipe & Piloți F1 2025

Alpine	– Pierre Gasly și Jack Doohan
Aston Martin	– Fernando Alonso și Lance Stroll
Ferrari	– Charles Leclerc și Lewis Hamilton
Haas	– Oliver Bearman și Esteban Ocon
McLaren	– Oscar Piastri și Lando Norris
Mercedes	– George Russell și Kimi Antonelli
Racing Bulls	– Yuki Tsunoda și Isack Hadjar
Red Bull	– Max Verstappen și Liam Lawson
Sauber	– Nico Hulkenberg și Gabriel Bortoleto
Williams	– Alex Albon și Carlos Sainz

Cel mai tânăr pilot are 18 ani, cel mai bătrân, 43

Comparativ cu 2024, grila din 2025 arată foarte diferit, doar două echipe începând sezonul așa cum l-au încheiat pe cel precedent.

Pe grilă sunt cinci debutanți, în timp ce unele nume mari au schimbat culorile. Vestea principală este că Lewis Hamilton a plecat de la Mercedes la Ferrari, în timp ce Carlos Sainz este acum la Williams.

Nico Hulkenberg a părăsit Haas pentru a se alătura Sauber înainte de sosirea Audi în 2026 și are un nou coechipier, pe debutantul Gabriel Bortoleto.

Un alt debutant este Oliver Bearman, la Haas, iar Kimi Antonelli i-a luat locul lui Hamilton la Mercedes. Jack Doohan este la Alpine, iar Esteban Ocon s-a alăturat lui Bearman la Haas.

Isack Hadjar s-a alăturat echipei Racing Bulls de la academia Red Bull, după ce Liam Lawson a făcut trecerea la Red Bull în locul lui Sergio Perez.

Cel mai tânăr pilot de pe grilă în 2025 este debutantul Mercedes Andrea Kimi Antonelli, care s-a născut pe 25 august, la 18 ani fiind unul dintre cei mai tineri piloți de Formula 1. Următorul cel mai tânăr pilot este Oliver Bearman, născut pe 8 mai 2005. Cel mai bătrân pilot de pe grilă este dublul campion mondial Fernando Alonso – 43 de ani.

Principalele schimbări de regulament în F1 2025

Cea mai notabilă schimbare este eliminarea punctului bonus pentru cel mai rapid tur care a fost în vigoare începând din 2019.

La o întâlnire a Consiliului Mondial al Sporturilor cu Motor din octombrie, punctul a fost eliminat, ceea ce înseamnă că maximul pe care un pilot îl poate obține într-un weekend normal este de 25.

O altă schimbare este creșterea numărului de participări ale piloților juniori la patru, dublarea numărului începând din 2024. FIA consideră că un pilot tânăr (unul cu două sau mai puține mari premii la activ) trebuie să participe la o sesiune, în timp ce pilotul principal nu participă.

Tot în ceea ce îi privește pe piloți, greutatea minimă admisă a fost mărită de la 80 kg la 82 kg, iar greutatea minimă totală a mașinii fără combustibil a crescut de la 798 kg la 800 kg.

O altă schimbare este introducerea unui kit de răcire pentru piloți în condițiile în care cursa se desfășoară în condiții de căldură extremă. Atunci când sunt prognozate temperaturi de peste 30,5°C, va fi declarat „Pericol de căldură", iar echipele vor fi obligate să echipeze piloții cu sistemele lor de răcire. Ca urmare, greutatea minimă va crește cu 5 kg. O ușoară modificare se referă la aripa spate a monoposturilor, și constă în schimbarea spațiului pentru DRS de la 10-15 milimetri la 9,4-13 milimetri. După ce echipa McLaren a fost luată la ochi sezonul trecut din cauza unui artificiu la aripa DRS, FIA a impus ca în 2025 aceasta să aibă doar două poziții, complet deschisă sau complet închisă. Testarea mașinilor înaintea începerii sezonului a fost limitată la 20 de zile, iar piloții activi nu vor avea voie să testeze mai mult de 1.000 km repartizați pe parcursul a patru zile.

Testele pre-sezon vor avea loc pe circuitul din Bahrain, în zilele de 26, 27 și 28 februarie.

Un sezon palpitant ca în vremurile bune?

Când a început sezonul 2024, Max Verstappen și Red Bull păreau să se afle într-o formă dominantă. Dar, pe măsură ce campionatul a avansat, a devenit clar că rivalii lor vor reprezenta o amenințare din ce în ce mai puternică.

Și au reușit. Cu șapte piloți diferiți care au obținut victorii pe parcursul sezonului, în timp ce lupta pentru titlul constructorilor s-a dus până la capăt, în Abu Dhabi, un duel în care McLaren a învins Ferrari cu doar 14 puncte.

Prin urmare, F1 2025 anunță o luptă strânsă în fruntea plutonului. După ce a câștigat primul său campionat al constructorilor din 1998, McLaren va dori nu numai să continue, ci și să învețe din greșelile din sezonul trecut pentru a deveni și mai puternică.

Lando Norris ia startul în noul sezon cu un nivel sporit de încredere după ce a devenit cel mai apropiat rival al lui Verstappen pentru titlul piloților în 2024, britanicul fiind acum sigur că are ceea ce este necesar pentru a lupta în frunte.

Ferrari, în același timp, s-a bucurat anul trecut de unul dintre cele mai bune sezoane din ultima vreme și va încerca să pluseze, mai ales că a făcut și „transferul anului", încredințându-i unul dintre volane septuplului campion mondial Lewis Hamilton.

Iar Red Bull va dori, fără îndoială, să își revină după ce a căzut de pe primul pe al treilea loc în campionatul constructorilor din 2024. Luând în considerare provocarea suplimentară reprezentată de Mercedes, se anunță dueluri interesante între mai multe echipe.

În principiu, Max Verstappen și Lando Norris sunt principalii favoriți la titlul F1 2025, urmați de Charles Leclerc. Iar Lewis Hamilton și Oscar Piastri completează „Top 5".

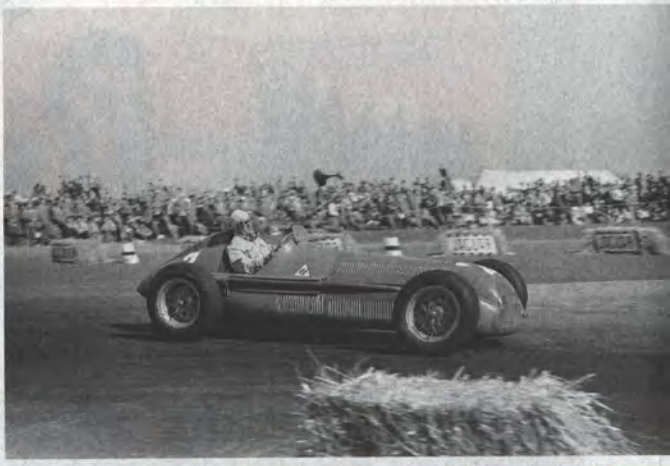

GIUSEPPE NINO FARINA F1 1950
Giuseppe „Nino" Farina pe 13 mai 1950, în primul Mare Premiu de F1 al Marii Britanii, desfășurat la Silverstone. Alfa-ul său l-a purtat spre prima sa victorie. Pe 2 și 3 s-au clasar Luigi Fagioli și Reg Parnell, tot pe Alfa Romeo (sus).
MICHAEL SCHUMACHER F1 2003: Michael Schumacher, triumfător în MP de F1 al Spaniei din 2003 (mijloc).
SIR JACKIE STEWART F1 1969: Sir Jackie Stewart, la volanul unui monopost de F1 Matra în 1969.

Iosif V. Stalin, propus cetățean de onoare al României

LA 21 FEBRUARIE 1947, ÎN ŞEDINŢA CONSILIULUI DE MINIŞTRI AL ROMÂNIEI, prim-ministrul Petru Groza (1884-1958) a propus: „În semn de recunoştinţă a întregului popor român pentru ajutorul în lupta pentru eliberarea de sub jugul fascist şi restabilirea independenţei Statului român", Iosif V. Stalin să fie declarat Cetăţean de onoare al României.

Abuzurile şi crimele înfiorătoare pe care le-a comandat Stalin le-au depăşit ca număr şi cruzime chiar şi pe cele ale lui Adolf Hitler.

Cu toate acestea, în şedinţa Parlamentului din 6 aprilie 1947, preşedintele Camerei Deputaţilor, scriitorul Mihail Sadoveanu (1880-1961) a citit decizia Consiliului de miniştri de a-i conferi generalisimului I. V. Stalin titlul de Cetăţean de onoare al României.

Camera Deputaţilor a adoptat următoarea rezoluţie: „Manifestând sentimentul profundei recunoştinţe a poporului român Excelenţei Sale generalisimului Stalin, preşedinte al Consiliului de miniştri al URSS, pentru ajutorul acordat în lupta pentru eliberarea de sub jugul fascist, reîntoarcerea Transilvaniei de Nord şi restabilirea independenţei Statului român, susţinând iniţiativa guvernului, Adunarea Deputaţilor decide a-i conferi Excelenţei Sale I.V. Stalin, preşedinte al Consiliului de Miniştri al URSS, titlul de Cetăţean de Onoarea al României".

În acelaşi timp, Municipalitatea oraşului Cluj i-a conferit ministrului Afacerilor Externe al URSS Viaceslav Molotov titlul de Cetăţean de Onoare al oraşului Cluj, „în semn de recunoştinţă a întregului popor din Transilvania de Nord pentru ajutorul acordat în problema restabilirii frontierelor transilvănene şi ajutorul în lupta pentru drepturile României". N

21 februarie – 20 martie 2025

Patentarea motorului Diesel

23 februarie 1893. Rudolf Diesel a primit brevetele în Germania, Elveţia, Regatul Unit şi în SUA pentru „Metoda şi aparatul de convertire a căldurii în lucru mecanic". În 1893, el a descris un motor cu ardere înceată care prima dată comprimă aer, astfel crescând temperatura peste punctul de pornire a combustibilului, apoi gradat se introducea combustibil în timp ce se permitea amestecului să se extindă.

Steaua câştigă Supercupa Europei

24 februarie 1987. La 24 februarie 1987, golul lui Gică Hagi contra lui Dinamo Kiev a adus Stelei al doilea trofeu european, după Cupa Campionilor câştigată în 1986. Partida cu Dinamo Kiev a fost, totodată, cel dintâi joc al lui Gheorghe Hagi în tricoul roş-albastru. Mijlocaşul transferat de la Sportul Studenţesc a reuşit golul victoriei în minutul 44, dintr-o lovitură liberă de la 25 de metri. Şutul lui Hagi a lovit zidul şi l-a păcălit pe goalkeeper-ul formaţiei din URSS, Cianov. Pe bancă la Dinamo Kiev se afla la acea vreme legendarul antrenor Valeri Lobanovski.

Conflictul interetnic de la Târgu Mureş

20 martie 1990. Conflictele de stradă între grupuri de naţionaliti maghiar şi români, care au avut loc între 19 martie şi 21 martie 1990 la Târgu Mureş, s-au soldat cu cinci morţi, iar sute de oameni au fost brutalizaţi şi răniţi. Pentru stoparea violenţelor a fost necesară intervenţia Armatei. Aceasta este considerată ca fiind prima coliziune interetnică cu decese din estul post-comunist al Europei.

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

Newsweek ROMÂNIA

ABONEAZĂ-TE!

Online, cu cardul, pe www.newsweek.ro/abonamente	Prin ORDIN DE PLATĂ în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., J40/2003/2018, CUI: RO38847674, cont RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor	La toate oficiile poștale	La firmele de abonamente: ➤ Manpres Distribution București ➤ Calliope S.R.L. Ploiești ➤ Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente: abonamente@newsweek.ro

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată trebuie să ne trimiteți datele necesare livrării revistei (nume, prenume, adresa completă, numărul de telefon, adresa de e-mail), împreună cu copia dovezii de plată la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1 sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

Plata se va efectua până la data de 25 a lunii în curs pentru ca livrarea abonamentului să înceapă de la data de 1 a lunii următoare.
Dacă plata se efectuează după data de 25, data de început a abonamentului se decalează cu o lună.

Abonament PRINT+DIGITAL	Abonament PRINT	Abonament DIGITAL
3 luni: 97 lei	3 luni: 58 lei	1 lună: 18 lei
6 luni: 182 lei	6 luni: 113 lei	3 luni: 49 lei
12 luni: 350 lei	12 luni: 220 lei	6 luni: 89 lei
		12 luni: 169 lei

Revista *Newsweek România* apare lunar.

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de presă Inmedio, Relay și Tabac Xpress. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă.
Detalii: abonamente@newsweek.ro

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ
vă rugăm să ne comunicați la abonamente@newsweek.ro

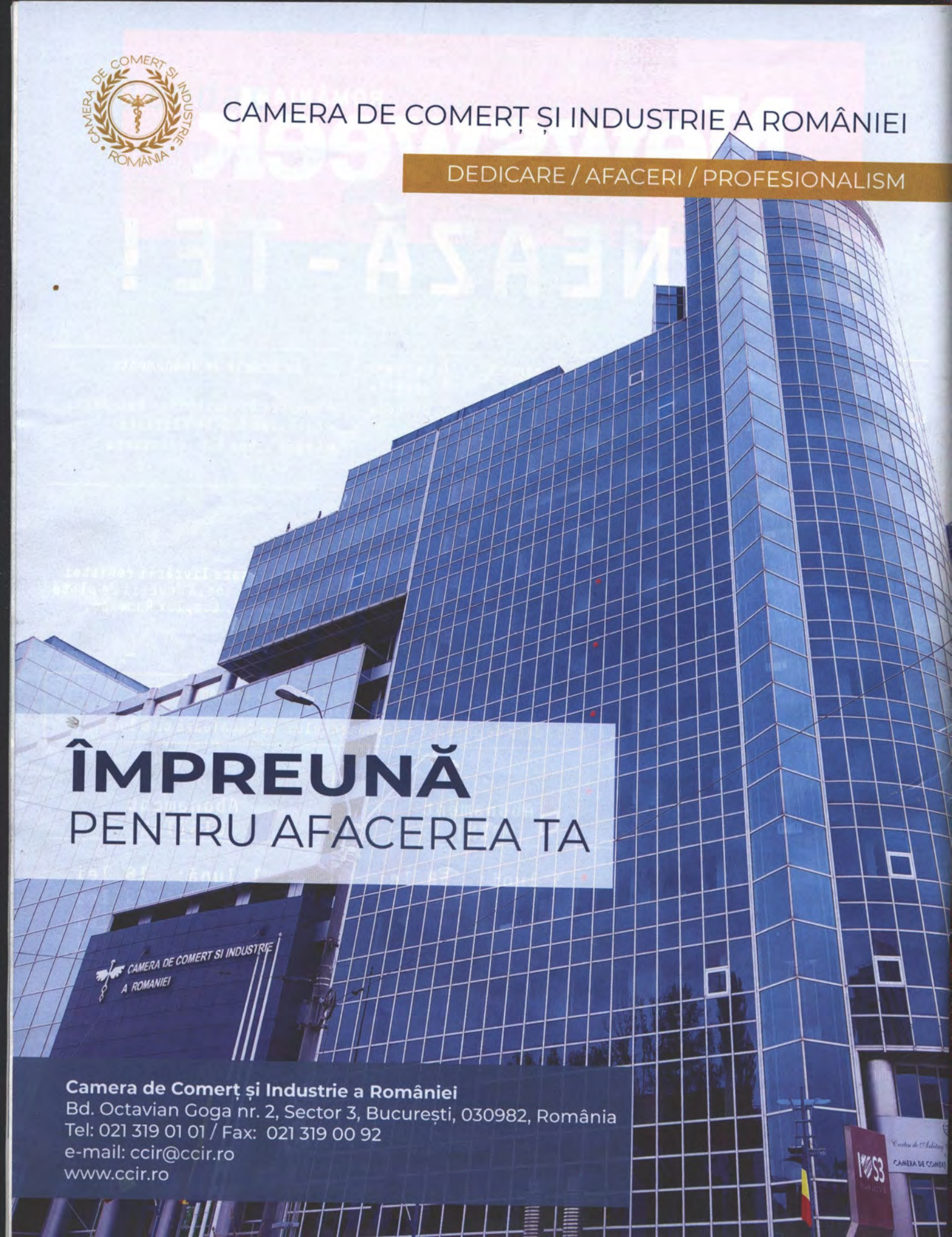
CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE A ROMÂNIEI
DEDICARE / AFACERI / PROFESIONALISM
ÎMPREUNĂ
PENTRU AFACEREA TA
CAMERA DE COMERT SI INDUSTRIE
A ROMANIEI
Camera de Comerț și Industrie a României
Bd. Octavian Goga nr. 2, Sector 3, București, 030982, România
Tel: 021 319 01 01 / Fax: 021 319 00 92
e-mail: ccir@ccir.ro
www.ccir.ro

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen 2026